

Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2010

Sammanfattning

Nordiska rådets svenska delegation får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under 2010. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 62:a session den 2–4 november samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 16 mars 2011

Karin Åström

Bengt Ohlsson

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
1 Inledning.....	3
2 Sveriges delegation och program för 2010.....	6
3 Gemenskap.....	10
4 Grannskap.....	13
5 Globalisering.....	18
6 Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik den 2–4 november 2010.....	21
7 Presidiet.....	27
8 Utskotten och kontrollkommittén.....	33
9 Den parlamentariska Östersjökonferensen.....	53
10 Den arktiska parlamentarikerkonferensen.....	56
11 Samarbetet i Barentsregionen.....	59
<i>Bilaga 1</i>	
Nordiska rådets svenska delegation.....	61
<i>Bilaga 2</i>	
Fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger 2010.....	65
<i>Bilaga 3</i>	
BSPC.....	77
<i>Bilaga 4</i>	
Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region.....	83
<i>Bilaga 5</i>	
Norden i världen – Världen i Norden.....	87

1 Inledning

Det nordiska samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt tre självstyrande områden – Färöarna, Grönland och Åland. Nordiska rådet inrättades 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Den grundläggande ramen för samarbetet är Helsingforsavtalet från 1962. I Nordiska rådet ingår 87 valda medlemmar samt representanter för de fem nordiska ländernas regeringar och för Färöarnas och Grönlands landsstyren och Ålands landskapsstyrelse. Samtliga har yttrande- och förslagsrätt, men rösträtt tillkommer endast de valda medlemmarna. Dessa väljs av respektive folkrepresentation. Sveriges riksdag väljer enligt Helsingforsavtalet 20 medlemmar till Nordiska rådet, och lika många suppleanter. Endast ledamöter av riksdagen kan väljas.

Nordiska rådet utövar parlamentarisk kontroll i förhållande till Nordiska ministerrådet och behandlar och uttalar sig om de förslag ministerrådet lägger fram inför rådet. Nordiska rådet behandlar även s.k. medlemsförslag, som kan framläggas av rådets medlemmar, rådets organ eller partigrupperna i rådet. Vid den årliga sessionen antas rekommendationer som riktar sig till Nordiska ministerrådet eller en eller flera av de nordiska ländernas regeringar. Rådet kontrollerar att regeringarna genomför de rekommendationer som rådet antagit eller informerar om skälen för att en rekommendation inte genomförs.

Nordiska rådet har ett omfattande samarbete med andra regionala parlamentariska organisationer, inte minst i närområdet.

Arbetet under 2010

Nordiska rådet har tidigare utarbetat ettåriga arbetsprogram. År 2009 beslöt rådet att presentera ett ramprogram, "Norden i Världen – Världen i Norden", som gäller tills vidare. Ramprogrammet kompletteras av ett årligt ordförande-program, som det land som fungerar som ordförande för Nordiska rådet utarbetar. Avsikten är att ge större möjligheter för ordförandelandet att sätta sin prägel på den nordiska agendan under ordförandeåret. Motsvarande sker på ministersidan där ordförandelandet också presenterar sina prioriteringar i ett särskilt program. Utöver detta lägger rådets fem fackutskott fast prioriteringar för sitt arbete under året.

Vid Nordiska rådets 61:a session i Stockholm 2009 valdes alltingsledamot Helgi Hjörvar till president och alltingsledamot Illugi Gunnarsson till rådets vice president. I sitt ordförandeprogram framhöll det nya isländska ordförandeskapet att man under året ville lägga särskild tyngdpunkt vid frågor om säkerhet, välfärd och kultur samt hav, klimat och energi och slutligen internationella förbindelser.

Program för Nordiska rådets svenska delegation

Nordiska rådets svenska delegation utarbetade i början av 2010 ett program med prioriteringar för året. Avsikten var att inom ramen för ramprogrammet

och det isländska ordförandeprogrammet, som delegationen uttryckligen uttalade stöd för, i punktform tydliggöra vilka frågor den svenska delegationen särskilt ville driva.

Punkterna grupperades under rubrikerna Gemenskap, Grannskap och Globalisering.

Med *Gemenskap* avsåg delegationen vikten av att värna vår historiska, kulturella och språkliga gemenskap och stärka integrationen mellan våra länder till nytta för medborgarna. Att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, att arbeta för en bättre språkförståelse i Norden samt att arbeta för ökad jämställdhet framhölls under denna rubrik.

Rubriken *Grannskap* rör samarbetet i Östersjön, Arktis, nordvästra Ryssland och utvecklingen av den nordliga dimensionen. Härunder nämndes särskilt arbetet för att genomföra HELCOM:s aktionsplan för Östersjön, och att arbeta för att följa upp klimattoppmötet i Köpenhamn 2009.

Globalisering står för att utveckla Norden som en global vinnarregion. På det området angav delegationen arbetet för att konkretisera statsministrarnas globaliseringsinitiativ, särskilt toppforskningsinitiativet, arbetet för ett utökad säkerhets- och försvarssamarbete i Norden utifrån Stoltenberg rapporten samt arbetet för ett starkare nordiskt inflytande i EU som prioriteter.

Arbetet under dessa tre rubriker beskrivs närmare i respektive avsnitt nedan (avsnitt 3–5).

Det nordiska samarbetets budget

Nordiska ministerrådets budget för 2010 har uppgått till 899,273 miljoner danska kronor.

Ministerrådet beslutar om budgetramen medan Nordiska rådet, enligt Helsingforsavtalet, kan påverka innehållet i budgeten. Ministerrådet ska, om inte synnerliga skäl föreligger, genomföra de förslag till ändringar som rådet föreslår.

Under året har diskussioner om budgetprocessen fortsatt. För att stärka det parlamentariska inflytandet har en särskild budgetgrupp tillsatts inom Nordiska rådets presidium, som fört en dialog med ministerrådet. Syftet har varit att rådet ska komma in tidigare i budgetarbetet än förut. Dialogen under 2010 ledde till att Nordiska rådet vid sessionen kunde tillstyrka ministerrådets budgetförslag med endast mindre justeringar. De erfarenheter som vunnits i samband med budgetprocessen under 2010 kommer att föras vidare under 2011.

De nordiska länderna bidrar till finansieringen av samarbetet enligt en fördelningsnyckel som gör bidraget proportionellt mot varje lands bruttonationalprodukt. Sveriges andel i den nordiska budgeten för 2010 var 31,7 %.

Nordiska rådets budget uppgår till ca 30 miljoner danska kronor. Pengarna används till rådsorganisationen och rådssekretariatets verksamhet. I budgeten ingår också överföringar till partistöd, stöd till Ungdomens Nordiska råd och till journaliststipendier. Samma fördelningsnyckel som för Nordiska ministerrådet tillämpas.

Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets budget fastställs av de nordiska samarbetsministrarna respektive Nordiska rådets presidium med förbehåll för de nordiska parlamentens godkännande.

Nordiska rådets svenska delegations budget för sitt deltagande i Nordiska rådets verksamhet 2010 uppgick till 3 000 000 svenska kronor.

Året som kommer

Under 2011 innehar Danmark ordförandeskapet i Nordiska rådet. Vid rådets 62:a session i Reykjavik valdes folketingsmedlem Henrik Dam Kristensen till Nordiska rådets president, och folketingsmedlem Marion Pedersen till dess vice president. Även det danska ordförandeprogrammet bygger på rådets långsiktiga ramprogram "Norden i världen – Världen i Norden".

Svenska delegationen stöder det danska ordförandeprogrammet, vars tre främsta prioriteringar är en snabbare beslutsprocess i det nordiska samarbetet, en nordisk röst i det europeiska samarbetet och en samlad strategi för Arktis. Den fortsatta uppföljningen av Stoltenberg rapporten och NB8-rapporten nämns också, liksom samarbetet med de baltiska staterna och Baltiska församlingen, samt med Ryssland och Vitryssland.

Svenska delegationen vill för sin del också fortsätta arbetet med frågor som gränshinder, språkförståelse, miljö- och klimatfrågor och jämställdhet. Arbetet för att genomföra EU:s strategier för Östersjöregionen och för Arktis kommer också att präglade verksamheten, liksom arbetet för att allmänt stärka det nordiska inflytandet i EU.

2 Sveriges delegation och program för 2010

Nordiska rådets svenska delegation består av 20 medlemmar och 20 suppleanter. Delegationens sammansättning framgår av *bilaga 1*. Fram till valet av ny delegation den 19 oktober 2010 var Sinikka Bohlin (S) delegationens ordförande och Kent Olsson (M) delegationens vice ordförande. I delegationens arbetsutskott ingick utöver ordföranden och vice ordföranden fram till valet av ny delegation Lars Wegendal (S), Lisbeth Grönfeldt Bergman (M), Ann-Kristine Johansson (S) och Stefan Tornberg (C). Suppleanter i arbetsutskottet var Anita Brodén (FP), Gunilla Tjernberg (KD), Marianne Berg (V) och Jan Lindholm (MP).

Efter valet av ny delegation den 19 oktober 2010 har delegationens ordförande varit Karin Åström (S) och delegationens vice ordförande Cristina Husmark Pehrsson (M). I delegationens arbetsutskott har utöver delegationens ordförande och vice ordförande Hans Wallmark (M), Billy Gustafsson (S), Anita Brodén (FP), Ann-Kristine Johansson (S) ingått som ordinarie medlemmar. Suppleanter i arbetsutskottet har varit Åsa Torstensson (C), Jan Lindholm (MP), Anders Andersson (KD) och Marianne Berg (V). Vid delegationens möte den 1 december beslutades att arbetsutskottet skulle utökas med ytterligare en suppleantplats så att alla partier i delegationen var representerade i detta. Erik Almqvist (SD) ingår därefter som suppleant i arbetsutskottet.

Delegationen har under verksamhetsåret hållit åtta möten och arbetsutskottet två möten. Vid delegationens möte den 20 januari deltog riksdagens talmän för en dialog om synen på Nordiska rådets verksamhet med anledning av den tillsatta utredningen om riksdagens internationella verksamhet. Vidare har delegationen deltagit i möten mellan talmannen, utrikesutskottets presidium och delegationspresidierna.

Svenska delegationen väckte i januari ett medlemsförslag (*A 1485/presidiet*) om att Nordiska rådet skulle göra en översyn av Helsingforsavtalet i syfte att belysa behovet av eventuella ändringar för att ytterligare fördjupa samarbetet. Mot bakgrund av inkomna remissvar kom presidiet fram till att en översyn av Nordiska rådets arbetsordning bör göras, men såg däremot inget omedelbart behov av ändringar i Helsingforsavtalet. En arbetsgrupp för att se över arbetsordningen har tillsatts och inlett sitt arbete. (*Se vidare avsnitt 7.*)

I ett annat medlemsförslag (*A 1488/presidiet*) uttalade sig svenska delegationen för att ett gemensamt nordiskt bidrag skulle ges till finansiering av gränsregionalt samarbete, såsom Öresunddirekt och Grensetjänsten. Syftet var att säkra en mer långsiktig finansiering av verksamheten. Presidiet ansåg detta vara en fråga som borde behandlas inom ramen för arbetet med Nordiska ministerrådets budget, och medlemsförslaget överlämnades därför, tillsammans med presidiets kommentarer, till budgetgruppen för vidare behandling.

Presidiet konstaterade också att i generalsekreterarens förslag till budget för 2011 fanns ett anslag som för det året skulle tillgodose förslagsställarnas krav. (Se vidare avsnitt 3.)

Under året har delegationen lämnat remissyttrande till Nordiska rådets presidium med anledning av en uppmaning från Västnordiska rådet om att inte använda termen självstyrande områden utan i stället använda benämningarna stater och länder, alternativt riken och länder. Delegationen underströk i sitt yttrande vikten av en svensk hållning i frågan och önskade därmed avvakta regeringens ställningstagande. Frågan behandlades i december på ett möte med den nordiska samarbetskommittén (NSK) som inte ansåg att det fanns någon anledning att ändra på den nuvarande ordningen.

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Svenska delegationens medlemmar har fortsatt att aktivt följa genomförandet av Nordiska rådets rekommendationer och förankringen av de nordiska frågorna i riksdagen. Delegationen har utsett särskilt ansvariga medlemmar för varje rekommendation och nära följt hur de rekommendationer som sänts över till relevanta utskott behandlats. Delegationen har fortsatt att arbeta efter principen att medlemmarna efter varje möte med Nordiska rådet lämnar en kort redogörelse i det nationella utskottet för de beslut som fattats och de diskussioner som förts.

Delegationens medlemmar har under året bl.a. genom motioner, frågor och interpellationer aktualiserat frågor som är av intresse för det nordiska samarbetet. Delegationens medlemmar har även använt sig av möjligheten att ställa frågor till Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Delegationen har fortsatt den nära dialogen med den nordiska samarbetsministern, fram till valet Cristina Husmark Pehrsson och efter valet Ewa Björling. Särskilt har gränshindersarbetet och Gränshinderforums framtida arbete varit i fokus men också globaliseringsinitiativet och finansieringen av detta, den samnordiska budgeten och projektverksamheten samt den svenska inställningen till att upprätta ett nordiskt informationskontor i Minsk.

Delegationens program 2010

Delegationen beslutade att utarbeta ett program för delegationens verksamhet 2010 med tonvikt på uppföljning av presidentprogrammet 2009.

Norden innebär Gemenskap och vi vill under 2010 arbeta för att avskaffa gränshinder, arbeta för en bättre språkförståelse samt arbeta för ökad jämställdhet

Delegationen har under året verkat för att Nordiska rådet ska vara pådrivande i arbetet med att avskaffa gränshinder och bevaka att nya inte uppstår, särskilt när man inför EU-lagstiftning. Frågan har varit stående på dagordningen för mötena med samarbetsministern. Delegationen har vidare under året verkat

för att i riksdagen uppmärksamma vikten av att avskaffa gränshinder och undvika att nya uppstår. Delegationen har i rådet verkat för ett fortsatt arbete för att öka språkförståelsen och för att jämställdhetsperspektivet ska genom-syra verksamheten.

Grannskap är våra grannländer runt Östersjön och i nordvästra Ryss-land och vi vill fortsatt arbeta för genomförandet av HELCOM:s aktionsplan för Östersjön och stödja det pågående arbetet med utarbetandet av nationella handlingsplaner och arbeta för att följa upp klimattoppmötet i Köpenhamn 2009

Delegationen har under året uppmärksammat HELCOM:s aktionsplan för Östersjön och de nationella handlingsplaner som utarbetats. Den 25 maj arrangerade delegationen i samarbete med Norden i Fokus ett seminarium om de nationella handlingsplanerna och förutsättningarna för att genomföra dessa. Delegationen har också varit drivande i arbetet med att följa upp resultaten från COP 15 i Köpenhamn, bl.a. genom arbetet med de rekommendationer som antogs vid den 62:a sessionen.

Globalisering är en utmaning och en möjlighet och vi vill under 2010 arbeta för att konkretisera statsministrarnas globaliseringsinitiativ och särskilt toppforskningsinitiativet, arbeta för ett utökat säkerhets- och försvarssamarbete i Norden utifrån Stoltenberg rapporten samt arbeta för ett starkare nordiskt inflytande i EU

Delegationen har under året nära följt resultaten av statsministrarnas globaliseringsinitiativ och finansieringen av detta och pekat på vikten av konkret arbete och konkreta resultat. Frågan har varit stående på delegationens möten med samarbetsministern. Vidare arrangerade delegationen ett frukostmöte den 7 april i samarbete med Norden i Fokus om anpassning till klimatförändringen ur ett forsknings- och innovationsperspektiv där toppforskningsinitiativet särskilt uppmärksammades. Delegationen har fortsatt att uppmärksamma värdet av ett utökat säkerhets- och försvarssamarbete, särskilt nordiskt ambassadsamarbete. Delegationen följer fortlöpande arbetet i EU för att identifiera frågor av särskilt nordiskt intresse.

Delegationens informationsverksamhet

Nordiska rådets journaliststipendium utdelas årligen och har inrättats för att ge journalister möjlighet att undersöka och rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om det nordiska samarbetet. Stipendiesumman var för Sveriges del 90 000 danska kronor, och sex svenska journalister fick dela på stipendiet.

Svenska delegationen har under året fortsatt samarbetet med *Norden i Fokus*, det nordiska informationsfönstret i Stockholm, bl.a. genom samarrangemang i form av frukostmöten och seminarier.

På informationssidan samverkar delegationen också med *Föreningen Norden* genom ett särskilt samarbetsavtal. Det nordiska samarbetet har en stark

folklig förankring och samarbetet med frivilligorganisationerna är en viktig del där Föreningen Norden intar en särställning.

Hallå Norden är Nordiska ministerrådets informationstjänst som finns i alla de nordiska länderna. Syftet är att underlätta rörligheten för privatpersoner och företag i Norden. Detta ska ske genom att man tillhandahåller information till privatpersoner och företag för att underlätta deras beslut om att bl.a. flytta till eller arbeta, studera och etablera företag i ett nordiskt grannland.

Övrigt

Det första forumet för unga parlamentariker i Nordvästra Ryssland och Norden arrangerades i Murmansk 2009. Det andra forumet arrangerades i Kirkenes den 22–24 mars 2010. Den nordiska delegationen till forumet leddes av Johan Linander (C), från riksdagen deltog Johan Löfstrand (S). Från Ungdomens Nordiska råd deltog Sofia Mörtlund. Nästa forum arrangeras i Archangelsk 2011.

Delegationen har under året fortsatt att stödja det arbete som görs inom ramen för riksdagens manliga nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande, våld mot kvinnor och för jämställdhet.

Kieler Woche

Den Schleswig-Holsteinska lantdagen har årligen i juni arrangerat ett s.k. Kieler-Woche-Gespräch. Nordiska rådets svenska delegation har haft i uppdrag att för riksdagens räkning utse en eller två deltagare i detta arrangemang. Talmannen i den Schleswig-Holsteinska lantdagen meddelade under våren att man på grund av den ekonomiska krisen inte längre skulle genomföra arrangemanget.

3 Gemenskap

Den debattartikel om en nordisk union som historikern och samhällsdebattören Gunnar Wetterberg publicerade i DN inför Nordiska rådets 61:a session i Stockholm hösten 2009 har till stor del influerat debatten om det nordiska samarbetet under året. I artikeln anför Wetterberg att en nordisk union skulle bli världens tionde största ekonomi, vilket skulle ge Norden en given plats vid de stora internationella rådslagen och innebära att de nordiska länderna med större tyngd kunde hävda de nordiska värdena i EU.

Gunnar Wetterberg har vidareutvecklat tankarna i Nordiska rådets och Nordiska ministerrådets årsbok som publicerades under hösten 2010. I årsboken föreslår han att Nordiska rådet ska ta initiativet till en förstudie av förutsättningar, möjligheter och problem i förhållande till en eventuell union. På den politiska nivån har man uttryckt sympati för grundtanken om den nordiska gemenskapen men pekat på att det redan existerande samarbetet fungerar väl och är på väg in i en ny fas. I samband med sessionen på Island genomfördes en debatt där Wetterberg presenterade sin vision och där politiker, näringsliv och forskare från hela Norden deltog.

Opinionsundersökningar visar att en stor majoritet av befolkningen i Norden ser positivt på det nordiska samarbetet. En undersökning med anledning av förslaget om en nordisk union visade att 42 % av befolkningen såg positivt eller mycket positivt på denna tanke, medan 40 % uttalade sig negativt.

Det nordiska samarbetet måste politiseras

Under året har Nordiska rådet, på initiativ av den norske stortingspolitikern och presidiemedlemmen Dagfinn Høybraaten, fört en diskussion om hur det nordiska samarbetet kan vitaliseras och om behovet av en politisering av arbetet. Høybraaten har understrukt att vägen från politiska beslut till genomförande måste kortas men samtidigt pekat på att detta inte innebär en kritik av ämbetsmännen inom det nordiska samarbetet utan snarare en uppmaning till politikerna att ta större ansvar för att stärka det politiska samarbetet. Frågan om hur den politiska styrningen kan förbättras och hur de politiska besluten snabbare kan omsättas i handling ingår i uppdraget för den arbetsgrupp som tillsatts för att se över Nordiska rådets arbetsordning.

Den gemensamma arbetsmarknaden

Genom utbytet av arbetskraft har de nordiska länderna alltsedan 50-talet kunnat utjämna obalansen mellan länder som har hög arbetslöshet respektive haft stora behov av arbetskraft. Genom den gemensamma nordiska arbetsmarknaden har de nordiska länderna kunnat hantera konjunktursvängningarna bättre, och därmed utvecklats bättre än annars. Det är av stor vikt för arbetskraftens rörlighet mellan de nordiska länderna att gränshinder undanröjs och att nya inte uppstår.

Gränshinder

Även i övrigt är det ett av de högst prioriterade samarbetsområdena för Nordiska rådet att avlägsna gränshinder och undvika att nya uppstår. Rådet har under året fortsatt dialogen med *Gränshinderforum* och de nordiska samarbetsministrarna. Nordiska rådet har särskilt pekat på behovet av att undvika att nya gränshinder skapas när man inför EU-lagstiftning. Att mandatet för Gränshinderforum förlängts till 2013 har särskilt uppskattats av rådet. Samarbetet mellan Gränshinderforum, Hallå Norden, gränsregionala organ och enskilda medborgare understöds av Nordiska rådet. På grund av ländernas olika lösningar i t.ex. skatte- och avgiftsfrågor är alla gränshinder inte möjliga att avlägsna. Ambitionen är att vid sådana gränshinder som kräver harmonisering av lagstiftning och när en sådan önskan inte finns från ländernas sida ska i stället informationsinsatserna förstärkas. Fokus för gränshindersarbetet har på senare år vidgats till att även omfatta gränshinder för näringslivet som en del av globaliseringsarbetet. Cristina Husmark Pehrsson (M) har utsetts till särskilt ansvarig inom presidiet för att följa gränshindersarbetet.

I början av året väckte den svenska delegationen ett medlemsförslag (*A 1488/ presidiet*) om ett gemensamt nordiskt bidrag till finansiering av gränsregionalt samarbete. I förslaget framhålls att Norden är en livskraftig och dynamisk region som för att vara internationellt attraktiv och konkurrenskraftig måste vara ett område där människor, varor, tjänster och företag kan röra sig fritt. Ett gränslöst Norden kan också bättre möta globaliseringens utmaningar och på så sätt stärka de nordiska ländernas konkurrenskraft och välfärd. I förslaget lyfts bl.a. Öresunddirekt och Grensetjänsten fram som två viktiga verksamheter som dagligen hjälper människor och företag som arbetar, studerar och verkar över de nordiska gränserna. Problemet är att dessa verksamheter hittills haft svårt att långsiktigt planera sitt arbete på grund av att de ekonomiska bidragen från respektive länders regeringar beslutats från år till år. För att säkerställa att Öresunddirekt och Grensetjänsten kan fortsätta att utvecklas föreslog därför den svenska delegationen att Nordiska ministerrådet fr.o.m. 2011 avsätter medel i budgeten för bidrag till finansiering av det gränsregionala samarbetet.

Presidiet instämde i den svenska delegationens argumentation om vikten av fri rörlighet i Norden, avskaffandet av gränshinder och vikten av information till personer och företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Dock var presidiet mera skeptiskt till att flytta nationell finansiering över till nordisk. Presidiet menade att förslaget primärt borde betraktas som en budgetfråga och ingå i det samlade underlaget för budgetarbetet. Förslaget borde alltså inte, enligt presidiet, resultera i någon separat rekommendation. Samtidigt konstaterade presidiet att Nordiska ministerrådets generalsekreterare i sitt förslag till budget för 2011 föreslagit att gränshindersarbetet tilldelas 3 miljoner danska kronor extra medel. Om det skulle ingå i den slutligen godkända budgeten vore den svenska delegationens förslag tillgodosett för 2011.

Konkreta fall av gränshinder har under året uppmärksammats vid utskottsmöten och i form av frågor till nordiska regeringar.

Nordiska rådet har en uttalad ambition att de nationella parlamenten ska engagera sig i arbetet för att förhindra att gränshinder uppstår genom att vid varje nytt lagförslag efterfråga de nordiska konsekvenserna vid genomförandet. För att detta ska vara möjligt krävs inte bara att Nordiska rådets medlemmar är aktiva utan också en uppslutning i parlamenten bakom denna ambition.

Den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster

Under året har frågan om tolkningen av de nordiska konventionerna aktualiserats med anledning av debatten om Danmarks utvisning av nordiska medborgare som är beroende av socialt bistånd. Frågan har tagits upp i Nordiska rådet med anledning av information från Hallå Norden. Debatten under sessionen visade på skillnader mellan länderna men också på värderingsskillnader mellan de partier som är representerade i Nordiska rådet.

Tv-samarbete

Frågan om ett nordiskt tv-samarbete har varit aktuell i Nordiska rådet nästan ända sedan detta bildades. Ett stort antal förslag har diskuterats och rekommendationer har antagits. Under året har en serie seminarier arrangerats i samarbete med Norden i Fokus på temat public service i Norden. Ett förslag om att etablera en nordisk kulturkanal har arbetats fram, en kanal som har setts som en motvikt till den tunga dominansen av amerikanska produktioner i de nordiska tv-kanalerna och som en möjlighet att skapa ett nytt offentligt nordiskt rum.

Nordens inflytande i EU

Under året har diskussionen inom rådet i hög grad handlat om hur man kan säkra det nordiska inflytandet i EU när man identifierat frågor av ett tydligt nordiskt intresse. Revisionen av EU:s fiskeripolitik är exempel på ett sådant område. Rådet har lämnat inspel till arbetet med denna, och var även representerat vid det möte som Europaparlamentets fiskeriutskott arrangerade den 1 juni 2010 med deltagande av de nationella parlamenten. Vidare har rådet uppmärksammat EU:s förslag till direktiv om konsumenträttigheter och fört en dialog med medlemmar av Europaparlamentet om detta samt antagit en rekommendation på området.

4 Grannskap

Regionalt samarbete med olika aktörer i norra Europa har fått en alltmer central position i såväl det nordiska samarbetet i stort som i Nordiska rådets verksamhet. Nordiska rådets kontakter och samarbete med andra interparlamentariska och regionala organisationer är väl etablerade. Samarbetet bygger på gemensamma intressen.

Det finns ingen skarp gräns för vad som är Nordens grannskap eller närområde. Nordiska rådets svenska delegation uppmärksammar regelbundet frågan om var ett samarbete mellan Nordiska rådet eller ministerrådet och andra i närområdet är relevant. Svenska delegationen uppmärksammar även frågan om balansen mellan det inomnordiska samarbetet och samarbetet med närområdet.

Många organisationer är verksamma inom Nordens närområde. Nordiska rådet är ständigt uppmärksam på vikten av att koordinera ambitioner och åtgärder så att den samlade effekten av arbetet blir den bästa möjliga. Fortsatta möten har hållits mellan representanter för Nordiska rådet, Baltiska församlingen (BA), den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC), den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR), nordvästra Rysslands parlamentarikerförsamling (PANWR) och Barents parlamentarikernätverk för att informellt diskutera prioriteringar och kalenderfrågor.

Under året har samarbetet med nordvästra Ryssland utvecklats vidare. Stipendieprogrammet för nordiska parlamentariker till nordvästra Ryssland har fortsatt. Under 2010 har ett program genomförts i Sankt Petersburg och Kaliningrad. Syftet med programmen har varit fortsatt kompetens- och nätverksbyggande. Det rundabordsamtal mellan nordiska och ryska politiker som ägde rum i Chanty-Mansijsk 2009 har följts upp genom ett liknande möte i Bergen i maj 2010.

Även det nordiska och nordisk-baltiska samarbetet med Vitryssland har fortsatt, i syfte att främja en demokratisk utveckling i Vitryssland.

Baltikum

Nordiska rådet samarbetar med Baltiska församlingen i syfte att stödja en demokratisk, ekonomisk och kulturell utveckling i Östersjöregionen och det nordliga Europa samt att bidra till att synliggöra regionens möjligheter och utmaningar.

Samarbetet med de baltiska länderna inleddes tidigt. I oktober 1990 besökte en delegation från Nordiska rådets presidium Vilnius, Riga och Tallinn för att knyta parlamentariska kontakter och visa solidaritet med de baltiska självständighetssträvandena. Det officiella parlamentariska samarbetet mellan Norden och Baltikum inleddes 1991 när nordiska parlamentariker deltog i Baltiska församlingens konstituerande möte. År 1992 antogs ett formellt samarbetsavtal mellan Baltiska församlingen och Nordiska rådet, som därefter

ter kontinuerligt har reviderats och uppdaterats. Samarbetet har utvecklats från stora gemensamma möten med övergripande teman till samarbete mellan presidier och fackutskotten i gemensamma frågor och med avsikt att uppnå konkreta resultat.

Sedan 2006 hålls årliga toppmöten för att utvärdera resultaten av gemensamma aktiviteter och projekt. Vid ett sådant möte i Vilnius den 17–18 februari 2010 enades man om att under det kommande året prioritera strategiskt samarbete mellan de baltiska och nordiska länderna, att trygga säkra samhällen och god livskvalitet samt att fortsätta att stärka relationerna med EU:s nya grannar i öst. Vidare enades man på basen av dessa övergripande riktlinjer om prioriteringarna för samarbetet mellan de båda organisationernas presidier och fackutskott.

Nordiska rådet representerades av presidenten och tre andra medlemmar vid Baltiska församlingens session i Riga den 21–22 oktober 2010. Ett toppmöte mellan de två organisationernas presidier hölls i Helsingfors den 7 december. Man enades där om ett strategidokument för samarbetet mellan de två organisationerna under 2011, där ett antal prioriterade sakområden läggs fast.

Östersjön

Inom ramen för Nordiska rådets politik i Nordens närområden har rådet gett ett starkt stöd till det parlamentariska Östersjösamarbetet. Nordiska rådet tog initiativ till den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC), som numera arrangeras årligen. De nordiska länderna deltar i Östersjökonferensens permanenta kommitté, som samordnar samarbetet mellan konferenserna, genom de två representanter som utses av Nordiska rådet. Ofta hålls mötena i form av en ”utvidgad permanent kommitté” där samtliga deltagande länders parlament är representerade. Östersjökonferensens sekretariat är knutet till Nordiska rådets sekretariat.

Under de senaste åren har Östersjökonferensen tillsatt ett antal arbetsgrupper om frågor av gemensamt intresse för regionen. Grupperna utarbetar rapporter som underlag för diskussion och slutsatser vid konferenserna. Nordiska rådet har varit en aktiv deltagare i dessa arbetsgrupper och även bistått med sekretariatsstöd från fackutskottens sida. (*Se i övrigt avsnitt 9 om den parlamentariska Östersjökonferensen.*)

Nordvästra Ryssland

För Nordiska rådets samarbete med ryska parlamentariker har två överordnade motiv lagts fast. Det första rör samhörighet och sammanhållning i norra Europa. Gränsen mellan de länder i norra Europa som är medlemmar i EU/EES och de som inte är det, särskilt mellan de nordiska länderna och Ryssland, är samtidigt en skiljelinje vad gäller välfärd och levnadsvillkor. Det är en viktig uppgift för Nordiska rådets samarbete med ryska parlamentariker att verka för att många former av kontakter upprätthålls även över denna gräns, att samarbetet utvecklas och att välfärdsklyftan gradvis minskar.

Ökande kontakter och ökat samarbete ska leda till bättre förståelse av varandras villkor, och till att risken för motsättningar minskar.

Det andra huvudmotivet för samarbetet handlar om de övergripande utmaningar norra Europa står inför: Östersjöns miljö, klimatet och levnadsvillkoren i Arktis och Barentsregionen, internationell brottslighet inklusive människohandel, infrastrukturutveckling, hälsa och social välfärd, smittsamma sjukdomar, demokratiutveckling och gott styrelseskick, NGO-samarbete och nätverksbyggande m.m.

Nordiska rådet spelar en viktig roll när det gäller att stärka de parlamentariska kontakterna med Ryssland i syfte att bedriva opinionsbildning och ta politiska initiativ kring dessa utmaningar.

Rådets kontakter med Ryssland omfattar det ryska Federationsrådet, Statsduman och nordvästra Rysslands parlamentarikerförsamling (PANWR) samt Interparlamentariska församlingen för Oberoende staters samvälde (CIS IPA). Rådet möter regelbundet ryska parlamentariker i anslutning till plenarsessioner, konferenser och andra aktiviteter.

Under 2010 har samarbetet med nordvästra Ryssland fortsatt bl.a. via stipendieprogrammet för parlamentarikerutbyte som omfattar program både för ryska parlamentariker i de nordiska länderna och program för nordiska parlamentariker i nordvästra Ryssland. Stipendieprogram har genomförts för ryska parlamentariker i Norge och Finland i februari och för nordiska parlamentariker i Sankt Petersburg och Kaliningrad i maj.

Sinikka Bohlin (S) fortsatte sitt uppdrag som presidets rapportör för den nordliga dimensionen och nordvästra Ryssland fram till riksdagsvalet 2010. Vid presidets möte i september 2010 sammanfattade hon sina erfarenheter i en skriftlig rapport, där hon bl.a. framhöll att kontakterna och samarbetet med PANWR har alla förutsättningar att utvecklas positivt. Vid Nordiska rådets presidemöte i december övertog den svenska delegationens nya ordförande Karin Åström (S) uppdraget.

Som ett resultat av diskussioner mellan Nordiska rådets presidium och ryska parlamentariker arrangerades på rysk inbjudan ett rundabordssamtal i Chanty-Mansijsk den 8–9 juni 2009. Det har följts upp genom ett andra rundabordssamtal i Bergen den 25–27 maj 2010 med fokus på energi- och miljöfrågor. Liksom till det första mötet var parlamentariker från Federationsrådet och Statsduman samt PANWR inbjudna från rysk sida, men Federationsrådet hade denna gång inte möjlighet att sända deltagare. Från Nordiska rådets sida deltog parlamentariker från presidiet och miljöutskottet. Ett tredje rundabordssamtal kommer att arrangeras i Murmansk under 2011.

Diskussionerna mellan Nordiska rådet och PANWR resulterade också i att den första konferensen för unga parlamentariker i nordvästra Ryssland och Norden ("First International Forum for Young Politicians of the North-West Russia and Nordic Countries") arrangerades i Murmansk i mars 2009. Konferensen vänder sig till unga parlamentariker från de nationella och regionala parlamenten, till Ungdomens Nordiska råd samt till andra unga politiker. Den

andra konferensen ägde rum i Kirkenes i mars 2010 och leddes från nordisk sida av Johan Linander (C). Även detta initiativ följs upp under 2011.

Arktis – Västnordiska rådet

Nordiska rådet deltar i det arktiska parlamentarikersamarbetet genom den observatörsplats som rådet har i den arktiska parlamentarikerkommittén (Standing Committee for Parliamentarians of the Arctic Region, SCPAR). Rådet deltar även med en delegation till den parlamentariska arktiska konferensen som hålls vartannat år. (Se i övrigt avsnitt 10 om den parlamentariska arktiska konferensen.) Under året har den arktiska regionen även ägnats stor uppmärksamhet i Nordiska rådets egen verksamhet. Nordiska rådet var representerat vid den konferens om arktiska frågor som Europaparlamentet arrangerade i september 2010.

Västnordiska rådet bildades 1985 för att tillvarata Islands, Färöarnas och Grönlands kulturella och geografiska förutsättningar. Nordiska rådet deltar i samarbetet genom en observatörsplats som fram till riksdagsvalen i Sverige 2010 innehades av Kent Olsson (M). Han deltog i Västnordiska rådets temakonferens om fiskeriförvaltningssystem i Island, samt i Västnordiska rådets årsmöte i augusti i Grönland. Uppdraget som Nordiska rådets observatör har efter sessionen övertagits av Rigmor Anderssen Eide från den norska delegationen i Nordiska rådet.

Barentsregionen

Något fast parlamentarikersamarbete för Barentsregionen, motsvarande Barentsrådet (BEAC) på regeringssidan, finns inte. Från norsk sida har man drivit frågan om behovet av att bilda ett parlamentarikerorgan för Barentsregionen och initierat att Nordiska rådet varit medarrangör till de parlamentariska Barentskonferenser som arrangerats på *ad hoc*-basis. Numera har en ordning utvecklats som innebär att parlamentet i det land som innehar ordförandeskapet för Barentsrådet arrangerar en parlamentarikerkonferens under den tvååriga ordförandeskapsperioden. Den senaste hölls i Syktyvkar, Ryssland, i maj 2009. Sverige övertog ordförandeskapet i Barentsrådet under hösten 2009. Nästa parlamentariska Barentskonferens kommer att arrangeras i Luleå i maj 2011. Mellan konferenserna håller politiker från regionen kontakt inom ramen för ett nätverk. Detta nätverk möts informellt i olika sammanhang. (Se i övrigt avsnitt 11 om samarbetet i Barentsregionen.)

Vitryssland

Nordiska ministerrådet har under ett antal år aktivt stött en demokratisk utveckling i Vitryssland. Stödet har inriktat sig på unga vitryssars tillgång till högre utbildning och deltagande i regionalt gränsöverskridande samarbete och har i huvudsak förmedlats genom tre instrument: European Humanities University i Vilnius, stipendieprogram för studier i Ukraina och NGO-program

för Östersjöregionen. Nordiska rådet har uttalat sitt stöd för denna verksamhet.

Nordiska rådet har för sin del arbetat aktivt för att främja en demokratisk utveckling i Vitryssland, främst som en del av samarbetet med Baltiska församlingen. Genom de seminarier och rundabordssamtal som arrangerats i Vilnius med deltagande av representanter för såväl parlamentet som oppositionen i Vitryssland har en plattform för debatt skapats. I mars 2010 hölls ett fjärde rundabordssamtal, denna gång i Minsk. Ungdomens Nordiska råd var engagerat i ett ungdomsforum som hölls i Vilnius i juni. Med anledning av den politiska situation som uppstått i samband med presidentvalet i Vitryssland i december 2010 var det vid utgången av 2010 oklart i vilka former arbetet kan fortsättas.

Rekommendationen om att inrätta ett nordiskt informationskontor i Minsk följdes upp under 2010. Vid sessionen i november höll Nordiska rådet fast vid uppfattningen att ett sådant bör inrättas.

Den nordliga dimensionen

Den nordliga dimensionen är en gemensam politik för fyra jämbördiga parter: EU, Ryssland, Island och Norge. Den nordliga dimensionen ska fungera som politisk plattform för att främja samarbetet för hållbar utveckling, välbefinnande och säkerhet i norra Europa. Samarbetet med Ryssland, särskilt nordvästra Ryssland, ska ha en viktig roll och den nordliga dimensionen ska också kunna fungera som ett politiskt och praktiskt ramverk för en skärpt samordning och samverkan mellan olika aktörer i Nordeuropa.

Under ett antal år har diskussioner om samordningen mellan de regionala organisationer som finns inom den nordliga regionen förts i de nationella parlamenten, med Europaparlamentet och inom organisationerna själva. Nordiska rådet har breda och väl etablerade kontakter med många i det område som omfattas av den nordliga dimensionen. Arbetet inom rådet och möten med andra organisationer och aktörer som är aktiva i regionen bidrar till att insatser och resurser samordnas.

År 2009 arrangerades, på inbjudan av Europaparlamentet, det första "Northern Dimension Parliamentary Forum". Representanter för Nordiska rådet, Östersjökonferensen, den parlamentariska Arktiska konferensen, Baltiska församlingen, Västnordiska rådet, Barents parlamentarikernätverk och Europaparlamentet deltog. Ett andra parlamentariskt forum arrangeras i Tromsø 2011 under värdskap av Stortinget. Utöver aktuella sakfrågor i regionen diskuteras samordningsfrågor inom ramen för den nordliga dimensionen och även mellan den och andra initiativ.

5 Globalisering

På Nordiska rådets session 2006 i Köpenhamn initierades det nordiska globaliseringssamarbetet med ett toppmöte där de nordiska statsministrarna och rådsdelegaterna diskuterade hur den nordiska välfärdsmodellen kunde utvecklas för att behålla sin position i den ökande globala konkurrensen. Detta tema har sedan dess kontinuerligt funnits på agendan i det nordiska samarbetet, såväl på regeringsnivå som på parlamentarisknivå. Den nordiska välfärdsmodellens möjligheter har varit föremål för debatt i olika sammanhang under året, bl.a. under Nordiska rådets session i Reykjavik och i flera nordiska seminarier arrangerade av Nordiska ministerrådet.

Inom ramen för statsministrarnas globaliseringsinitiativ har ett stort antal konkreta projekt inom områden som klimat, energi, forskning, innovation, välfärd och kultur initierats. Bland dessa är Toppforskningsinitiativet (TFI) den största nordiska satsningen hittills inom klimat, energi och miljö, med en budget på totalt 480 miljoner svenska kronor. Några av TFI:s huvudmål är att profilera Norden som ledande inom energi- och klimatsektorn, att skapa större fackmiljöer över landgränserna som skapar förutsättningar för ökad rörlighet av kompetens samt att vara en plattform för ökat internationellt samarbete både inom och utanför EU. Inom ramen för TFI etableras därför efter hand s.k. Nordic Centres of Excellence. Konceptet har väckt stor uppmärksamhet i forskningsmiljöer såväl inom som utanför Norden.

Nordiska rådets parlamentariker bidrar aktivt med inspel och idéer till globaliseringsinitiativet. Rådets olika utskott arbetar kontinuerligt med dessa frågor. I Nordiska rådets ramprogram *Norden i Världen – Världen i Norden* framhålls globaliseringen som ett område där ett än mer integrerat och fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna ska ges högsta prioritet.

Nordiska rådets svenska delegation

Nordiska rådets svenska delegation prioriterade globalisering som ett av tre huvudområden i sitt program för 2010. Av programmet framgick bl.a. att man ville arbeta för att konkretisera statsministrarnas globaliseringsinitiativ och särskilt Toppforskningsinitiativet (TFI), arbeta för ett utökat säkerhets- och försvarssamarbete i Norden utifrån Stoltenberg rapporten samt arbeta för ett starkare nordiskt inflytande i EU.

Den svenska delegationen arrangerade under året i samarbete med Norden i Fokus ett seminarium – *Möjligheternas kris?* – med fokus på klimatförändringen. Bakgrunden till seminariet var att Stockholm Environment Institute (SEI) med stöd från Toppforskningsinitiativet fått i uppdrag, att tillsammans med ett flertal nordiska forskningsinstitutioner, ta fram strategier för hur vi möter klimatförändringen. Inbjuden till seminariet var *Johan Rockström* från SEI och han sade att samtidigt som klimatanpassningarna medför stora investeringsbehov i Norden kan de också vara ett verktyg för att reducera klimat-

utsläppen och en nyckel till en hållbar utveckling och innovationer i näringslivet. *Ann-Kristine Johansson* (S), ordförande i rådets miljö- och naturresursutskott, underströk att eftersom Toppforskningsinitiativet öppnar för samarbete mellan de bästa forskningsmiljöerna i Norden kan det även skapa nya jobb och företag. Hon sade också att samarbetet i Norden bör stärkas när det gäller dessa frågor.

Vid Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik presenterade samarbetsministrarna sin globaliseringsredogörelse. I redogörelsen framhölls att 20 konkreta projekt satts i gång i Nordiska ministerrådets regi som ett resultat av globaliseringsinitiativet. Bland projekten finns den nordiska satsningen på toppforskning inom klimat, energi och miljö, främjande av högre utbildning i Norden, e-Science som bl.a. syftar till att skapa synergier mellan nationella och internationella forskningsinitiativ, hälsa och välfärd om den nordiska välfärdsmodellens hållbarhet och konkurrenskraft. Ett flertal medlemmar i den svenska delegationen deltog i debatten.

Medlemmarna i den svenska delegationen var även aktiva i den debatt om nordiskt samarbete som hölls i riksdagen den 21 oktober 2010. Det framhölls att de nordiska länderna bör fördjupa sitt samarbete än mer. Goda exempel som nämndes var Toppforskningsinitiativet, Globaliseringsforum, Nordiskt energiexpo och världsutställningen i Shanghai. Den nordiska modellen var ett annat område som berördes. Bland annat betonades att de nordiska länderna måste utvecklas och arbeta tillsammans om de även i framtiden ska vara ett vinnarkoncept i en globaliserad värld. Flera medlemmar underströk också att det gränsregionala samarbetet och arbetet med att ta bort gränshinder var en av de absolut viktigaste uppgifterna för Nordiska rådet, inte minst ur ett globalt perspektiv.

Globaliseringsforum

Syftet med Globaliseringsforumet är att lyfta fram gemensamma nordiska lösningar på de utmaningar och möjligheter som globaliseringen medför. Det fungerar även som en katalysator för att ge stöd till genomförande av diverse initiativ, samtidigt som det medialt bidrar till en ökad nordisk synlighet. I forumet deltar de nordiska statsministrarna, nordiska parlamentariker samt representanter från näringslivet, forskarvärlden och olika medborgarorganisationer. 2010 hölls forumet i Snekkersten i Danmark med temat *Grön tillväxt – perspektiv för ett stärkt nordiskt samarbete*. Två områden gavs särskild uppmärksamhet: en speciell ”task force” skulle tillsättas för att kartlägga och ge konkreta rekommendationer på hur grön tillväxt kan bli ett riktmärke för det nordiska globaliseringsarbetet och man ville stärka det nordiska samarbetet på elområdet till nytta för både konsumenterna och klimatet. Man beslutade även att förlänga mandatet för Gränshinderforum med tre år.

Det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA)

Syftet med NORIA är att stärka de nordiska ländernas globala konkurrenskraft genom en intensifierad vidareutveckling av forsknings- och innovat-

ionsmiljöer. Nordiska rådet var en viktig pådrivare i arbetet med att initiera detta projekt. Ett viktigt mål var att utforma NORIA som ett regionalt kraftcenter inom EU:s omfattande satsning på forskning och innovation. Som ett resultat av detta initiativ beslutade de nordiska forsknings- och näringsministrarna 2004 att etablera NORIA och man bestämde att det skulle bestå av två pelare under två organisationer: Nordiskt innovationscenter (NICE) och NordForsk.

I samarbetsministrarnas globaliseringsredogörelse för 2010 ges bl.a. en värdering av NORIA med hänvisning till en eventuell utveckling och förlängning av initiativet. I redogörelsen framhålls att den planerade framdriftsplanen följs, att konceptet visat sig vara funktionellt, och att de strategiska utmaningarna ligger i behoven av att skapa en bred såväl nordisk som nationell enighet kring det nordiska forskningssamarbetet.

Med hänvisning till att forskning och innovation tillhör de klart största posterna i den nordiska budgeten antog Nordiska rådet på sessionen i Reykjavik en rekommendation där Nordiska ministerrådet uppmanas att initiera en bred kartläggning av NORIA och att en rapport med förslag till insatser och åtgärder bör läggas fram senast halvårsskiftet 2011. För att säkra förankring och samsyn på detta viktiga område poängterades också det nödvändiga i att rådet involveras i hela processen och konsulteras vid utformning av mandat, informeras om slutsatser och förslag samt dras in i processen med att utarbeta en eventuell förändrad struktur för det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet.

Det fortsatta globaliseringsarbetet

Globaliseringen kommer även 2011 att vara ett viktigt område för Nordiska rådets svenska delegation. I programmet för det kommande året uttalar delegationen bl.a. att man vill arbeta för att det nordiska globaliseringsinitiativet ska konkretiseras och att man vill arbeta för att frågor som rör Norden som region och nordiska intressen uppmärksammas genom en starkare röst i EU och världen. Delegationen stöder också det danska ordförandeskapsprogrammet för 2011, i vilket arbetet med att säkra och vidareutveckla de nordiska globaliseringsinsatserna uppmärksammas.

Nordiska ministerrådet ska under det kommande året arbeta med bl.a. bildandet av en nordisk ”task-force” för grön tillväxt, en satsning på elmarknadsområdet, globaliseringens effekter på arbetsmarknadsområdet och en rad nya kulturpolitiska prioriteringar utifrån handlingsplanen för det nordiska kultursamarbetet 2010–2012.

6 Nordiska rådets 62:a session i Reykjavik den 2–4 november 2010

Arbetet med att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna, ungdomsarbetslösheten i Norden och visionen för det nordiska samarbetet 2020 var några av de många frågor som debatterades vid Nordiska rådets 62:a session. Utöver rådets medlemmar deltog gäster från bl.a. Baltiska församlingen, den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC), Benelux Interparliamentary Consultative Council (BICC), Europarådet, Europaparlamentet, den ryska Statsduman och Federationsrådet, nordvästra Rysslands parlamentariska församling (PANWR) samt Västnordiska rådet. Deltagarna bjöds i samband med sessionen in till en debatt om Förbundsstaten Norden, den årsbok som författaren och historikern Gunnar Wetterberg skrivit för Nordiska rådet och ministerrådet. (Debatterna finns återgivna i sin helhet i det tryckta protokollet eller på: <http://www.norden.org/sv>.)

Nordiskt toppmöte – Grön växt – vägen ur krisen

En punkt på sessionens dagordning var ett nordiskt toppmöte, där de nordiska statsministrarna och ledarna för de självstyrande områdena deltog. Temat var ”Grön växt – vägen ur krisen”. Statsministrarna var eniga om att möta framtiden med hållbar utveckling som utgångspunkt. Sveriges statsminister Fredrik Reinfeldt (M) betonade bl.a. vikten av att utveckla gränsöverskridande forskningsresurser och framhöll att tydligare styrmedel som gör utsläppen kostsamma är att föredra i klimatarbetet, snarare än subventioner. De nordiska statsministrarna var överens om att tillväxt och miljö inte står i motsättning till varandra, utan att ett konkurrenskraftigare Norden är en förutsättning för god miljö. Ann-Kristine Johansson (S) underströk att ett samlat Norden, som innehåller politik som styr mot innovationer och investeringar i näringslivet och en politik för grön teknik och energi, behövs. Hon efterlyste ett utökat samarbete med näringslivet och fackföreningsrörelsen i det fortsatta arbetet med grön omställning, samt en breddning av diskussionerna med medborgarna och folkrörelserna. Anita Brodén (FP) pekade på frågan om upprättandet och finansieringen av en grön klimatfond som antogs efter klimatmötet i Köpenhamn. Ska en grön tillväxt uppnås kommer det att krävas nationella, nordiska, europeiska och globala insatser, menade Brodén. Statsminister Fredrik Reinfeldt (M) framhöll också under mötet att man i Norden varit tydlig med att politiken har en viktig roll när det gäller att sätta ramarna för en hållbar tillväxt. Han menade att man i Norden framgångsrikt använt bl.a. skatter och lagar för att främja den gröna tillväxten.

Generaldebatt – Samarbetsministrarnas redogörelse för resultatet av det danska ordförandeskapet för Nordiska ministerrådet 2010

Den danska samarbetsministern Karen Elleman inledde generaldebatten med en redogörelse över prioriterade områden och en överblick över de resultat som uppnåtts under 2010. Hon framhöll insatserna på globaliseringsområdet och inom gränshinderområdet. Inom det nordiska samarbetet har fokus vilat på EU:s Östersjöstrategi, där ministerrådet leder och deltar i olika projekt. Fokus har även varit Vitryssland och stödet till exiluniversitetet i Vilnius, European Humanities University. Man har också samarbetat för att bekämpa skatteflykt. De gemensamma nordiska förhandlingarna om informationsutbyte och skatteavtal har gett goda resultat sedan 2007, och under 2010 har de nordiska länderna inklusive Färöarna och Grönland ingått avtal med 18 stater. Karen Elleman talade också om utvecklingen av kultursamarbetet mellan de nordiska länderna och om det fortsatta forskningssamarbetet genom Nord-Forsk och utbytessamarbetet i Nordplus. Hon nämnde vidare att i samband med Globaliseringsforum 2010 beslutade statsministrarna att samarbetet om en gränslös nordisk elmarknad ska fokuseras ytterligare. Vidare har miljöministrarna haft ett brett samarbete inom HELCOM, som fokuserat på att skydda Östersjöns miljö i enlighet med EU:s havsstrategi och med hänsyn till genomförandet av Baltic Sea Action Plan.

Under den efterföljande debatten tog Erik Almqvist (SD) upp ärendet om efterlevnaden av det nordiska avtalet kring medborgarskapsfrågor och rätten till rörlighet inom Norden och den kritik som framförts mot Danmark i frågan kring utvisningarna av nordiska medborgare med behov av socialhjälp. Jan Lindholm (MP) förde fram frågan om grön tillväxt och knöt an till de diskussioner som tidigare förts i samband med den debatten med de nordiska statsministrarna. Han menade att den stora utmaningen för Nordiska rådet är att det förändrade klimatet ställer helt nya villkor på den globala arbetsfördelningen. Anita Brodén (FP) lyfte fram ungdomarnas engagemang i miljöfrågor och uttryckte också uppskattning för ministerrådets arbete med en miljöpolicy för framtiden.

I debatten kom även frågorna om skatteavtal och skattehinder inom Norden upp. Det uttrycktes önskemål om att de nordiska ministrarna tillsammans bör pressa parterna Frankrike, Portugal och Spanien till att åstadkomma bättre skatteavtal för de nordiska länderna. Hans Wallmark (M) påpekade i anslutning till denna debatt att även inom Norden finns det anledning att titta på de befintliga skatteavtalen mellan olika länder, t.ex. mellan Sverige och Danmark. Cristina Husmark Pehrsson (M) hänvisade till den konservativa gruppens reservation till Nordiska ministerrådets budget för 2011. Gruppen anser att rådets totala budget bör minska med ungefär 2 %.

Den danska samarbetsministern Karen Elleman redogjorde också, på begäran av Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott, för Danmarks regerings lagstiftning och praxis för hemsändelser av nordiska medborgare. Redogörelsen frammanade många repliker från de svenska ledamöterna. Anders Karlsson (S) ansåg att utvecklingen i Danmark i denna fråga är be-

egenskap.:Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

kymmert och menade att den danska regeringens inställning skapar hinder i stället för möjligheter. Även Hans Wallmark (M) och Erik Almqvist (SD) gjorde inlägg i denna debatt.

Sakdebatt

Under rubrikerna Globalisering och gränshinder, Norden och närområdena, Jämställdhet i Norden, Miljö- och naturresurser i Norden, Forskning, utbildning och näringspolitik i Norden samt Sociala frågor, hälsa och samhälle var rådets medlemmar talespersoner för sitt utskott eller partigrupp.

Billy Gustafsson (S), Hans Wallmark (M) och Ann-Kristine Johansson (S) gjorde flera inlägg under punkten Globalisering och gränshinder. Billy Gustafsson föreslog att Nordiska ministerrådet arbetar fram en gemensam plan över frågor som Norden vill och kan driva inom EU för att förstärka Norden, och efterlyste en nordisk kraftsamling för gemensamma EU-initiativ utifrån grundtanken om en fri rörlighet utan gränshinder i Norden. I debatten framfördes även att både Gränshinderforum och de regionala kontoren gör ett mycket viktigt arbete och att en långsiktig finansiering av dessa verksamheter borde säkras.

Under punkten Jämställdhet i Norden var Maria Stenberg (S) talesperson för medborgar- och konsumentutskottet. Hon kommenterade bl.a. ministerrådsförslaget om nordiskt samarbete inom jämställdhetspolitiken 2011–2014, och framhöll att finanskrisen fått konsekvenser för jämställdheten, att arbetslösheten är alltför stor bland Nordens invandrare och att invandrade kvinnor har en extra besvärlig situation. Jämställdhetsperspektivet behöver få större plats i det politiska arbetet, menade Stenberg. Erik Almqvist (SD) uttryckte åsikten om ett jämställdhetsarbete där man inte förfördelar någon etnisk grupp och där man accepterar att män och kvinnor kanske inte alltid är lika men ändå får samma förutsättningar oavsett kön. Almqvist menade att den svenska typen av jämställdhetsarbete inom Nordiska rådet diskriminerar majoriteten för att gynna minoriteter. I ett senare inlägg under debatten tog Maria Stenberg (S) även upp frågan om kampen mot människohandeln, slavhandeln och reste frågan om de projekt som för närvarande finns för att motverka människohandeln och hur mycket pengar som används till området.

Under punkten miljö- och naturresurser i Norden framförde Ann-Kristine Johansson (S) Miljö- och naturresursutskottets syn på effekterna av klimatförändringen på nordiskt jord- och skogsbruk och uppföljningen av COP 15 i Köpenhamn. Jan Lindholm (MP) underströk på utskottets vägnar vikten av samarbete mellan de nordiska länderna och av att arbeta förebyggande och kontinuerligt uppdatera och sammanställa forskning på klimatområdet.

Under punkten Forskning, utbildning och näringspolitik i Norden gav Jessica Polfjärd (M) synpunkter från näringsutskottet. Hon sade att utskottet fann insatsområdena i det nordiska samarbetsprogrammet för innovations- och näringspolitik relevanta, genomtänkta och konkreta, men saknade en direkt koppling till EU:s program 2020, med en omläggning av forskning och utveckling och innovationspolitiken för att minska klyftan mellan vetenskapen

och marknaden. Utskottet efterlyste även en koppling mellan det nordiska forskningssamarbetet, NORIA och innovation i programmet.

Under punkten Sociala frågor, hälsa och samhälle, höll Jessica Polfjärd (M), Hans Wallmark (M) och Anders Karlsson (S) anföranden angående medlemsförslaget om ett nordiskt initiativ för att införa en avgift i samband med internationella finansiella transaktioner. Polfjärd argumenterade emot medlemsförslaget och framhöll att lösningen på problemet fortsatt är att skatten eller avgiften är global. Hon pekade på att flera länder, bl.a. Tyskland och Frankrike, uttryckt intresse för den svenska modellen där bankerna i stället själva finansierar och sparar inför kommande kriser. Hans Wallmark (M) uttryckte åsikter enligt samma linje och menade att frihandel, tullfrihet och motverkande av protektionism är den nordiska linjen, och det är denna modell som har gjort de nordiska länderna rika. Anders Karlsson (S), som var av en annan åsikt, ansåg att den konservativa gruppen borde ställa upp på förslaget. Då hade Nordiska rådet visat att Norden står enat om att det måste bli slut på de transaktioner som kan fördärva ett helt land, menade Karlsson.

Debatt om fördjupat utrikes- och försvarspolitiskt samarbete i Norden

Danmarks utrikesminister Lene Espersen var taleskvinna för utrikesministrarna. Hon inledde med att tacka sina nordiska kolleger för fint samarbete sedan hon tillträtt som utrikesminister februari samma år. Hon talade om Danmarks ordförandeskap för Nordiska ministerrådet under året och därmed för det nordiska utrikespolitiska samarbetet, liksom om Danmarks ordförandeskap för Arktiska rådet. Inte minst genomförandet av några av förslagen i Stoltenbergrapporten, samarbetet i Arktis, det nordisk-baltiska samarbetet och Östersjösamarbetet visar på vikten av det nordiska samarbetet. Espersen nämnde också att Danmark, som innehar EU-ordförandeskapet 2012, redan arbetar aktivt med genomförandet av EU:s Östersjöstrategi inom flera projektområden. Det nordiska samarbetet i arktiska frågor är av central vikt när de nordiska länderna agerar i internationella sammanhang. Ett led i arbetet för att stödja Arktiska rådets verksamhet är att stötta EU:s observatörsstatus i det Arktiska rådet.

Försvarsministrarnas redogörelse presenterades av Norges försvarsminister Grete Faremo, som inledningsvis sade att året som gått har varit krävande för alla de nordiska länderna. Faremo betonade vikten av regionalt samarbete då de nordiska länderna har många säkerhets- och försvarspolitiska frågor av gemensam karaktär. I ett längre perspektiv bör länderna samarbeta ännu tätare för att upprätthålla den gemensamma säkerheten. Grete Faremo redogjorde också för de mest centrala samarbetsområdena under året. Hon nämnde t.ex. norra Afghanistan, där Finland, Sverige och Norge bl.a. har ett samarbete inom logistiska frågor, vilket Faremo menade är resurssparande för alla parter, och vidare de nordiska ländernas pågående arbete med att stötta länderna i östra Afrika. Som en del av detta arbete finns fem nordiska officerare stationerade i Nairobi som bistår Afrikanska unionen med att bygga upp kapacitet inom krishantering och myndighetsutövning. Grete Faremo nämnde också

egenskap.:Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

yttre samarbetsmöjligheter för framtiden i sitt anförande. Hon avslutade med att påminna om att Sverige inom kort övertar ordförandeskapet för det nordiska försvarssamarbetet, och sade att det arbete som Sverige gör som ledare för den nordiska EU-insatsstyrkan visar att det nordiska försvarspolitiska samarbetet är i goda händer.

I den efterföljande debatten underströk Hans Wallmark (M) vikten av ett pragmatiskt förhållningssätt och långsiktighet. Wallmark menade att ett typiskt område där nordiskt samarbete är viktigt är Afghanistanpolitiken. Wallmark sade sig vara glad över att representera Sverige där det finns en bred överenskommelse mellan alliansregeringen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet om en långsiktig Afghanistanpolitik. Den kan inte ses enskilt, utan den måste ses i en helhet där länderna står tillsammans under ett gemensamt FN-uppdrag. Cristina Husmark Pehrsson (M) underströk att det försvarspolitiska samarbetet mellan de nordiska länderna har utvecklats starkt under de senaste åren och menade att Stoltenberg-rapporten är det tyngsta beviset på detta. Hon uttalade vidare sitt stöd för ambitionerna att inkludera de baltiska staterna i det nordiska försvarssamarbetet, samt på de internationella arenorna. Husmark Pehrsson ställde också frågan till försvarsminister Grete Faremo om inrättandet av ett gemensamt ministerråd inom utrikes- och försvarsfrågorna. Sveriges utrikesminister Carl Bildt (M) sade, beträffande det nordiska samarbetet kring Afghanistanpolitiken, att det är fel att säga att Sverige är en neutral nation – Sverige är en engagerad nation också när det gäller fredsansattningar. Sverige deltar tillsammans med 47 andra nationer i Afghanistan på mandat och på uppmaning av FN:s säkerhetsråd, påpekade Bildt. Han underströk vidare att länderna i Norden bör vara stolta över de bidrag de gett till den nya inriktningen av de internationella ansträngningarna i Afghanistan. Isabella Jernbeck (M) tog bl.a. upp frågan om hur det nordiska samarbetet kan utvecklas i en situation där inte alla de nordiska länderna är Natomedlemmar och om genomförandet av ett av förslagen i Stoltenberg-rapporten: Luftpatrullering över Island och Baltikum.

De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Sveriges samarbetsminister Ewa Björling (M) fick många frågor under samarbetsministrarnas frågetimme, bl.a. om systemet för antagning till vidareutbildning i Sverige för sökande med utländsk utbildning, regeringens uppföljning av språkkonventionen, och förhandlingar inom klimatområdet mellan Sverige och Norge om grönt certifikat. Ann-Kristine Johansson (S) ställde en fråga till den norska samarbetsministern om den nordiska samekonventionen. Jan Lindholms (MP) fråga till Norges samarbetsminister gällde utveckling av tågtekniken mellan Oslo och Stockholm. Maria Stenberg (S) frågade den norska samarbetsministern om hon var beredd att ta initiativ för att underlätta möjligheten till studiemedel och studielån i Norden. Anders Karlsson (S) frågade Danmarks samarbetsminister om hur Danmark samarbetar med de andra nordiska länderna och EU för att genomföra EU-direktiv på ett sätt som inte skapar nya gränshinder utan möjligheter för framtiden.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådets priser (musikpriset, litteraturpriset, filmpriset och natur- och miljöpriset) för 2010 utdelades i Operan i Reykjavik. Nordiska rådets musikpris tilldelades den norske kompositören Lasse Thoresen, för verket *Opus 42*. Motiveringen för priset var följande: ”Opus 42 är ett unikt verk, som representerar en förnyelse inte bara av den nordiska vokalmusiken, utan av vokalbaserad partiturmusik överlag. I Opus 42 finner vi en slående vacker musik som visar de gemensamma dragen mellan den helt gamla och den helt nya musiken – samtidigt som vi ser likheten mellan vår egen, skandinaviska folkmusik och den vi finner exempelvis i Mellanöstern eller Indien”. Nordiska rådets litteraturpris 2010 tilldelades författaren Sofi Oksanen, född och uppvuxen i Finland med estnisk mor och finsk far, för verket *Puhdistus* (Utrensning). Bedömningskommitténs motivering var att ”Sofi Oksanens roman *Puhdistus* utspelar sig på två tidsplan i Estland, men dess teman kärlek, svek, makt och maktlöshet är tidlösa. Med ett sällsynt exakt och drabbande språk beskriver Oksanen vad historien gör med den enskilda människan och historiens närvaro i nuet.”

Nordiska rådets filmpris 2010 tilldelades den danske filmregissören Thomas Vinterberg, manusförfattaren Tobias Lindholm och filmproducenten Morten Kaufmann, för filmen *Submarino*. Bedömningskommitténs motivering löd enligt följande: ”*Submarino* är en kärv men också djupt rörande historia om två bröder som är förbundna av en olycklig barndom. Filmen handlar om två bröder som tvingas bära de vuxnas ansvar – och om barnet som bärare av ett socialt arv, men också om hoppet om en bättre framtid. Den tar upp teman som trauman, skuld och försoning. *Submarino* är ett enkelt och samtidigt komplext konstverk med ett starkt manus och en stilsäker regissering. En elegant, stram och välfungerande dramaturgi, närvaro i skådespele-riet och en intelligent användning av ljud och ljus bidrar till att skapa denna insiktsfulla bild av det mänskliga livet”. Nordiska rådets natur- och miljöpris 2010 tilldelades de tre bankerna Merkur Andelskasse, Ekobanken och Cultura Bank. Bedömningskommitténs motivering var denna: ”Bankerna har på ett föredömligt sätt investerat i hållbara projekt och har haft detta som en kärna i sitt arbete. Hela deras verksamhet bygger på gröna värderingar, och de arbetar för ett hållbart samhälle. Därför fungerar de som en förebild för andra aktörer inom kapitalförvaltning”.

7 Presidiet

Nordiska rådets presidium består av en president, en vice president och högst elva andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och partigrupp bör vara representerade i presidiet. Presidiet är rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad.

Presidiet bereder övergripande politiska frågor och frågor om den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt ansvarar för att verksamheten samordnas med verksamheten i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Presidiet behandlar också budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.

Fram till riksdagsvalet i september 2010 var Sinikka Bohlin (S), Johan Linander (C) och Kent Olsson (M) svenska medlemmar av presidiet. Därefter valdes Cristina Husmark Pehrsson (M), Åsa Torstensson (C) och Karin Åström (S) att ingå i presidiet.

Samarbetet 2010

Även under 2010 har Nordens roll i en globaliserad värld varit ett centralt tema i det nordiska samarbetet. Under 2010 har diskussioner och initiativ från tidigare år gett ytterligare konkreta resultat. Ett exempel är toppforskningsinitiativet, som lanserades 2007, där ett antal "Nordic Centres of Excellence" nu etableras. Ökad samverkan på klimatområdet är också en viktig del av globaliseringsdiskussionen, där en ambition under 2010 varit att driva på de internationella klimatförhandlingarna efter mötet i Köpenhamn i december 2009. Globaliseringsinitiativet bidrar också till att stärka den nordiska konkurrenskraften i vid mening.

Den stora uppmärksamhet som debatten om "Förbundsstaten Norden" väckt under året kan också ses i detta ljus. Nordiska rådets och ministerrådets årsbok 2010 har denna titel. Den har skrivits av den svenske samhällsdebattören och historikern Gunnar Wetterberg, som haft en referensgrupp till sitt förfogande. En del av de tankar som framförs i boken har karakteriserats som provokativa eller orealistiska. Oavsett det har de inspirerat till en omfattande diskussion om Norden och de nordiska ländernas situation och möjligheter i en globaliserad värld.

Det regionala samarbetet har under året fortsatt att växa i betydelse. Detta omfattar både bilateralt närområdessamarbete med våra grannar och ett aktivt deltagande i regionala samarbetsstrukturer. Östersjösamarbetet, med särskilt fokus på arbetet för att rädda Östersjöns miljö, har getts hög prioritet. Det samma gäller samarbetet i de nordligaste områdena, Arktis och Barentsregionen, med tyngdpunkt på klimatfrågorna samt på hälsa, levnadsvillkor och kulturutbyte. Stor vikt har fästs vid arbetet med EU:s Östersjöstrategi och samarbetet inom den nordliga dimensionen. Det bredare nordiska utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har också ägnats stor uppmärksamhet.

En viktig fråga som alltid står på dagordningen för det nordiska samarbetet är arbetet med att avlägsna gränshinder. Nya förhållanden eller ny teknik kan skapa behov av regleringar, som behöver samordnas om inte nya gränshinder ska uppstå. Presidiet har under 2010 uppmärksammat att EU-direktiv ibland kan vara utformade eller genomföras på ett sådant sätt att gränshinder uppstår.

Nordiskt utrikes- och säkerhetssamarbete

Även under 2010 har diskussioner förts vid flera tillfällen om uppföljningen av rapporten "Nordisk samarbete om utrikes- och säkerhetspolitik" som framlagts av den tidigare norske försvars- och utrikesministern Thorvald Stoltenberg på uppdrag av de nordiska utrikesministrarna. Rapporten innehåller 13 förslag till åtgärder syftande till att främja det nordiska samarbetet både för att stärka den nordiska säkerheten och för att kunna ge ett effektivt nordiskt bidrag till internationell krishantering.

Till stöd för sitt fortsatta arbete utsåg presidiet under 2009 Erkki Tuomioja (tidigare Finlands utrikesminister) till särskild rapportör. Hans mandat avser samarbete inom säkerhets-, utrikes- och försvarspolitik, särskilt uppföljningen av Stoltenberg rapporten. Vid presidiets möte i juni 2010 fördes en längre diskussion på grundval av en muntlig redogörelse från Tuomioja, som också låg till grund för diskussioner vid möten med de nordiska utrikesministrarna i samband med sessionen. I december 2010 beslutade presidiet att Tuomioja skulle fortsätta sitt uppdrag även under 2011.

Under 2010 har uppföljningen speciellt rört området samhällssäkerhet. Presidiet har konstaterat att flera av förslagen i Stoltenberg rapporten ligger i linje med Nordiska rådets arbete inom området civil säkerhet och krishantering. Presidiet har bl.a. behandlat ett medlemsförslag, väckt av den isländska delegationen, om förstärkt samarbete på detta område. Enligt förslaget är det viktigt att påskynda arbetet med att förbättra den civila säkerheten i nordiska hav- och landområden, särskilt mot bakgrund av den ökande sjötrafiken i Nordatlanten och Arktis. Presidiet menade allmänt att det är en uppgift för Nordiska rådet att driva på vad gäller uppföljningen av Stoltenberg rapporten och instämde i stort i vad som anfördes i det isländska förslaget. Vid sessionen antogs därför, enligt presidiets förslag, en rekommendation till de nordiska regeringarna att påskynda en förstärkning av det nordiska samarbetet om samhällssäkerhet (*rekommendation nr 13/2010*).

I augusti 2010 gavs en "visemansrapport" om det nordisk-baltiska (NB8) samarbetet ut. Den uppmärksammades bl.a. i samband med behandlingen av medlemsförslaget om samhällssäkerhet, varför rekommendationen också innehåller en uppmaning att beakta förslagen i denna nya rapport. Presidiet diskuterade innehållet i rapporten närmare vid sitt möte med Baltiska församlingens presidium i december 2010.

Med anledning av ett medlemsförslag som väckts av Mats Johansson (M) och Hans Wallmark (M) beslutade rådet 2009 att rekommendera de nordiska ländernas regeringar att öka samarbetet, i fråga om såväl lokaler som ansvarsområden, vad gäller konsulär och diplomatisk närvaro i andra stater och på

andra kontinenter (*framställning nr 6/2009*). I presidiets betänkande över medlemsförslaget anfördes det att regeringarna visat en positiv vilja och genomfört konkreta åtgärder för att stärka och stödja ett sådant samarbete. Mot den bakgrunden har presidiet under 2010 diskuterat idéer och möjligheter med bl.a. utrikesministrarna. I det nyss nämnda betänkandet över förslaget om samhällssäkerhet finns också en uppmaning till regeringarna att utarbeta långsiktiga planer för ambassad- och konsulatsamarbetet i varje världsdel.

Presidiet har behandlat ett medlemsförslag från två medlemmar av Mitten-gruppen om att göra Norden till en kärnvapenfri zon. Presidiet ansåg generellt att det inte vore meningsfullt att aktualisera denna fråga. Däremot ville presidiet ta fasta på möjligheten att bidra till en minskning i Europa av kortdistansmissiler m.m. som kan bära kärnvapen, liksom till en minskning av militära transporter av kärnvapen i det arktiska området, eventuellt med sikte på att göra det kärnvapenfritt. Ett betänkande med denna inriktning väntas bli antaget i början av 2011.

Under 2010 har presidiet också inlett beredningen av ett medlemsförslag från den Vänstersocialistiska gröna gruppen om att ”upprätta ett nordiskt freds- och medlingsinstitut som ska samarbeta tätt med de existerande freds-institutionerna”. Som ett led i beredningen har förslaget remitterats till en rad sådana institutioner i Norden. Ett seminarium för att ytterligare belysa frågan kommer att genomföras i Köpenhamn i mars 2011.

Samarbete med Vitryssland och etablering av ett nordiskt kontor i Minsk

Sedan 2007 har Nordiska rådet tillsammans med Baltiska församlingen arrangerat rundabordssamtal med politiker från parlamentet i Minsk och från oppositionspartier utanför parlamentet. Teman för dessa möten har varit klimat och miljö, energifrågor och frågor med anledning av den ekonomiska krisen. Parlamentet i Minsk har bildat en särskild delegation för dialogen med Nordiska rådet. Inledningsvis hölls mötena i Vilnius i Litauen, men i mars 2010 kunde ett rundabordssamtal för första gången genomföras i Minsk.

Som en ytterligare fördjupning av dialogen med vitryska politiker planerades ett studiebesök i Norge och Sverige tidigt 2011, liknande dem som Nordiska rådet sedan 2009 genomfört med parlamentariker från västra Ryssland. I besöket skulle, på motsvarande sätt som vid rundabordssamtalen, såväl parlamentsledamöter som representanter för oppositionspartier utanför det vitryska parlamentet delta. I samband med att presidiet beslutade att planera för ett sådant besök valde man att förlägga tidpunkten till början av 2011, bl.a. med motiveringen att det då skulle kunna uppskjutas om presidentvalet i december 2010 skulle medföra markanta steg tillbaka i auktoritär riktning. Så blev tyvärr fallet, och presidiet beslutade därför i januari att tills vidare skjuta upp besöket. Nordiska rådets president har med hänvisning till den politiska situationen efter valet meddelat det vitryska parlamentet detta.

Vid sessionen hösten 2009 antogs, efter diskussion och omröstning, en rekommendation om att etablera ett nordiskt informationskontor i Minsk (*re-*

kommendation nr 15/2009) liknande de informationskontor som under 1990-talet upprättats i de tre baltiska länderna och i nordvästra Ryssland, och som varit betydelsefulla för att utveckla kontakter och samarbete med Norden. Bakgrunden var ett medlemsförslag där förslagsställaren bl.a. pekade på de kontakter Nordiska rådet hade med parlamentet i Vitryssland och inte minst viktigt med politiska partier utanför parlamentet. Presidiet menade i sitt betänkande att ett kontor kunde få stor betydelse för genomförandet av olika samarbetsprojekt – bl.a. ministerrådets olika stödordningar riktade mot unga människor – och vara till stöd för att främja dialogen mellan oppositionen och de etablerade myndigheterna i Vitryssland och på så sätt gynna den demokratiska utvecklingen.

Presidiet har diskuterat frågan under 2010, mot bakgrund av att ministerrådet för sin del ansett att det inte vore meningsfullt att etablera ett sådant kontor, utan att konkreta uppgifter i samband med ministerrådets aktiviteter i Vitryssland bättre kan skötas av en handläggare stationerad i Vilnius, i samarbete med de nordiska ambassaderna i Minsk. Presidiet menade däremot att aktiviteterna skulle få ett bättre genomslag genom en permanent närvaro i Minsk. Plenarförsamlingen beslutade därför vid sessionen i november 2010 att upprätthålla rekommendationen.

Nordiska ministerrådet ansluter sig emellertid till rådets uppfattning att det övergripande målet för aktiviteterna i Vitryssland är att bidra till en demokratisk samhällsutveckling. Det framgår av det förslag till riktlinjer för ministerrådets Vitrysslandsaktiviteter 2011–2012 som utarbetades efter konsultationer med rådet. Det råder också enighet om en rad av de konkreta förslag till samarbete med aktörer i eller från Vitryssland som redovisas i riktlinjerna. Förslaget till riktlinjer behandlades vid sessionen, och Nordiska rådet ställde sig i allt väsentligt bakom det (*rekommendation nr 11/2010*).

Norden och Arktis

Den arktiska regionen är högt prioriterad på den nordiska dagordningen. Den svenska delegationen har påpekat att utvecklingen av den arktiska regionen är av största intresse, inte enbart för de arktiska staterna och EU utan också globalt. Inte minst gäller det effekten av klimatförändringar. Även den geopolitiska utvecklingen i regionen samt tekniska landvinningar vad gäller möjligheterna att utvinna naturresurser ger anledning till ett intensifierat samarbete inom olika områden.

I enlighet med den svenska delegationens förslag antogs vid sessionen 2009 en rekommendation om att arrangera en internationell konferens om utvecklingen i den arktiska regionen (*rekommendation nr 10/2009*). En sådan konferens arrangerades i Köpenhamn den 26 maj 2010. Tidpunkten valdes med hänsyn till att Danmark detta år var ordförande i såväl Arktiska rådet som Nordiska ministerrådet. Huvudteman var ”lokal och global styrning i Arktis”, ”resurser i Arktis” samt ”livet i Arktis”. En av huvudtalarna var Sinikka Bohlin (S), i egenskap av medlem av Nordiska rådets presidium och av den Arktiska parlamentarikerkonferensens permanenta kommitté.

Beslut om en översyn av Nordiska rådets arbetsordning

Den svenska delegationen föreslog i januari 2010 att en översyn av Helsingforsavtalet skulle göras, så att resultatet kunde behandlas i samband med avtalets 50-årsjubileum 2012. Syftet var att anpassa avtalet till de nya förutsättningar och prioriteringar för det nordiska samarbetet som vuxit fram de senaste decennierna. Det nordiska samarbetet måste kunna möta de utmaningar och möjligheter som globaliseringen innebär, och samarbetet borde utvecklas så att det stärker integrationen mellan de nordiska länderna och främjar vårt inflytande i EU och internationellt, anfördes det i medlemsförslaget. Delegationen ansåg vidare att det var av vitalt intresse att kartlägga om Helsingforsavtalet i dess nuvarande utformning innebär något hinder i dessa avseenden.

Presidiet sände medlemsförslaget på remiss till de nationella delegationerna och till partigrupperna i Nordiska rådet. Den generella slutsatsen av remissvaren var att Helsingforsavtalet är tillräckligt flexibelt för att inte hindra samarbete på nya områden eller i nya former. Vidare ansåg man att de frågor som skulle kunna aktualiseras inte kräver en allmän översyn av avtalet, utan skulle kunna regleras genom tilläggsprotokoll om så vore nödvändigt.

Mot bakgrund av remissvaren beslutade presidiet att inte rekommendera någon översyn av Helsingforsavtalet. Remissvaren hade emellertid också gett vid handen att flera såg en översyn på vissa punkter av rådets arbetsordning som angelägen. En arbetsgrupp på tjänstemannanivå har tillsatts och kommer att presentera sina överväganden under 2011, för vidare behandling i första hand i presidiet och senare vid sessionen i november. Arbetsgruppen kan enligt sitt mandat även överväga förslag till ändringar av Helsingforsavtalet.

Planer och budget för det nordiska samarbetet 2011

Presidiet utser varje år en särskild arbetsgrupp, med representanter för var och en av rådets fyra partigrupper, med uppgift att behandla ministerrådsförslaget om kommande års budget. Utgångspunkten är att dessa fyra ska komma från olika länder, så att så många som möjligt blir representerade i arbetsgruppen. Från svensk sida har Kent Olsson (M) deltagit i budgetgruppens arbete under större delen av 2010. Efter Nordiska rådets session hösten 2010 har presidiet utsett en ny budgetgrupp, där Åsa Torstensson (C) ingår.

Presidiet har understrukit att det är viktigt att budgeten är tydlig och att politiska prioriteringar lätt kan utläsas. I sitt betänkande över förslaget till budget för det nordiska samarbetet 2011 påpekar presidiet att även om ett stort arbete genomförts i ministerrådet är situationen fortfarande inte tillfredsställande, speciellt inte vad gäller tvärgående budgetuppgifter. Ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet bör därför utvecklas så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mer transparent.

Dialogen mellan Nordiska ministerrådet och presidiets budgetgrupp ledde till att Nordiska rådet vid 2010 års session efter diskussion och en mindre justering kunde tillstyrka ministerrådets budgetförslag för 2011 (*rekommendation nr 7/2010*). Budgetramen för 2011 uppgår till 896,355 miljoner danska

kronor. Helsingforsavtalet innebär att ministerrådet beslutar om budgetramen och Nordiska rådet om samarbetets innehåll.

Presidiet anser att dialogen mellan ansvariga ministrar och rådets parlamentariker är av stor vikt, liksom att fackutskotten involveras i budgetarbetet. Detta kan utvecklas ytterligare kommande år.

Samarbetet 2011

Vid Nordiska rådets 62:a session 2010 i Reykjavik valdes Henrik Dam Kristensen från Danmark, socialdemokrat och tidigare dansk minister, till Nordiska rådets president för 2011. Henrik Dam Kristensen efterträdde Helgi Hjörvar vid årsskiftet, då Danmark övertog ordförandeskapet från Island.

Nordiska rådet har antagit ett långsiktigt ramprogram, "Norden i världen – Världen i Norden", för sin verksamhet. Inom den ramen har rådets nye president Henrik Dam Kristensen presenterat Danmarks ordförandeskapsprogram för 2011. Programmet har fått ett positivt mottagande, och i olika sammanhang har stöd uttalats för de mål och åtgärder som framförs däri.

Nordiska rådet har arbetat för att förslagen i Stoltenberg rapporten om nordisk försvars- och utrikespolitik ska förverkligas. Det arbetet fortsätter under 2011. I samarbete med Baltiska församlingen vill Nordiska rådet på motsvarande sätt följa upp NB8-rapporten om ökat baltiskt-nordiskt samarbete. Även samarbetet med Ryssland ska fortsätta att utvecklas, medan situationen i Vitryssland ger anledning att överväga om och hur kontakter med andra än oppositionen kan återupptas. Karin Åström (S) har utsetts till presidiets rapportör vad gäller den nordliga dimensionen och kontakter med nordvästra Ryssland.

Det regionala samarbetet med Nordens närområden har också hög prioritet. Under 2011 kommer genomförandet av EU:s Östersjöstrategi, utvecklingen av samarbetet inom ramen för den nordliga dimensionen samt Barentssamarbetet och det arkiska samarbetet att ha en central ställning.

Presidiet väntas öka sin uppmärksamhet på nordiskt samarbete i EU och i internationella organisationer där beslut som är viktiga för de nordiska länderna tas. Globaliseringen och särskilt då klimatfrågorna kommer att stå i fokus även i det sammanhanget.

Gränshindersfrågorna förblir ett viktigt samarbetsområde för Nordiska rådet och det nordiska samarbetets legitimitet. Rådet kommer att delta aktivt i detta arbete, bl.a. genom att följa och bidra till diskussioner och resultat i Gränshinderforumet. Inom presidiet har Cristina Husmark Pehrsson (M) utsetts till särskilt ansvarig för dessa frågor.

För att det nordiska samarbetet bättre ska nå de mål som ställs upp vill presidiet verka för att politiska prioriteringar ska vara tydliga och få snabbare genomslag både i budgeten för det nordiska samarbetet och i den konkreta verksamheten.

8 Utskotten och kontrollkommittén

Kultur- och utbildningsutskottet

Kultur- och utbildningsutskottet behandlar frågor om allmän kultur och konst, ett mångkulturellt och multietniskt Norden, film och medier, språk, idrott, barn- och ungdomskultur samt Föreningen Norden och frivilligsektorn. Dessutom behandlar utskottet frågor om utbildning, undervisning och forskning.

Svenska medlemmar under året har varit Mats Johansson (M), Monica Green (S) och Gunilla Tjernberg (KD). I november valdes Göran Montan (M) och Peter Johnson (S) till nya medlemmar i utskottet.

Samarbetet 2010

Utskottet har under året till största delen arbetat med kreativitet, innovation och entreprenörskap såväl på utbildningsområdet som i arbetslivet, liksom med en ny strategi för utbildnings- och forskningsområdet. Dessutom har ett konkret förslag om inrättande av en nordisk kulturkanal på tv arbetats fram i en arbetsgrupp inom utskottet. På kulturområdet har utskottet även föreslagit etablering av en nordisk kulturfestival, något som redan provats i samband med två av Nordiska rådets sessioner med lyckat resultat. Bland övriga frågor som diskuterats i utskottet finns amatörkultur och upphovsrätten på Internet som fortsatt behandlas. Vidare har ett remissyttrande om ett samnordiskt utbildnings-, forsknings- och förmedlingsinitiativ lämnats till Nordiska ministerrådet.

Sommarmötet hölls tillsammans med rådets miljöutskott i Svalbard, där de arktiska förhållandena, i synnerhet på forskningsområdet, studerades. Ett informationsmöte har hållits med företrädare för Europaparlamentets kulturutskott. Utskottet höll ett samrådsmöte med de nordiska kulturministrarna i samband med rådets session i Reykjavik.

Etablering av en nordisk kulturfestival

En nordisk kulturfestival genomfördes i samband med rådets session i Stockholm 2009 i samarbete med Nordens Hus på Färöarna och med Norden i Fokus och Kulturhuset i Stockholm. Då detta evenemang ansågs vara mycket lyckat väckte utskottet ett förslag om att festivalen skulle säkras ekonomiskt för att i fortsättningen kunna genomföras varje år i en nordisk huvudstad i samband med Nordiska rådets sessioner. Ett enigt utskott föreslog att festivalen skulle ingå i ministerrådets budget som en självständig budgetpost och att ett koordinationssekretariat skulle upprättas. I förslaget ingick även att en nordisk kulturfestival skulle ingå som ett satsningsområde i ministerrådets kommande strategi och handlingsplan på kulturområdet för 2010 (*framställning nr 5/2010*).

En nordisk kulturkanal – ArteNorden

Utskottets arbetsgrupp om *public service* hade gett projektledaren Stein-Roger Bull i uppdrag att arbeta fram ett förslag till en nordisk kulturkanal. I arbetsgruppen hade man uttryckt en oro för en alltför stor amerikansk dominans i de nordiska public service-kanalerna. Det existerar en tysk-fransk kulturell tv-kanal, Arte, som man i gruppen såg som ett gott föredöme. Vid utskottets möte i november redovisade Stein-Roger Bull ett förslag, ArteNorden, som innebar ett första steg mot en nordisk kulturkanal. I förslaget rekommenderas de nordiska ländernas regeringar att inrätta en ny oberoende kultur-tv-kanal i samarbete med public service-kanalerna i de nordiska länderna, antingen med egen sändarfrekvens eller i ett samarbete med redan etablerade public service-kanaler och i linje med ArteNorden-utredningens övriga förslag. Förslaget godkändes av utskottet, antogs vid rådets session som en rekommendation och överlämnades till de nordiska kulturministrarna vid mötet i samband med rådets session (*rekommendation nr 12/2010*).

Utbildning och forskning

I utskottet behandlades ministerrådsförslaget *Strategi för utbildnings- och forskningsområdet 2011–2013: "Kunskap för grön tillväxt och välfärd"*. Enligt strategin är de prioriterade och långsiktiga investeringarna i vetenskap och forskning och möjligheten att omsätta dessa till innovativ och bärkraftig tillväxt nyckeln till att Norden även i framtiden kan vara en ledande region för vetenskap och välfärd. Tanken är att det ska säkerställas att Norden blir en föregångsregion för kompetensutveckling och forskning av hög kvalitet. Nordens konkurrenskraft ökas bl.a. genom ett långsiktigt främjande av grön tillväxt. Ett samspel ska ske mellan utbildning, forskning och innovation, varigenom ny kunskap och utveckling kan skapas. Utskottet ställde sig positivt till förslaget och såg i synnerhet fyra områden som bör prioriteras när det gäller forskning: förskolan, bortfall, kreativitet och innovation i utbildningarna samt specialundervisning och specialpedagogik (*rekommendation nr 23/2010*).

Efter ett studiebesök diskuterades det i utskottet hur kreativitet och innovation bland unga kan ingå som ett insatsområde i den nordiska globaliseringen och tillväxtstrategin. Man menade att kultur främjar kreativitet och att innovationsutbildning bör betraktas som ett medel att främja ekonomisk tillväxt och skapande av arbete, vilket är grunden för kvalifikationer, deltagande i samhällslivet, oberoende och självständighet. Ett utskottsförslag riktat till Nordiska ministerrådet om *kreativitet, innovation och entreprenörskap i utbildningarna* som innehöll en rad detaljerade förslag om att skapa lärarutbildningar och olika sätt att utveckla entreprenörskap genom samarbete mellan skolor, näringsliv och arbetsmarknad lades fram och antogs vid sessionen (*rekommendation nr 24/2010*).

Mot bakgrund av ett seminarium om arbetsliv och konkurrenskraft i Norden, som utskottet arrangerat tillsammans med rådets näringsutskott, väckte utskottet ett förslag om *ungas arbetsliv och kompetens*. I sitt betänkande över

förslaget framhöll utskottet att omkring 80 % av de unga mellan 20 och 24 år i Norden har en gymnasieutbildning, men trots det har nästan en fjärdedel av 15-åringarna liten läskunnighet. Ett stort antal unga lämnar skolan utan att avsluta utbildningen. Flera av de nordiska ländernas målsättning är att före 2015 ska 95 % av en ungdomskull genomföra en utbildning, vilket kräver större mobilitet och flexibla kompetensutvecklings- och jobbskapandemodeller. Därför föreslogs Nordiska ministerrådet bl.a. att utarbeta en nordisk strategi för icke-formell utbildning, att möjliggöra att komplettera formella utbildningar och att främja och kartlägga forskning inom fältet (*rekommendation nr 25/2010*).

Priser

Utskottet godkände i november en ändring i stadgarna för *Nordiska rådets filmpris*. Ändringen innebär en ändrad sammansättning av bedömningskommittén för priset, i enlighet med ett förslag från Nordisk film- & TV-fond. Bakgrunden är en önskan om att säkra en optimal urvalsprocedur och jury-sammansättning samt att maximera den kulturella spridningen och intresset för priset både i Norden och internationellt. Förändringen innebär bl.a. en utökning av den nordiska juryn med två personer, varav en ska vara en nordisk känd filmpersonlighet som byts ut varje år. Ett förslag om att inrätta Nordiska rådets *fotografipris* diskuterades i utskottet men avvisades mot bakgrund av ett tidigare beslut i presidiet om att inte inrätta fler priser.

Samarbetet 2011

Kultur- och utbildningsutskottet kommer under 2011 att följa upp den rekommendation som antogs vid sessionen om upphovsrätten på Internet. Utskottet följer noga arbetet med frågan i Sverige. Vidare kommer utskottets arbetsgrupp att fortsätta sitt arbete med public service efter att gruppen följt en rad seminarier om ämnet som Nordiska ministerrådet arrangerade under 2010. Frågan om entreprenörskap och kreativa industrier kommer att behandlas. Evalueringen av strukturreformen inom kultursektorn kommer liksom tidigare att nära följas. Därutöver kommer utskottet att arbeta med uppföljning av globaliseringsinitiativen när det gäller forskning och särskilt se på Norden i förhållande till EU.

Sommarmötet 2011 kommer att förläggas till Åland och fokuseras på grundskolan, kultur i skolan och uppföljning av PISA-undersökningen. Under 2011 kommer firandet av 40-årsjubileet av det nordiska kulturavtalet och 50-årsjubileet av Nordiska rådets litteraturpris att genomföras i samarbete med kultur- och utbildningsutskottet.

Medborgar- och konsumentutskottet

Frågor som medborgar- och konsumentutskottet arbetar med är mänskliga och medborgerliga rättigheter, jämställdhet, demokrati, kriminalitet (inklusive

internationell brottslighet och terrorism), konsumentfrågor, livsmedelssäkerhet och justitiepolitiska frågor. Dessutom arbetar utskottet med urbefolkningsfrågor, frågor kring invandring och flyktingar samt samarbete mot rasism.

Svenska medlemmar under året har varit Hans Wallmark (M), Maria Stenberg (S), Marianne Berg (V) samt fram till riksdagsvalet i september 2010 Stefan Tornberg (C).

Samarbetet 2010

Under 2010 har arbetet i utskottet till stor del präglats av konsumentfrågor, men även av integrationsfrågor. Utvisningen av nordiska medborgare från Danmark väckte starka reaktioner i utskottet liksom den danska integrationsministerns avböjande reaktion på inbjudan till ett möte med utskottet. Utvidgningen av begreppet jämställdhet till att omfatta mångfald i nordiska ministerrådets arbete var en fråga som väckte diskussion och delade meningar. Konsumentpolitiken stod på årets agenda som en prioriterad fråga, och utskottet arbetade fram tre utskottsförslag, dels ett förslag om en nordisk hållning till EU-direktivförslaget om konsumenträtten, dels två förslag om pant- och retursystem över gränserna. En annan gränshindersfråga som uppmärksammades var de avgifter som de nordiska bankerna kräver för penningtransaktioner över gränserna. Maria Stenberg (S) ingår som representant för utskottet i en arbetsgrupp i BSPC Working Group on Civil Security. I arbetsgruppen behandlas frågor om människohandel för sexuella ändamål och för arbetstvång, frågor som återförs till utskottet.

Utvisning av nordiska medborgare

Mot bakgrund av information från Hallå Norden om att nordiska medborgare utvisats från Danmark hade Danmarks integrationsminister Birte Rønn Hornbech inbjudits till ett utskottsmöte för samråd om rådande praxis. Efter besked från integrationsministern om att hon inte såg någon anledning till ett sådant möte beslöt utskottet att lägga fram ett utskottsförslag för att saken skulle kunna följas upp på den kommande sessionen. I utskottsförslaget rekommenderades Danmarks regering att upphöra med Danmarks praxis att sända hem nordiska medborgare som behöver socialhjälp samt att tolka och använda artikel 7 i den nordiska konventionen av 1994 på samma sätt som de andra nordiska länderna så att alla medborgare i de nordiska länderna försäkras samma rättigheter. I förslaget begär utskottet också att den danska regeringen redogör muntligt för den danska praxisen att sända hem nordiska medborgare på Nordiska rådets session 2010. Rådet antog rekommendationen (*rekommendation nr 8/2010*).

Utskottet föreslog även att rådet skulle rekommendera Islands, Norges, Sveriges och Finlands regeringar att rikta en hänvändelse till Danmarks regering och meddela att Danmarks praxis att sända hem nordiska medborgare som behöver socialhjälp ger anledning till bekymmer och avviker tydligt från de andra ratificerande ländernas tolkning av artikel 7 i den nordiska konvent-

ionen av 1994. Dessutom önskade man att dessa regeringar skulle uppmana Danmark att tolka artikel 7 i den nordiska konventionen av 1994 på samma sätt som i Finland, Island, Norge och Sverige så att nordiska medborgare har samma rättigheter (*rekommendation nr 9/2010*).

Jämställdhet

Utskottet behandlade ministerrådets förslag om *nordiskt jämställdhetspolitiskt samarbete 2011–2014* i positiv anda men påpekade i sitt betänkande att nolltoleransen mot könsrelaterat våld bör utsträckas till att även gälla andra former av våld och att t.ex. hatbrott som riktas mot särskilt utsatta grupper borde inarbetas i ministerrådsförslaget (*rekommendation nr 14/2010*).

Utskottet föreslog även att Nordiska ministerrådet skulle *utvidga innehållet i jämställdhetsarbetet* för att utveckla det till en mångfaldspolitik. Denna skulle omfatta jämställdhet och likabehandling med hänsyn till kön, etniskt ursprung, religion, tro, handikapp, ålder och sexuell orientering. Den vänster-socialistiska gröna gruppen reserverade sig mot beslutet. I reservationen hävdade gruppen att arbetet med mångfaldspolitik borde ingå i ministerrådets generella arbete och inte särskilt belasta arbetet med jämställdhet. En votering genomfördes under sessionen, varvid utskottets förslag fick en majoritet av rösterna (*rekommendation nr 15/2010*).

Konsumentpolitik

En delegation från medborgar- och konsumentutskottet samt näringsutskottet följde upp EU-kommissionens förslag till *direktiv om konsumenträttigheter* (KOM(2008) 614 slutlig), då det framförts kritik om och rädsla för att de nordiska konsumenträttigheterna och de nordiska ländernas höga standard för konsumentskydd inte skulle kunna upprätthållas. Ett möte hölls mellan rådets delegation och medlemmar av Europaparlamentet liksom med Danmarks minister för konsumentfrågor, Brian Mikkelsen. Från svensk sida deltog Lisbeth Grönfeldt Bergman (M), ordförande i rådets näringsutskott. Utskottet beslöt att föreslå att de nordiska länderna skulle koordinera en likalydande och samnordisk hållning vid EU:s ministerråds behandling av direktivförslaget. Den nordiska hållningen ska, menade utskottet, säkra en minimiharmonisering på högsta möjliga nivå så att det nordiska konsumentskyddet fortsatt kan stärkas i framtiden (*framställning nr 6/2010*).

Nordiska ministerrådets Gränshinderforum har uppmärksammat behovet av ett nordiskt system med återvinning av burkar och PET-flaskor, varför en utredning genomförts. Dessutom genomförde rådets miljö- och naturresursutskott och näringsutskott ett seminarium om denna fråga redan under 2009. Medborgar- och konsumentutskottet fick därefter ansvar för frågan och väckte ett utskottsförslag om ett *nordiskt pant- och retursystem*. I betänkandet över förslaget framhålls att ett nordiskt system ska bygga på de redan existerande nationella systemen, som därmed ska samordnas på ett realistiskt sätt. Det ska lösa både gränshindersproblem och problem med taxfreeförsäljningen på färjor samt gränshandeln med grannländerna. En lyckad nordisk modell

ska kunna medverka till att främja bredare europeiska och internationella lösningar med en betydlig vinst för miljö och konsumenter (*rekommendation nr 16/2010*). Utskottet menade också att det var viktigt med en samordning av pantsystemen så att man i vilken pantautomat som helst i Norden kan lämna sina flaskor och burkar (*rekommendation nr 17/2010*).

Bankavgifter

Under 2009 beslöt utskottet på initiativ av Hans Wallmark (M) att påbörja en undersökning om avgifter vid gränsöverskridande betalningar mellan de nordiska länderna. Det visade sig finnas stora skillnader mellan avgifternas storlek hos bankerna i de olika länderna. Utskottet menade att det var orimligt att bankerna kräver administrativa avgifter för sådana transaktioner eftersom det hämmar mobiliteten och straffar personer som bor och arbetar i olika nordiska länder. Därför väckte utskottet ett utskottsförslag riktat till de nordiska regeringarna om *avskaffande av avgifter i förbindelse med gränsöverskridande betalningar* i syfte att införa nationell lagstiftning som hindrar banker och finansiella institut att kräva avgifter i förbindelse med privata pengaöverföringar mellan de nordiska länderna (*rekommendation nr 10/2010*).

Samarbetet 2011

Medborgar- och konsumentutskottet kommer under 2011 att arbeta främst med frågan om självstyre, självständighet och minoritetsrättigheter samt med konsumentpolitik och frågor om straff och kriminalvården i de nordiska länderna. Den fortsatt aktuella frågan om människohandel kommer även under 2011 att bevakas av Maria Stenberg (S) i arbetsgruppen i BSPC. Utskottets sommarmöte förläggs till Färöarna för att följa upp tidigare studier av minoritetens levnadsvillkor i Norden. Tidigare har urfolkens villkor studerats i Sameland i Sverige och på Grönland.

Miljö- och naturresursutskottet

Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott ansvarar för ärenden som rör miljö och natur, jord- och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Utskottet arbetar särskilt med att bibehålla och utveckla miljömedvetandet i Norden. Den nordiska miljöskyddskonventionen anger att de nordiska länderna ska informera varandra om beslut som kan medföra gränsöverskridande miljöpåverkan.

Svenska medlemmar var fram till valet av ny delegation Anita Brodén (FP), Ann-Kristine Johansson (S), Jan Lindholm (MP) och Lars Wegendal (S). Svenska medlemmar har efter valet varit Erik Almqvist (SD), Anita Brodén (FP), Ann-Kristine Johansson (S) och Jan Lindholm (MP). Ann-Kristine Johansson har under året varit utskottets ordförande.

Samarbetet 2010

Fokus har under året varit på revisionen av EU:s fiskepolitik, övergödningen i Östersjön och genomförandet av HELCOM:s Östersjöhandlingsplan samt genomförandet av EU:s Östersjöstrategi (BSAP), etablering av ett nordiskt eller internationellt pantsystem för flaskor och burkar, internationell reglering av ramarna för utnyttjandet av naturresurserna i Arktis, nordiskt samarbete för att säkra den biologiska mångfalden samt energi-, klimat- och transportpolitik bl.a. i förhållande till COP 15-mötet. Utskottet har sambehandlat ett antal medlemsförslag med näringsutskottet. Utskottet har i vanlig ordning mött de nordiska miljöministrarna i samband med sessionen för en dialog om aktuella frågor.

Farliga kemikalier och tungmetaller

Mot bakgrund av ett medlemsförslag väckt av den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet har utskottet behandlat frågan om farliga kemikalier. Förslagsställarna hänvisade till det framgångsrika arbete som Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar gjorde i samband med tillkomsten av EU:s kemikalielagstiftning REACH och ansåg att de nordiska länderna borde arbeta på samma sätt när det gäller implementeringen av REACH. Utskottet har vid behandlingen av frågan hört experter på området och fört en dialog med miljöministrarna.

Utskottet ställde sig bakom intentionerna i medlemsförslaget och föreslog i sitt betänkande att Nordiska ministerrådet ska genomföra tekniska undersökningar för att definiera hormonpåverkande ämnen, föreslå och förbereda andra typer av ämnen till kandidatlistan för substitution samt samarbeta för att få nanomaterial definierade och registrerade som nya ämnen som därmed omfattas av gällande regelverk. Vidare ansåg utskottet att ministerrådet ska påta sig en ledande roll i strävandena efter att uppnå ett bindande globalt kvicksilveravtal som även ska kunna omfatta andra tungmetaller (*framställning nr 1/2010*). Utskottet föreslog också att de nordiska ländernas regeringar ska införa en inköpspolitik med krav på offentliga myndigheter och verksamheter att efterfråga ämnen som dokumenterat inte innehåller ersättningsbara farliga kemikalier och att regeringarna ska arbeta för att etablera en internationell kemikalieforskarpanel som är fristående från kommersiella och politiska intressen (*framställning nr 2/2010*).

Barns och ungas naturupplevelser

Mot bakgrund av ett medlemsförslag väckt av Anita Brodén (FP) har utskottet behandlat frågan om ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och unga. Vid behandlingen av förslaget hämtade utskottet även in synpunkter från välfärdsutskottet. Utskottet ställde sig bakom förslagsställarens uppfattning om värdet av att barn och ungdomar får goda friluftsvanor, särskilt mot bakgrund av utvecklingen av det moderna urbana samhället. Därför fann utskottet att offentliga initiativ är nödvändiga för att främja goda friluftsvanor och en

sund livsstil bestående av motion och vistelse i naturen för att bidra till ökad förståelse av natur och miljö, och förutsättningen för detta är att det finns skogs- och naturområden nära städer och andra tätorter.

Utskottet föreslog Nordiska ministerrådet att utväxla nordiska erfarenheter om hur skogs- och naturområden kan säkras i den pågående utvecklingen av städer och tätorter så att dessa kan utgöra en ram för goda och allsidiga friluftaktiviteter för barn och ungdomar, att öppna och bygga ut de nordiska och nordisk-baltiska mobilitetsordningarna på utbildningsområdet och därmed möjliggöra utväxling mellan barn och ungdomar samt ledare och lärare för att stärka bredden och utvecklingen av fritidsaktiviteter samt att öppna upp och gärna utvidga stödordningarna under Nordiska barn- och ungdomskommittén (NORDBUK) i avsikt att sätta igång initiativ och projekt som främjar och utvecklar barns och ungdomars aktiva friluftsliv (*framställning nr 3/2010*).

Jord- och skogsbruk

Mot bakgrund av ett medlemsförslag väckt av den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet har utskottet behandlat frågan om ökat samarbete om nordisk jord- och skogsbrukspolitik. I förslaget hänvisas till de globala utmaningar som de nordiska länderna står inför vad gäller livsmedelsproduktion, miljöpåverkan, vattenanvändning och sysselsättningspolitik samt utvecklingsländernas möjligheter inom området. Utskottet har som en del av behandlingen av förslaget arrangerat ett miniseminarium med deltagande av experter.

Utskottet instämmer i sitt betänkande över förslaget i att det nordiska jordbruket står inför stora utmaningar med hänsyn till klimatförändringen, att betingelserna för det nordiska jordbruket måste ses ur ett globalt perspektiv samt att klimatförändringen kan få allvarliga konsekvenser för skogsbruket i de nordiska länderna. Vidare pekar utskottet på den växande pressen i fråga om att reducera jordbrukets negativa miljöeffekter och säkra en bärkraftig produktion. Utskottet anser att sektorn bör kunna lämna ett betydande bidrag till ambitionen om grön tillväxt i Norden. Utskottet konstaterar att de nordiska länderna har olika förutsättningar och frihetsgrad i jordbrukspolitiken och hänvisar till arbetet med revisionen av EU:s jordbrukspolitik (GJP) där det kan finnas frågeställningar som kan vara gemensamma ur ett nordiskt perspektiv. Utskottet kunde inte ställa sig bakom förslagsställarna vad gällde sysselsättningspolitik och ansåg det inte vara ändamålsenligt att resa frågan om jordbrukets roll i de nordiska ländernas stöd till utvecklingsländerna.

Utskottet konkluderade med att föreslå en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att utveckla en kunskapsdatabas om vilka effekter klimatförändringen kan tänkas få på nordiskt jord- och skogsbruk samt vilka anpassningsåtgärder som krävs, inklusive det nordiska jordbrukets potentialer som livsmedelsproducent i ett regionalt och globalt perspektiv. Vidare föreslog utskottet att ministerrådet arrangerar en konferens 2011 om de långsiktiga utmaningarna för det nordiska, europeiska och globala jordbruket för att bidra till en idéutväxling om hur dessa ska mötas samt att ministerrådet ge-

nomför en nordisk expertutredning om hur existerande stödordningar inom jordbruket kan utvecklas för att främja bärkraftig jordbruksproduktion och grön tillväxt (*rekommendation nr 18/2010*).

Uppföljning av COP 15 i Köpenhamn 2009

En stående punkt på utskottets dagordning är klimatfrågan och de internationella klimatförhandlingarna. Efter COP 15 i Köpenhamn 2009, där utskottet var representerat, har utskottet konstaterat behovet av att vidareföra och stärka det nordiska samarbetet på klimatområdet. Utskottet har därför lagt fram två utskottsförslag på området.

I det första förslaget om *nya initiativ i det nordiska klimatarbetet* hänvisar utskottet till att de politiska ambitionerna i bl.a. USA, Kina och Indien kommer att spela en avgörande roll för framdriften av ett globalt bindande avtal på klimatområdet och för frågan om överföring av medel från industriländer till utvecklingsländer för att underlätta anpassningen till ett varmare klimat och främjandet av bärkraftig energiförsörjning. Utskottet ser positivt på upprättandet av den gröna klimatfonden (Copenhagen Green Climate Fund) och konstaterar att en framgångsrik finansiering av fonden kan förväntas ha en positiv effekt på de globala klimatförhandlingarna.

Utskottet delar den oro som uppstått efter COP 15 i fråga om möjligheterna att uppnå ett globalt klimatavtal via FN-systemet. Utskottet anser därför att det är nödvändigt att undersöka om det finns andra lösningar och önskar en belysning av vilka begränsningar det skulle innebära om ett land eller en grupp av länder implementerar en progressiv klimatpolitik utan att påverka konkurrensvillkoren i ett globalt sammanhang.

Utskottet föreslog en rekommendation till Nordiska ministerrådet att upprätta en expertpanel för att utvärdera alternativa modeller för internationellt samarbete för att uppnå en bred och effektiv insats för att reducera de globala utsläppen av klimatgaser, att genomföra en konferens för att belysa vilka politiska instrument som visat sig vara effektiva för att reducera utsläpp av klimatgaser i Norden samt att utarbeta en regelmässig översikt över framdriften i klimatforskningen (*rekommendation nr 19/2010*).

I det andra förslaget om *uppföljning av Copenhagen Accord* pekar utskottet på att det mest konkreta resultatet av COP 15 i Köpenhamn var beslutet om att upprätta en grön klimatfond (Copenhagen Green Climate Fund) och den positiva inverkan på de globala klimatförhandlingarna som ett formellt upprättande och en framgångsrik finansiering av fonden kan få. Utskottet hänvisar till de nordiska ländernas arbete med att utveckla den s.k. REDD-ordningen (Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation). Vidare hänvisar utskottet till de medel som avsatts från Nordic Development Fund (NDF) för upprättande av en särskild ordning, Nordic Climate Facility (NCF). Ordningen drivs i samarbete med NEFCO (Nordic Environment Finance Corporation).

På utskottets förslag antog sessionen en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar att ingå aktivt i arbetet med att uppnå ambitionerna i

Copenhagen Accord om upprättande och finansiering av Copenhagen Green Climate Fund och REDD-ordningen samt att stärka den samnordiska insatsen inom ramen för Nordic Climate Facility (NCF) (*rekommendation nr 20/2010*).

Rovdjur

Utskottet har behandlat ett medlemsförslag, väckt av den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet, om en samnordisk strategi mot mårhundens expansion. Förslaget har sänts på remiss till relevanta departement och organisationer i de nordiska länderna.

I utskottets betänkande anförs att mårhunden är en främmande art i den nordiska faunan som har etablerat sig i Finland och sprider sig i den danska och svenska naturen. Mårhundens spridning kan hota den naturliga balansen i ekosystemen och ökar även risken för en större spridning av smittsamma parasiter och sjukdomar som kan vara farliga för människor. Utskottet pekar på att om arbetet med en nordisk mårhundsstrategi visar sig vara framgångsrikt kan det utvidgas till att också omfatta andra främmande arter i den nordiska faunan. Förslaget vann stöd vid sessionen (*rekommendation nr 22/2010*).

Förnybar energi

Miljö- och naturresursutskottet har under året samarbetat med näringsutskottet om gemensam produktion av alternativ och förnybar energi. Utskottets rapportör har varit Anita Brodén (FP). Behandlingen av frågan återfinns i avsnittet om näringsutskottets verksamhet.

Samarbetet 2011

Miljö- och naturutskottet kommer under 2011 fortsätta att följa upp frågan om miljöutmaningarna i Östersjön och Arktis, revisionen av EU:s jordbrukspolitik, farliga kemikalier samt klimat- och energifrågor.

Näringsutskottet

Näringsutskottet hanterar bl.a. ramvillkoren för ekonomi, produktion och handel, inklusive fri rörlighet på marknaden och arbetsmarknaden i Norden. Utskottet arbetar även med frågor som rör gränshinder på näringspolitikområdet, regionalpolitik, energi, globalisering, arbetsmiljö och infrastruktur.

Svenska medlemmar har under året varit Lisbeth Grönfeldt Bergman (M), ordförande i utskottet, och Billy Gustafsson (S). I oktober ersattes Lisbeth Grönfeldt Bergman av Jessica Polfjärd (M).

Samarbetet 2010

Näringsutskottet samarbetade under året med övriga utskott i ett antal sektorsöverskridande frågor. På agendan stod bl.a. det nordiska forsknings- och innovationsområdet (NORIA), den nordiska elmarknaden, frågor på energiområdet samt infrastrukturfrågor. Utskottet gav också inspel till Nordiska ministerrådets globaliseringsinitiativ på områden som är relevanta för utskottet. Regionalpolitik och gränshinder inom näringspolitikområdet är också områden som utskottet arbetade med under året. Sommarmötet förlades till Färöarna, och innovation och kreativitet samt infrastruktur och demografi var övergripande teman. Utskottet träffade bl.a. representanter från näringslivet, forskningsvärlden, utrikesministeriet samt Lagtingets näringsutskott.

Forskning och innovation

Näringsutskottet utarbetade under året, tillsammans med kultur- och utbildningsutskottet, ett medlemsförslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA. Bakgrunden till förslaget var de nordiska ländernas uttalade ambition att, genom en etablering av en mer öppen och gemensam marknad för innovation och forskning, stärka sin globala konkurrenskraft genom en intensifierad utveckling av samarbetet inom detta område.

Ett annat viktigt mål var att etablera NORIA som ett regionalt kraftcenter inom EU:s satsning på forskning och innovation och att detta initiativ skulle kunna ge Norden ett försprång i förhållande till andra regioner i världen.

De båda utskotten konstaterade i förslaget att forskning och innovation är bland de klart största posterna i den nordiska budgeten, att det gått fem år sedan initiativet till NORIA togs och att det nu var naturligt att igångsätta en process för att initiera en kartläggning av konceptet. En rapport med förslag till insatser och åtgärder borde enligt utskotten läggas fram senast vid halvårsskiftet 2011, och det poängterades att det är nödvändigt, för att säkra förankring och samsyn, att Nordiska rådet involveras i hela processen. I rådets rekommendation uppmanas Nordiska ministerrådet att bl.a. kartlägga om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation, att kartlägga den tvärssektoriella koordineringen inom ministerrådet, att kartlägga näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet samt att föreslå en utveckling av det nordiska forsknings- och innovationsarbetet (*framställning nr 4/2010*).

Näringsutskottet diskuterade under året ett meddelande från Nordiska ministerrådet angående en rekommendation om en nordisk handlingsplan för medarbetar- och användardriven innovation inom den nordiska globaliseringsstrategin. Utskottet välkomnade i sitt betänkande ministerrådets meddelande om de projekt och processer som i linje med rekommendationen satts igång inom olika nordiska institutioner. Näringsutskottet var dock inte tillfreds med att ministerrådet inte hade planer på att sätta igång något projekt kring arbetsplatskultur som främjar medarbetardriven innovation. Utskottet menade att typiska nordiska värderingar som arbetsmoral, personligt ansvar

och jämställdhet är centrala för att de nordiska länderna ska klara sig i den globala konkurrensen, och utskottet förutsatte att dessa områden skulle prioriteras i den kommande handlingsplanen. Mot bakgrund av arbetet med den kommande handlingsplanen kunde utskottet ändå föreslå att rekommendationen skulle avskrivas, men utskottet avser fortsättningsvis att noga följa detta arbete och utvecklingen på området.

Näringsutskottet diskuterade också ett meddelande från Nordiska ministerrådet angående en rekommendation om utökat samarbete på rymdforskningsområdet och en gemensam nordisk övervakning av de arktiska områdena. Ministerrådet ställde sig generellt positivt till förslaget men påpekade att det redan vidtogs samordningsåtgärder när det gällde att underlätta datautbyte mellan de nordiska länderna. Vad gällde utvecklingen av t.ex. satelliter och mottagningsstationer ansåg man att detta även fortsättningsvis bör ske inom redan etablerade samarbetsstrukturer. Näringsutskottet noterade ministerrådets synpunkter men beslutade sig för att inte avskriva rekommendationen utan avvaktar nästa års meddelande från ministerrådet (*rekommendation nr 17/2009*).

Energifrågor

Näringsutskottet tillsatte 2010 tillsammans med miljö- och naturresursutskottet ett rapportörskap om gemensam nordisk produktion av alternativ och förnybar energi, med mandat fram till rådets 62:a session. Bakgrunden till detta var Nordiska ministerrådets handlingsprogram för energiområdet 2010–2013, där det slås fast att målet med det nordiska energisamarbetet är att det ska bidra till en stabil och säker energitillgång, hållbar tillväxt och välfärd för ländernas medborgare. De nordiska länderna ska enligt handlingsprogrammet arbeta för att främja användningen av förnybar energi genom en gemensam insats som ska syfta till att förbättra förutsättningarna och konkurrensvillkoren för detta. Handlingsprogrammet slår även fast att i den utsträckning det är fördelaktigt ska länderna sträva efter en koordinering av insatser och redskap.

Rapportörskapet, som bestod av Ole Vagn Christiansen och Anita Brodén (FP), hade under året ett flertal möten med experter på området och ställde även frågor till de nordiska regeringarna. Med utgångspunkt från detta arbete beslutade de båda utskotten att utforma ett utskottsförslag om nordisk produktion av förnybar energi. I förslaget uppmanas ministerrådet att på Nordiska rådets 63:e session 2011 framlägga en redogörelse med utgångspunkt i en grundlig analys av konsekvenserna av att harmonisera stödordningar för produktion av förnybar energi i Danmark, Finland, Norge och Sverige (*rekommendation nr 21/2010*). Utskotten betonade att rekommendationen inte ska ses som en slutpunkt på rådets engagemang för dessa frågor eftersom det inom detta fält pågår en mycket dynamisk utveckling. Man ämnar därför fortsätta med expertkonsultationer och politisk dialog inom området under 2011.

Med anledning av att priserna på den nordiska elmarknaden vid vissa tillfällen stigit kraftigt bjöd näringsutskottet tillsammans med miljö- och naturre-

sursutskottet in docent Thomas Tangerås vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN) som i en forskningsöversikt över prissättningen på den gemensamma nordiska elmarknaden Nord Pool konstaterade att ett rekordhøgt elpris skapar farhågor om att konkurrensen på elmarknaden inte fungerar. Tangerås pekade på några tänkbara orsaker till de høga elpriserna, t.ex. att kärnkraftsutnyttjandet är lågt i Sverige, att det finns flaskhalsar i elnäten som förhindrar export av billig el från södra Norge till Sverige och att elproducenterna utövar marknadsmakt för att pressa upp priserna ytterligare.

Mot bakgrund av presentationen ställdes två skriftliga frågor till Nordiska ministerrådet, dels om större transparens för att säkra nödvändig insyn i krafthandeln, dels om möjligheterna till en bättre koordinering vid stopp i större kraftverk för att undgå produktionsbortfall. I ministerrådets svar betonades det att transparensen på den nordiska elbörsen är mycket god men att energiministrarna mycket noga följer utvecklingen på området. Rörande koordineringen av elförsörjningen framhöll ministerrådet att det finns behov av att bl.a. fortsätta att bredda kraftproduktionen till fler kraftslag, att effektivisera elförbrukningen, att öka flexibiliteten hos elkunderna samt att sörja för ett gott elnät både i och mellan de nordiska länderna. Näringsutskottet och miljö- och naturresursutskottet kommer även fortsättningsvis ha fokus på detta område, bl.a. genom det redan etablerade rapportörskapet om förnybar och alternativ energi.

Den finansiella sektorn

Den vänstersocialistiska gröna gruppen lade under året fram ett medlemsförslag om att införa en generell avgift på finansiella transaktioner, s.k. Tobin-skatt. I förslaget framförs att den globala finanskrisen visat på behovet av ny lagstiftning, reglering och globala initiativ i förhållande till finanssektorn samt att de nordiska länderna har goda förutsättningar att skapa bärkraftiga, solidariska samhällen som bygger på demokratisk kontroll och ansvar.

Under näringsutskottets behandling framkom bl.a. att denna skatt har dryftats vid ett flertal tillfällen och att den även har utretts av EU via Internationella valutafonden (IMF) men att någon enighet i frågan inte har uppnåtts. I sitt betänkande pekade utskottet även på att en avgift på finansiella transaktioner endast inom Norden inte skulle ge någon effekt, utan förutsättningen för att denna skatt ska fungera är en global uppslutning och en effektiv internationell mekanism som kan hantera detta.

Utskottets betänkande utmynnade i dels en rekommendation till Nordiska ministerrådet att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaktioner på europeiskt och globalt plan (*rekommendation nr 30/2010*), dels en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar om att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser (*rekommendation nr 31/2010*). Den konservativa gruppen i näringsutskottet reserverade sig mot betänkandet och föreslog att Nordiska rådet inte skulle företa sig något med anledning av förslaget.

Produktion av hälsosam mat

Näringsutskottet lade 2010 fram ett förslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden. I förslaget framfördes att storproduktion av mat har en stor inverkan på människors vardag och hälsa och att aktörerna inom den livsmedelsproducerande näringen har ett stort ansvar när det gäller produktion av mat som intas av många i offentliga och privata verksamheter. Utskottet framhöll också i förslaget Nordiska ministerrådets framgångsrika globaliseringsinitiativ *Ny Nordisk Mat* (NNM), vars syfte bl.a. är att utveckla och stärka ett tvärgående samarbete inom gastronomi, kultur, turism, regional näringsutveckling och hälsa. Näringsutskottet har följt projektet sedan starten och understryker att det har en viktig funktion att fylla i arbetet med att profilera Norden, men man anser också att mer kan göras på området.

Utskottet lade därför fram ett förslag om ett konkret initiativ kallat *Ny Nordisk Mat till Många* där man uppmanade Nordiska ministerrådet att via initiativet NNM arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden (*rekommendation nr 32/2010*). Det överordnade målet med konferensen är att bidra till att utveckla visionerna på detta område genom samarbete och erfarenhetsutbyte mellan aktörer och sektorer i de nordiska länderna, samt att söka svar på de utmaningar som denna sektor står inför.

Infrastruktur

Näringsutskottet behandlade under året ett meddelande från Nordiska ministerrådet om en kartläggning av initiativ och projekt som gäller infrastruktursatsningar i Mittnorden. Ministerrådet angav att Mittnordenkommittén sedan flera år tillbaka arbetar med att etablera bättre transportmöjligheter i regionen, att den borde vara rätt aktör för att utföra den kartläggning som efterfrågades i förslaget och att en sådan borde kunna presenteras för Nordiska rådet under 2011. Näringsutskottet välkomnade ministerrådets förslag, men ansåg att rekommendationen borde upprätthållas till dess att ministerrådet kan presentera ett konkret uppdrag till Mittnordenkommittén. Utskottet konkluderade att förslaget bör samordnas med den rekommendation om en handlingsplan för miljövänlig transportpolitik som antogs 2009.

Samarbetet 2011

Näringsutskottet kommer även fortsättningsvis att arbeta sektorsövergripande genom samarbete med övriga utskott inom rådet. Prioriterade områden 2011 kommer bl.a. att vara innovation och forskning, hållbar energi, infrastruktur och transportpolitik, ungdomsarbetslöshet, globalisering samt regionalpolitik i Norden. Andra områden som utskottet kommer att fokusera sitt arbete på är EU-frågor, t.ex. Östersjöstrategin, entreprenörskap samt gränshinder inom näringspolitikområdet.

Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet hanterar frågor som berör välfärd, hälso- och socialpolitik, bostäder och byggande. Andra områden som behandlas i utskottet är handikappsfrågor, familj, barn och ungdom samt narkotika och alkohol.

Svenska medlemmar var fram till oktober Göte Wahlström (S), vice ordförande i utskottet, Christer Adelsbo (S), Marianne Kierkemann (M) och Jessica Polfjärd (M). I oktober 2010 invaldes Christer Adelsbo (S), vice ordförande, Anders Karlsson (S), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M) och Cecilie Tenfjord-Toftby (M) i utskottet.

Samarbetet 2010

Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen med en allt äldre befolkning i Norden valde välfärdsutskottet som sitt huvudtema för 2010 *"en god hälsa och livskvalitet för äldre i Norden"*. Utskottet följde också upp de nordiska statsministrarnas globaliseringsinitiativ och gav inspel inom hälso- och socialområdet. Andra prioriterade frågor under 2010 var bl.a. inrättandet av ett elektroniskt register för hälsopersonal i Norden, psykiatrivården i de nordiska länderna samt gränshindersfrågor på social- och hälsoområdet.

Huvudtema 2010

Allt fler invånare i de nordiska länderna uppnår en allt högre ålder, vilket är ett tecken på väl fungerande samhällen. Denna demografiska utveckling ställer dock allt större krav på våra nordiska välfärdssamhällen. Välfärdsutskottet valde därför som sitt huvudtema för 2010 *"en god hälsa och livskvalitet för äldre i Norden"*. Detta är ett omfattande och komplext tema som innefattar många olika aspekter, såsom boende, omsorg, välfärdsteknologi, psykisk hälsa, demens och anhörigstöd. Det framkom under arbetets gång att de olika nordiska länderna har tämligen skilda synsätt och lösningar när det gäller t.ex. ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. Utskottet besökte 2010 ett flertal myndigheter, äldreboenden och sjukhem och politiskt ansvariga i flera nordiska kommuner för att bilda sig en uppfattning om hur man konkret arbetar inom detta område. För att få ett så brett underlag som möjligt innan man utarbetar ett utskottsförslag bjöds även berörda ministrar, forskare och experter in till ett antal möten under året. Välfärdsutskottets sammarmöte förlades till de norska kommunerna Trondheim och Bergen där man fick en inblick i hur arbetet med bl.a. hälso- och sjukvård, arbetsmarknadsfrågor och äldreomsorg bedrivs.

På grundval av den information utskottet inhämtade beslutade man sig för att fokusera på tre överordnade temaområden: *forskning, förebyggande arbete och konkreta initiativ*. Med tanke på temats omfattning betonades vikten av att rikta in sig på de områden där man ansåg att Nordiska rådet konkret kunde påverka. Välfärdsutskottet tillsatte därför en arbetsgrupp med uppgift att se över utskottets utkast till betänkande och att utarbeta ett slutligt förslag till sessionen i Reykjavik. I rekommendationen uppmanas Nordiska ministerrådet

att bl.a. stärka olika typer av forskning för att säkerställa att politiska beslut inom äldreområdet blir kunskapsbaserade, att utveckla välfärdsteknologi på nordisk nivå samt att, enligt dansk modell, på kommunal nivå etablera en uppsökande verksamhet hos äldre över 75 år som kartlägger eventuella behov. Rekommendationen betonar även vikten av att erbjuda äldre ett boende baserat på individuella behov, att se på möjligheterna att lagfästa kommunernas plikt att stötta anhöriga som har ett omsorgsansvar samt att det bör utarbetas en kunskapsbaserad åtgärdsplan för dementa i Norden. Vidare uppmanas ministerrådet att arrangera ett etiskt seminarium i nordisk regi med deltagare från bl.a. nordiska regeringar, myndigheter, parlamentariker, hälsopersonal, forskare och experter (*rekommendation nr 26/2010*).

Vård- och hälsoområdet

Välfärdsutskottet framlade 2008 en rekommendation där Nordiska rådet uppmanade Nordiska ministerrådet att inom två år kartlägga om ett nordiskt samarbete om ovanliga sjukdomar och resurskrävande behandlingar var möjligt, med fokus på nordisk nytta. Ministerrådet meddelade 2009 att detta område sågs som viktigt och att Nordiskt Välfärdscenter (NVC) fått i uppdrag att genomföra en sådan kartläggning. EU:s ministerråd uppmanade samma år medlemsländerna att upprätta nationella handlingsplaner på detta område.

NVC:s arbete utmynnade 2010 i en rapport där man lade fram en rad förslag på hur ett nordiskt samarbete rörande små och sällsynta diagnosgrupper skulle kunna bedrivas. Välfärdsutskottet såg positivt på detta, men pekade samtidigt på att rådets rekommendation även rörde resurskrävande behandlingar. Utskottet valde därför att inte avskryva rekommendationen, samtidigt som man väckte ett nytt utskottsförslag där man, i linje med EU:s uppmaning, rekommenderade ministerrådet att etablera en gemensam nordisk handlingsplan för ovanliga diagnoser, som bl.a. inkluderar finansiering och gemensamma riktlinjer (*rekommendation nr 27/2010*).

Välfärdsutskottet lade under året fram ett förslag om att etablera ett gemensamt nordiskt elektroniskt register för auktoriserad hälsopersonal i Norden (*rekommendation nr 28/2010*). Motivet till förslaget var att man genom ett sådant register skulle kunna undvika att t.ex. en läkare som fått flera anmärkningar och blivit avstängd i ett nordiskt land kan fortsätta sin verksamhet i ett annat nordiskt land. Ett antal liknande exempel hade under året rapporterats i nordiska medier, vilket visat hur viktig frågan är. Utskottet menade att patientsäkerhet måste vara ett ledord i all sjukvård och att en nordisk samordning med ett gemensamt elektroniskt register tveklöst skulle vara till gagn för den enskilda patienten. Man betonade dock att det endast är allvarliga anmärkningar som ska få läggas in i sådant register. Enligt utskottet borde arbetet med att utforma och etablera registret naturligen göras i samråd med berörda grupper och experter inom vården.

Mot bakgrund av att hälso- och sjukvårdsområdet i de nordiska länderna – inte minst i takt med en alltmer åldrande befolkning – ställs inför stora framtida utmaningar framlade den konservativa gruppen ett medlemsförslag om

att etablera ett nordiskt innovationscenter för folkhälsa vid Nordiska Högskolan för folkhälsovetenskap (NHV). Syftet var att därigenom skapa en arena för olika utvecklingsprojekt inom hälso- och sjukvårdsområdet och att ta till vara den kunskap som finns hos den personal som arbetar inom denna sektor. Förebyggande åtgärder, en förbättrad kvalitet samt utveckling av effektivare arbetsformer är exempel på områden inom vården där innovationscentret enligt förslaget skulle spela en viktig roll.

Välfärdsutskottets medlemmar såg positivt på förslagets intentioner, och man ansåg att det också kunde vara en utgångspunkt för att lyfta upp den välfärdspolitiska debatten till högsta politiska nivå. Man ville därför i tillägg till ursprungsförslaget rekommendera Nordiska ministerrådet att överväga möjligheten att arbeta fram ett ”Toppforskningsinitiativ II – en nordisk satsning inom välfärd, hälsa och det sociala området”, efter samma modell som Toppforskningsinitiativet – en nordisk satsning på klimat, miljö och energi (*rekommendation nr 29/2010*). Utskottet menade att rekommendationen låg väl i linje med de nordiska regeringarnas Globaliseringsinitiativ 2010, där hälsa och välfärd är ett av fyra prioriterade områden och där den övergripande målsättningen är att initiera en sammanhängande innovativ utvecklingsprocess i Norden.

Redan 2006 uppmärksammade välfärdsutskottet problemet med långa väntetider för barn och unga inom psykiatrivården i Norden genom en rekommendation till de nordiska regeringarna att bl.a. sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma till rätta med de långa väntetiderna (*rekommendation nr 17/2006*). Nordiska ministerrådet framförde i sitt meddelande 2010 att de nordiska länderna sedan dess, dels mot bakgrund av en dansk rapport innehållande en rad förslag på åtgärder, dels genom en särskild satsning på detta område har bedrivit ett omfattande arbete 2009–2010 för att förbättra tillgängligheten till psykiatrisk utredning och behandling. Utskottet noterade dock att det trots många goda intentioner och åtgärder återstår en hel del att göra på området. Väntetiderna är fortfarande alltför långa, behoven i barn- och ungdomspsykiatri tycks öka successivt samtidigt som det saknas reell kunskap om orsakerna till denna ökning. Välfärdsutskottet menade därför att det även fortsättningsvis är nödvändigt att sätta press på systemet för att säkra att barn och unga så snabbt som möjligt får den behandling de är i behov av, och utskottet föreslog därför att rekommendationen upprätthålls.

Gränshinder

Arbetet med att motverka gränshinder på hälso- och socialområdet mellan de nordiska länderna hade under året en fortsatt hög prioritet i välfärdsutskottet. Man välkomnade därför att Nordiska ministerrådet planerade att tillsätta en arbetsgrupp som särskilt skulle titta på de gränshinder som finns inom arbetsmarknads- och socialförsäkringsområdet. Utskottet beslutade också under året att parlamentarikerna i Nordiska rådet i det löpande arbetet skulle ta upp gränshindersproblematiken nationellt med sina respektive regeringar, t.ex. genom skriftliga eller muntliga frågor, artiklar och debatter. Man underströk

även vikten av att vara särskilt uppmärksam på att nya lagar och regler inte medförde att ytterligare gränshinder skapas mellan länderna. Utskottet mottog under året efter begäran en skriftlig genomgång från Gränshinderforum där ett antal exempel på problem inom utskottets område uppmärksammades. Det gällde t.ex. hemsändning av nordiska medborgare utan egen försörjningsförmåga, hjälp till hemlösa och socialförsäkringsproblem i samband med arbete i två nordiska länder samtidigt.

Samarbetet 2011

Välfärdsutskottet valde att som huvudtema för 2011 titta närmare på problematiken med bostadsområden i Norden som har stora sociala problem, och hur man kan motverka segregering och social utslagning. Utskottet kommer att bl.a. fokusera på hur dessa bostadsområden uppstår, vem som har ansvar för boendemiljön, hur människor som bor i problemområden mår fysiskt och psykiskt. Man kommer under året att träffa såväl kommunpolitiker som socialarbetare, polis och intresseorganisationer för att få en så heltäckande bild som möjligt av dessa frågor. Utskottet kommer även att arbeta vidare med gränshindersproblematiken på social- och hälsoområdet, ungdomsarbetslösheten i de nordiska länderna, psykiatrivården för barn och unga i Norden samt äldres psykiska hälsa. De nordiska regeringarnas globaliseringsinitiativ kommer också att uppmärksammas och följas på de områden som är relevanta för utskottet.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras via Nordiska ministerrådets budget, inklusive de nordiska institutionerna, och svarar för kontrollverksamheten i fråga om det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om samt ärenden om tolkning av Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete och rådets arbetsordning.

Nordiska rådet har lagt vikt vid att alla länder och partigrupper ska vara representerade i rådets alla organ, även kontrollkommittén. Kontrollkommittén består av en ordförande, en vice ordförande samt fem medlemmar. Svenska medlemmar i kommittén har under året varit Billy Gustafsson (S) och Gunilla Tjernberg (KD). Gunilla Tjernberg ersattes efter riksdagsvalet av Anders Andersson (KD).

Kontrollkommitténs verksamhet 2010

Kontrollkommittén har vissa fasta uppgifter, som att granska danska Rigsrevisionens berättelser om redovisningen och verksamheten av Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper. I samband med kontrollkommitténs möte i juni i 2009 i Torneå fastställdes tre huvuduppdrag som kommittén skulle ägna sig åt under 2010:

- uppföljning och ytterligare precisering av projektverksamheten vid Nordiska ministerrådet
- besök vid Nordiska ministerrådets informationskontor i Kaliningrad
- en granskning av Nordiska ministerrådets globaliseringsinitiativ inklusive globaliseringsinitiativen i de nordiska länderna.

Kontrollkommitténs granskningsuppgift 2010

I flera år har kommittén fokuserat på projektverksamheten vid ministerrådet. Kontrollkommittén genomförde under februari 2010 ett besök vid Nordiska ministerrådets kontor i Kaliningrad för att undersöka hur kontoret utvecklats sedan öppnandet 2006, detta med anledning av kommitténs tidigare genomförda undersökningar av de baltiska och ryska informationskontorens verksamhet. I samband med besöket mötte kommittén även representanter från den regionala Duman. Från Sverige deltog Billy Gustafsson (S).

Under januarimötet i Köpenhamn mötte kontrollkommittén den dåvarande danske samarbetsministern Bertel Haarder. Vid mötet diskuterades bl.a. Nordiska ministerrådets utredning Projektverksamhet som instrument i det nordiska samarbetet, som slutfördes under 2010. En särskild arbetsgrupp, bestående av riksdagsledamöterna Billy Gustafsson (S) och Gunilla Tjernberg (KD), tillsattes i september 2009 av kommittén, med uppgift att lägga fram förslag hur projekthanteringen i ministerrådet bör struktureras. Arbetsgruppen avslutade sitt arbete under 2010, och dess förslag och kommentarer inarbetades i betänkandet över meddelandet om rekommendationen 38/2008.

Med anledning av kontrollkommitténs pågående evaluering av globaliseringsinitiativet, däribland formerna för dess finansiering, gjorde man en studieresa till Oslo och Köpenhamn i augusti 2010. Under resan företogs besök vid de nordiska institutioner som ingår i globaliseringsinitiativet (NordForsk, Nordisk Innovationscenter och Nordisk energiforskning) för att bekanta sig med nordiska globaliseringsinitiativ och att skaffa information om framstegen i Toppforskningsinitiativet.

Danska Rigsrevisionens berättelser över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper togs i vanlig ordning upp under året. Kontrollkommittén noterade att Rigsrevisionen i sin rapport gällande Nordiska ministerrådets räkenskaper för 2009 gjort endast få anmärkningar. Likaså konstaterade kontrollkommittén att Rigsrevisionen hade få anmärkningar som gällde Nordiska rådets årliga räkenskaper för 2009.

Kontrollkommitténs verksamhet 2011

Kontrollkommittén beslutade sig för att under 2011 följa upp de tre granskningsuppgifter som man arbetat med under 2010. Kommittén anser att i fortsättningen måste det göras ännu mer, särskilt för att kritiskt granska och utvärdera projekt. Under septembermötet sades att kommittén under 2011 ska fokusera på den interna finansieringen, som innefattar en evaluering av vad Nordiska rådet använder resurserna till, och av om satsningarna som genomförs tjänar sina syften och ger de resultat som eftersträvas. Man beslutade sig

Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.:Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.Fel! Okänt namn på dokumentegenskap. 8 UTSKOTTEN OCH KONTROLLKOMMITTÉN

för att invänta det svenska riksdagsvalet och en eventuellt ny sammansättning av kommittén och därefter låta den ”nya” kommittén besluta om granskningsuppgifter för nästkommande år.

9 Den parlamentariska Östersjökonferensen

Det parlamentariska Östersjösamarbetet syftar till att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen, på såväl regional som nationell nivå, och att påverka regeringarna i utvecklingen av det samarbete som bedrivs genom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Syftet med det parlamentariska samarbetet är vidare att uppmärksamma frågor av betydelse för Östersjöregionen och att stödja olika initiativ som främjar en miljömässig och socialt hållbar utveckling i regionen. På längre sikt finns ambitionen att utvidga visionen om ett gränslöst Norden till att omfatta hela Östersjöregionen.

Det parlamentariska Östersjösamarbetet äger rum inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC). Nordiska rådet är representerat i den permanenta kommittén för BSPC och har hittills svarat för sekretariatsfunktionen.

Den parlamentariska Östersjökonferensen

Den parlamentariska Östersjökonferensen arrangerades för första gången 1991 och äger rum en gång per år. Till konferensen inbjuds elva nationella parlament, elva regionala parlament och fem internationella organisationer samt ett antal frivilliga organisationer.

Konferensen behandlar viktiga problemställningar i Östersjöområdet, som miljö, arbetsmarknad, välfärd och sjösäkerhet. Samarbetet tjänar också som ett viktigt forum för kontakter mellan Ryssland och EU:s medlemsstater i regionen och bidrar till ett ökat informationsutbyte och kontaktnätsbyggande mellan parlamentariker från samtliga Östersjöländer.

I den parlamentariska Östersjökonferensen deltar riksdagen med en delegation bestående av upp till fem ledamöter. Riksdagen beslutar för varje mandatperiod hur delegationen ska vara sammansatt. Denna mandatperiod, liksom den förra, är den partipolitiska fördelningen tre ledamöter för alliansen och två för oppositionen. De fem ledamöterna utses inför varje konferens av partigrupperna.

Permanent kommittén

Den permanenta kommittén är konferensens fasta politiska organ och består av tio parlamentariker: två från Nordiska rådet, en från Europaparlamentet, en från Baltiska församlingen, två från Tyskland, en från Polen, två från Ryssland och en från den kommande konferensens värdland. Kommittén möts cirka fyra gånger per år. Under 2010 har Sverige inte haft någon representant i den permanenta kommittén. Flera av den permanenta kommitténs möten äger dock rum i form av en s.k. utvidgad permanent kommitté, där samtliga deltagande länders parlament är representerade. Fram till riksdagsvalet 2010 var riksdagsledamot Sinikka Bohlin (S) Sveriges representant i den utvidgade

kommittén. Hon ersattes därefter av Hans Wallmark (M), med Maria Stenberg (S) som suppleant.

Kommitténs mandat är att förbereda den årliga Östersjökonferensen i samarbete med värdlandet och att följa upp den parlamentariska Östersjökonferensens resolutioner. Kommittén samarbetar i det sammanhanget med Östersjöstaternas råd (CBSS), regeringarnas organ för samarbetet mellan Östersjöländerna och har även kontakter med andra relevanta organisationer.

På svenskt initiativ genomför kommittén en, i huvudsak teknisk, översyn av den parlamentariska Östersjökonferensens arbetsordning med avsikten att lägga fram ett förslag till 2011 års konferens.

Konferensen i Mariehamn 2010

Den 19:e parlamentariska Östersjökonferensen ägde rum i Mariehamn den 29–31 augusti 2010. Drygt 200 parlamentariker, experter och företrädare för olika organisationer deltog. Konferensen öppnades av talmannen i Ålands lagting, Roger Nordlund.

Från riksdagen deltog Anita Brodén (FP), Sinikka Bohlin (S), Lisbeth Grönfeldt Bergman (M), Birgitta Sellén (C) samt Maria Stenberg (S). Därutöver deltog Kent Olsson (M) och Börje Vestlund (S) som representant för Nordiska rådet respektive för Östersjökonferensens arbetsgrupp om havspolitik.

Konferensen hölls i form av tre sessioner som tog upp det aktuella samarbetet i Östersjöregionen, klimatförändringarnas påverkan på Östersjöns biologiska mångfald respektive Östersjöregionen som ett område med fred och säkerhet. Konferensen avslutades som brukligt med att deltagarna antog en resolution (*bilaga 3*).

Vid konferensen omvaldes Christina Gestrin, Finland, till ordförande och Valentina Pivnenko till vice ordförande för BSPC fram till följande konferens.

Östersjökonferensens arbetsgrupper

I den resolution som antogs vid 2009 års konferens i Nyborg, Danmark, beslöt BSPC att en för Östersjöländerna gemensam arbetsgrupp för integrerad havspolitik skulle tillsättas. En sådan arbetsgrupp inledde sitt arbete under 2010. Från Sveriges riksdag deltar riksdagsledamot Börje Vestlund (S). Fram till riksdagsvalen deltog Lisbeth Grönfeldt Bergman (M) som representant för Nordiska rådet.

Nyborgskonferensen beslöt också att en gemensam arbetsgrupp för civil säkerhet med särskild inriktning på trafficking skulle tillsättas. Riksdagsledamot Johan Linander (C) är riksdagens representant i arbetsgruppen och för Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott deltar Maria Stenberg (S).

Båda arbetsgrupperna avlämnade delrapporter under konferensen i Mariehamn i augusti 2010 och förväntas lämna sina slutrapporter vid den 20:e parlamentariska Östersjökonferensen, som kommer att hållas i Helsingfors i augusti 2011.

Under slutet av 2010 inleddes en diskussion om att tillsätta en ny arbetsgrupp på temat ”grön tillväxt inklusive energieffektivitet”. Ett ställningstagande till ett förslag om en sådan grupp och dess mandat kan väntas under sommaren 2011.

10 Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Sedan starten har miljöfrågor och effekterna av klimatförändringarna varit i fokus för det arktiska parlamentarikersamarbetet. Under senare år har samarbetet även fokuserat på den civila säkerheten i regionen, befolkningens hälsotillstånd och ett bärkraftigt utnyttjande av naturresurserna. Den nära samverkan mellan den politiska och den vetenskapliga dimensionen innebär att forsknings- och utbildningsfrågor får stor uppmärksamhet. Ursprungsbefolkningarna i regionen deltar i samarbetet i egenskap av ”permanent participants”. Det ökande intresset för den arktiska regionen i både de nationella parlamenten och Europaparlamentet har återspeglats i arbetet inom ramen för det arktiska parlamentarikersamarbetet.

Den första konferensen hölls 1993 i Reykjavik. Den arktiska parlamentarikerkonferensen, CPAR (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region), utgörs av delegationer utsedda av parlamenten i Danmark, Finland, Island, Kanada, Norge, Ryssland, Sverige och USA samt Europaparlamentet och representanter för ursprungsbefolkningarna i regionen. Konferensen äger rum vartannat år. Den nionde arktiska parlamentarikerkonferensen arrangerades i Bryssel den 13–15 september 2010. Riksdagen har ingen permanent arktisk delegation utan utser en delegation för varje konferens som består av fem ledamöter enligt den partipolitiska fördelning som fastslås av riksdagsstyrelsen för varje mandatperiod. Både under föregående och innevarande mandatperiod var den partipolitiska fördelningen tre ledamöter för alliansen och två för oppositionen.

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén (SCPAR)

Den arktiska parlamentariska samarbetskommittén, SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region) bildades 1994 och är det organ som upprätthåller arbetet och verkställer besluten mellan konferenserna samt förbereder nästa konferens. I egenskap av observatör följer kommittén Arktiska rådets arbete på nära håll. I kommitténs möten deltar även representanter för ursprungsbefolkningarna samt observatörer. Svensk medlem i den arktiska parlamentarikerkommittén var fram till valet Sinikka Bohlin (S), och Kent Olsson (M) var suppleant. Efter valet är Ann-Kristine Johansson (S) svensk medlem i kommittén och Anita Brodén (FP) suppleant.

Den permanenta kommittén har hållit fem möten under året, varav två i samband med konferensen. Kommittén har fokuserat på frågor om hållbart utnyttjande av naturresurserna i regionen, utbildnings- och forskningsfrågor som en uppföljning av Internationella polaråret (IPY), konsekvenserna av den smältande polarisen samt ländernas och EU:s politik för den arktiska regionen och hur Arktiska rådet kan stärkas. Kommittén har under året, för att stärka engagemanget från USA och Kanada, hållit ett möte i Washington och ett möte i Ottawa. Vid kommitténs möte i Oslo deltog den danska utrikesmi-

nistern för att redogöra för framdriften av det danska ordförandeskapsprogrammet för Arktiska rådet och den norske utrikesministern för att redogöra för Norges politik för nordområdena. Vid kommitténs konstituerande möte efter konferensen omvaldes Hannes Manninen, Finland, till ordförande. Juliane Henningsen, Grönland, valdes till den nyinrättade posten som vice ordförande.

Den permanenta kommittén har en nära dialog med forskningsmiljöer med inriktning på den arktiska regionen, särskilt verksamheten vid det virtuella arktiska universitetet University of the Arctic (UA). Kommittén önskar ytterligare stärka dialogen mellan den politiska nivån och forskarmiljöerna och har inlett en dialog med de kanadensiska arrangörerna av nästa stora IPY-konferens i Kanada i april 2012.

Ordförandeskapet för kommittén är personligt och inte nationellt. Från svenskt håll har frågan om att ordförandeskapet skulle rotera mellan länderna aktualiserats. Frågan bereds inom kommittén.

Ordförandeskapet i Arktiska rådet, regeringssidans samarbetsorgan, är tvåårigt. Danmark innehar ordförandeskapet fram till maj 2011, och därefter övertar Sverige ordförandeskapet för en tvåårsperiod. De svenska representanterna i kommittén har inlett en dialog med regeringssidan om det kommande svenska ordförandeskapet för Arktiska rådet 2011–2013 och hur parlamentarikerna kan involveras i arbetet med detta.

Nionde arktiska parlamentarikerkonferensen

Den nionde Arktiska parlamentarikerkonferensen ägde rum i Bryssel 13–15 september 2010 och samlade drygt 100 deltagande parlamentariker, experter och representanter för urbefolkningen i den arktiska regionen. På grund av att konferensen ägde rum i så nära anslutning till det svenska valet deltog riksdagen med en mindre delegation än normalt. Delegationen bestod av Sinikka Bohlin (S) och Kent Olsson (M).

Konferensen öppnades av Europaparlamentets president Jerzy Buzek. Hälsningsanförandet hölls av vice president Diana Wallis, som under många år var Europaparlamentets representant i den permanenta kommittén. Detta var första gången som konferensen arrangerades utanför den arktiska regionen, vilket av flera av inledarna tolkade som en signal om regionens växande betydelse. Från svensk sida underströks vikten av ett fortsatt samarbete på forskningsområdet och behovet av en långsiktig vision för utvecklingen i regionen. Vidare underströks behovet av ett starkt ledarskap i regionen och att Arktiska rådet bör stärkas.

Ett av huvudtemana för konferensen var hållbart utnyttjande av de levande naturresurserna i Arktis. Under detta tema fick EU:s förbud mot import av sälskinnsprodukter särskild uppmärksamhet. Det andra huvudtemat för konferensen var utbildning och forskning, inklusive arvet efter det internationella polaråret (IPY). Behovet av ökad rörlighet på utbildningsområdet och fortsatt internationellt forskningssamarbete underströks. University of the Arctic (UA) lyftes särskilt fram under detta tema. Konferensens tredje tema var

konsekvenserna av den smältande isen. Frågan om hållbart utnyttjande av naturresurserna, behovet av samarbete på räddningsområdet samt behovet av regler inom ramen för IMO lyftes särskilt fram.

Konferensen antog en resolution på dessa områden som riktar sig till regeringarna i de arktiska länderna, Arktiska rådet samt EU:s institutioner. Vidare innehöll resolutionen bl.a. en uppmaning till Arktiska rådet och regeringarna i de arktiska länderna att tillsätta en expertgrupp med uppgift att ta fram en vision för utvecklingen i den arktiska regionen fram till 2030.

Slutdokumentet från konferensen finns i *bilaga 4*. En rapport från konferensen har utarbetats, och rapporten och inledningsanföranden från konferensen finns publicerade på www.arcticparl.org.

Tionde arktiska parlamentarikerkonferensen

Nästa arktiska parlamentarikerkonferens äger rum på Island 2012. Teman för konferensen kommer att fastställas av SCPAR.

11 Samarbetet i Barentsregionen

Genom bildandet av Barents Euro-Arctic Council (BEAC), regeringssidans samarbetsorgan, markerades viljan till ett fördjupat samarbete i Barentsregionen. Basen är den s.k. Kirkenesdeklarationen som Danmark, Finland, Island, Norge, Ryska federationen, Sverige och EU-kommissionen undertecknade 1993 vid en utrikesministerkonferens i Kirkenes.

Samtidigt undertecknade landshövdingar, guvernörer och representanter för urfolk i regionen ett protokoll som etablerade Barents regionråd. Sammanlagt 13 fylken, län och provinser ingår i regionrådet, varav Norrbottens och Västerbottens län i Sverige. Syftet är att stödja och främja en hållbar utveckling i regionen.

Ordförandeskapet i Barentsrådet roterar vartannat år mellan Finland, Norge, Ryssland och Sverige. Vid ett ministermöte i Murmansk den 15 oktober 2009 övertog Sverige ordförandeskapet efter Ryssland. På motsvarande sätt kommer Sverige att överlämna ordförandeskapet till Norge under hösten 2011. Samtidigt övertar Norrbottens län ordförandeskapet för regionrådet efter Troms fylke i Norge.

Under sitt ordförandeskap för Barentsrådet har Sverige särskilt arbetat i riktning mot en eko-effektiv ekonomisk utveckling i regionen – en utveckling där ekonomisk tillväxt, hållbart användande av naturresurser och arbete mot klimatförändringar hanteras på ett integrerat sätt. Inom den ramen har man sökt åstadkomma förbättrade villkor för små och medelstora företag i regionen, utveckling av förnybar energi och energieffektivisering samt gett särskild uppmärksamhet åt att åtgärda objekt från listan med identifierade ”hot spots”, dvs. förorenade områden i nordvästra Ryssland.

Det nordiska samarbetet har nära kontakter med Barentsrådet och det parlamentariska Barentssamarbetet, som består av ett nätverk av aktiva politiker i regionen.

Norska Stortinget arrangerade i samarbete med Nordiska rådet den första parlamentarikerkonferensen i Alta i Norge 1999. Sedan dess har en praxis vuxit fram som innebär att parlamentet i det land som innehar ordförandeskapet i Barentsrådet arrangerar en parlamentarisk Barentskonferens under ordförandeskapsperioden. Konferenserna avslutas enligt praxis med antagandet av en resolution.

Den fjärde parlamentariska Barentskonferensen ägde rum i Syktyvkar, Ryssland, i maj 2009 under det dåvarande ryska ordförandeskapet. Således hölls ingen parlamentarikerkonferens under 2010.

Det parlamentariska nätverket är just ett nätverk, och saknar därför stadgar eller liknande. Inte heller finns någon styrelse eller kommitté som möts mellan de parlamentariska Barentskonferenserna. Förberedelserna för dessa faller därför helt på värdlandets parlament, för de nordiska ländernas del i praktiken på dess delegation till Nordiska rådet. Barentsnätverket möts i stället infor-

mellt och *ad hoc* för diskussion om aktuella samarbetsfrågor i Barents-området i samband med olika möten och konferenser där parlamentariker från regionen deltar. Under 2010 har bl.a. frågor om hållbar utveckling, småföretagssamarbete, infrastruktur och inte minst miljöfrågor berörts.

Sveriges riksdag kommer att vara värd för nästa parlamentariska Barentskonferens, den femte i ordningen, som arrangeras i Luleå i maj 2011.

BILAGA 1

Nordiska rådets svenska delegation vald den
30 september 2009 fram till ny delegation valdes den
19 oktober 2010

Medlemmar	Utskott
Sinikka Bohlin (S)	Presidiet
Kent Olsson (M)	Presidiet
Lars Wegendal (S)	Näringsutskottet
Lisbeth Grönfeldt Bergman (M)	Näringsutskottet
Monica Green (S)	Kultur- och utbildningsutskottet
Billy Gustafsson (S)	Näringsutskottet, Kontrollkommittén
Hans Wallmark (M)	Medborgar- och konsumentutskottet
Stefan Tornberg (C)	Näringsutskottet
Anita Brodén (FP)	Miljö- och naturresursutskottet
Maria Stenberg (S)	Medborgar- och konsumentutskottet
Marianne Kierkemann (M)	Välfärdsutskottet
Gunilla Tjernberg (KD)	Kultur- och utbildningsutskottet, Kontrollkommittén
Marianne Berg (V)	Medborgar- och konsumentutskottet
Göte Wahlström (S)	Välfärdsutskottet
Mats Johansson (M)	Kultur- och utbildningsutskottet
Jan Lindholm (MP)	Miljö- och naturresursutskottet
Ann-Kristine Johansson (S)	Miljö- och naturresursutskottet
Christer Adelsbo (S)	Välfärdsutskottet
Jessica Polfjärd (M)	Välfärdsutskottet
Johan Linander (C)	Presidiet

Suppleanter

Mona Sahlin (S)
Lars Lindblad (M)
Peter Jonsson (S)
Cecilia Widegren (M)
Carin Runeson (S)
Claes Göran Brandin (S)
Rolf Gunnarsson (M)
Erik A. Eriksson (C)
Christer Winbäck (FP)
Peter Hultqvist (S)
Katarina Brännström (M)
Else-Marie Lindgren (KD)
Lars Ohly (V)
Kerstin Haglö (S)
Nils Oskar Nilsson (M)
Maria Wetterstrand (MP)
Sylvia Lindgren (S)
Hans Olsson (S)
Anna Tenje (M)
Karin Nilsson (C)

Nordiska rådets svenska delegation vald den 19 oktober 2010

Medlemmar	Utskott
Cristina Husmark Pehrsson (M)	Presidiet
Karin Åström (S)	Presidiet
Hans Wallmark (M)	Medborgar- och konsumentutskottet
Billy Gustafsson (S)	Näringsutskottet, Kontrollkommittén
Jessica Polfjärd (M)	Näringsutskottet
Ann-Kristine Johansson (S)	Miljö- och naturresursutskottet
Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)	Välfärdsutskottet
Anders Karlsson (S)	Välfärdsutskottet
Anita Brodén (FP)	Miljö- och naturresursutskottet
Peter Johnsson (S)	Kultur- och utbildningsutskottet
Åsa Torstensson (C)	Presidiet
Maria Stenberg (S)	Medborgar- och konsumentutskottet
Isabella Jernbeck (M)	Medborgar- och konsumentutskottet
Christer Adelsbo (S)	Välfärdsutskottet
Anders Andersson (KD)	Välfärdsutskottet
Erik Almqvist (SD)	Miljö- och naturresursutskottet
Jan Lindholm (MP)	Miljö- och naturresursutskottet
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)	Miljö- och naturresursutskottet
Marianne Berg (V)	Medborgar- och konsumentutskottet
Göran Montan (M)	Kultur- och utbildningsutskottet

Suppleanter

Anna Kinberg Batra (M)

Jan-Olof Larsson (S)

Cecilia Widegren (M)

Kerstin Haglö (S)

Katarina Brännström (M)

Peter Jeppsson (S)

Johan Forssell (M)

Phia Andersson (S)

Christer Winbäck (FP)

Gunilla Carlsson i Hisings Backa (S)

Johan Linander (C)

Helén Pettersson i Umeå (S)

Staffan Anger (M)

Mona Sahlin (S)

Penilla Gunther (KD)

Mattias Karlsson (SD)

Maria Wetterstrand (MP)

Lars Hjalmered (M)

Lars Ohly (V)

Ulf Berg (M)

BILAGA 2

Fremstillinger, rekommandationer og interne beslutninger 2010

Fremstillinger vedtaget af Præsidiets januar-oktober 2010

Fremst. 1/2010 1 Undersøgelse af farlige kemikalier samt aftale om tungmetaller (A 1466/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at - i forhold til REACH-implementeringen – gennemføre tekniske undersøgelser til at definere hormonforstyrrende stoffer, foreslå og forberede øvrige typer af stoffer til kandidatlisten til substitution samt samarbejde om at få nano-materialer defineret og registreret som nye stoffer og dermed omfattet af gældende regelværk

at – i forhold til det globale arbejde – påtage sig en ledende rolle i bestræbelserne for at opnå en bindende, verdensomspændende kviksølvaftale, der skal være åben for også at omfatte andre tungmetaller

Fremst. 2/2010 2 Kemikaliefri indkøbspolitik samt internationalt kemikalieforskerpanel (A 1466/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre en indkøbspolitik for offentlige myndigheder og virksomheder, der skal indeholde krav om, at der ikke må efterspørges stoffer, som er dokumenteret at indeholde farlige kemikalier, der kunne substitueres – eksempelvis i henhold til ChemSec's SIN-liste: "Substitute it now!"

at – sammen og hver for sig – arbejde for at etablere et internationalt kemikalieforskerpanel, der skal være helt fri af kommercielle og politiske interesser

Fremst. 3/2010 3 Friluftaktiviteter for børn og unge (A 1476/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udveksle nordiske erfaringer for, hvorledes skov- og naturområder og eventuelle nye skove – ikke mindst de bynære arealer – kan sikres i den pågående byudvikling og drives med sigte på at kunne udgøre en ramme for gode, alsidige friluftaktiviteter for børn og unge

at åbne og udbygge nordiske og nordisk-baltiske mobilitetsordninger på uddannelsesområdet som muliggør udveksling mellem børn og unge i landene, samt deres ledere og lærere med det formål at styrke bredden og udviklingen af friluftaktiviteter

at åbne og gerne udvide støtteprogrammerne under Nordisk Børne- og Ungdomskomiteé, NORDBUK, med henblik på at iværksætte initiativer og projekter, der udvikler og fremmer børn og unges øgede aktive friluftsliv

1 Vedtaget af Præsidiets den 27. januar 2010

2 Vedtaget af Præsidiets den 27. januar 2010

3 Vedtaget af Præsidiets den 27. januar 2010

Fremst. 4/2010 4 Vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA(A 1495/näring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet *att* initiera en kartläggning av NORIA som innehåller följande:

- Kartläggning av om det genom NORIA har skapats ett samspel mellan forskning och innovation
- Kartläggning av den tvärsektoriella koordineringen inom NMR
- Kartläggning av i vilken grad det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet understöds av nödvändiga strukturer och samarbetsorgan
- Kartläggning av samarbetet mellan NORIA:s två pelare NordForsk – NICE, samt mellan institutionerna och NMR
- Kartläggning av hur och i vilken grad budget och nödvändiga medel säkras genom bidrag från nationella forsknings- och innovationsmedel generellt och innan projekt som t.ex. TFI sätts i gång.
- Kartläggning av samarbetet med de nationella forskningsråden och forskningsmiljön
- Kartläggning av näringslivets roll i det nordiska forsknings- och innovationsarbetet
- Föreslå utveckling av det nordiska forsknings- och innovationssamarbetet

Fremst. 5/2010 5 Etablering af en nordisk kulturfestival (A 1487/kultur)

Nordisk Råd rekommenderer Nordisk Ministerråd,

at der gennemføres en årlig nordisk kulturfestival i forbindelse med afholdelsen af Nordisk Råds Session

at kulturfestivalen optages i Nordisk Ministerråds budget og indgår som en selvstændig og tilbagevendende aktivitet med tilhørende budgetpost

at festivalen indgår som et satsningsområde i Nordisk Ministerråds kommende strategi og handlingsplan på kulturområdet gældende fra 2010

at der oprettes et koordinationssekretariat, som kan varetage organiseringen og gennemførelsen af festivalen

Fremst. 6/2010 6 Fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik (A 1507/medborger)

Nordisk Råd rekommenderer de nordiske regeringer,

at koordinere en enslydende og fællesnordisk holdning ved EU-Ministerrådets behandling af KOM(2008) 614. Den nordiske holdning skal

sikre en minimumsharmonisering på højst mulige niveau, således at den nordiske forbrugerbeskyttelse fortsat kan styrkes fremover

4 Vedtaget af Præsidiets den 29. juni 2010

5 Vedtaget af Præsidiets den 22. september 2010

6 Vedtaget af Præsidiets den 22. september 2010

Rekommendationer som godkända av Nordiska rådet under den 62:a sessionen

Rek. 7/2010 Nordiska ministerrådets planer och budget för 2011

(B 266/presidiet)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ökningen till gränshindersarbetet (5-1035-1) på 3 MDKK inte leder till att berörda länder minskar sina anslag till nämnda gränsregionala organisationer

att NordGen ska ställas nödvändiga resurser till förfogande för att kunna förvalta sitt ansvarsområde. En redogörelse av hur NordGens ekonomiska situation löses översänds till Nordiska rådet

att utveckla ekonomisystemet i Nordiska ministerrådet så att det bättre framgår hur medlen används. Budgeten och bokslutet bör bli mera transparent i förhållande till det politiska system som kontrollerar och godkänner den

att inom ordförandeskapspuljen (5-0445-1) omnämna det konsumentpolitiska samarbetet som speciellt prioriterat

att inom ramen för kulturministrarnas budget reservera 1,5 MDKK för etablerandet av en nordisk kulturfestival (enligt Fremst. 5/2010)

Rek. 8/2010 Udvisning af nordiske statsborgere

(A 1515/medborger)

Nordisk Råd rekommenderer Danmarks regering,

at standse den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp i Danmark

at fortolke og anvende Nordisk Konvention af 1994, art. 7 på samme måde som de andre nordiske lande, således at alle borgere fra de nordiske lande sikres samme rettigheder

at den danske regering redegør mundtligt for den danske praksis med at hjemsende nordiske medborger på Nordisk Råds Session 2010

Rek. 9/2010 Udvisning af nordiske statsborgere

(A 1515/medborger)

Nordisk Råd rekommenderer Finlands, Norges, Islands og Sveriges regeringer,

at rette henvendelse til Danmarks regering og meddele, at den danske praksis med at hjemsende nordiske borgere, der har behov for socialhjælp giver anledning til bekymring og afviger tydeligt i tolkningen fra de andre ratificerende lande

at opfordre Danmark til at fortolke Nordisk Konvention af 1994 art. 7 på samme måde som i Finland, Island og Norge og Sverige, således at nordiske statsborgere har samme rettigheder

Rek. 10/2010 Afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger

(A 1486/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at indføre national lovgivning, der forhindrer banker og pengeinstitutter i at opkræve gebyrer i forbindelse med private pengeoverførelser mellem de nordiske lande

Rek. 11/2010 Retningslinjer for Nordisk Ministerråds Hvideruslandsaktiviteter 2011–2012

(B 265/præsidiets)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at under hensyntagen til de synspunkter, som fremkommer i denne betænkning (B 265/præsidiets) samt i meddelelsen vedrørende Rek. 15/2009 om etablering af et nordisk kontor i Minsk, at gennemføre Retningslinjerne for Hvideruslandsaktiviteterne 2011–2012

Rek. 12/2010 Nordisk Arte-kanal

(A 1519/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at der oprettes en ny uafhængig kultur-tv-kanal i samarbejde med public service-kanalerne i de nordiske lande, enten med egen sendefrekvens eller i et samarbejde med allerede etablerede public service-kanaler og efter ArteNordens udredningens øvrige anbefalinger

Rek. 13/2010 Förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

(A 1503/præsidiets)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at de nordiske regeringer fremskynder et forstærket nordisk samarbejde angående samfundssikkerhed i følge Stoltenberg-rapportens forslag og under hensyntagen til forslag fra den nye vismandsrapport om NB8-samarbejdet

Rek. 14/2010 Nordisk likestillingspolitisk samarbeid

(B 268/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ”Ministerrådsforslag om Nordisk likestillingspolitisk samarbeid 2011–2014” samt indarbejde Medborger- og Forbrugerudvalgets bemærkninger om, at nultolerancen overfor kønsrelateret vold bør udstrækkes til også at gælde andre former for vold, f.eks. hate crimes, som er rettet mod særlige udsatte grupper

Rek. 15/2010 Udvidelse af indholdet i ligestillingsamarbejdet

(A 1494/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at udarbejde en mangfoldighedspolitik indenfor det nordiske samarbejde. En mangfoldighedspolitik skal omfatte ligestilling og ligebehandling med hensyn til køn, etnisk oprindelse, religion, tro, handicap, alder og seksuel orientering

Rek. 16/2010 Fælles nordisk løsning til genbrug og pant på

drikkeemballage

(A 1516/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske regeringer,

at pålægge de nationale pantsystemer og administrative organer i samarbejde med branchen at finde en nordisk løsning indenfor tre år, som indebærer, at pant kan leveres over grænserne og at pant-automaterne indstilles til dette formål

at pålægge pant på de nordiske producenters emballage, som går til taxfree salg på færger og i nabolande som Tyskland og Estland

at der på sigt og i samarbejde med branchen arbejdes for en bred europæisk løsning som kan bidrage til effektivt genbrug og genanvendelse af drikkevareemballage i hele regionen

Rek. 17/2010 Samordning af nordiske pantsystemer

(A 1516/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at bidrage til en samordning af de nordiske pantsystemer, således at man i hvilken som helst pantautomat i Norden kan aflevere alle nordiske flasker og dåser

Rek. 18/2010 En nordisk jord- og skogbrukspolitik

(A 1483/miljö)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

at udvikle en kunnskapsbase om hvilken effekt klimaendringene vil kunne ha på nordisk jord- og skogbruk samt hvilke tilpasningstiltak som kreves, inklusive hvilke potensialer nordiske jordbruk har som fødevareleverandører i en regional og global sammenheng

at avholde en konferanse i 2011 for å belyse de langsiktige utfordringer som jordbruket i Norden, Europa og globalt står overfor og bidra til ideutveksling om hvordan de med fordel kan adresseres

at gjennomføre en nordisk ekspertutredning om hvordan eksisterende støtteordninger i jordbruket kan utvikles med sikte på at fremme bæredyktig jordbruksproduksjon og grønn vekst

Rek. 19/2010 Initiativer i det nordiske klimaarbeidet

(A 1512/miljø)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd,

å opprette et ekspertpanel for å vurdere alternative modeller for internasjonalt samarbeid for en bred og effektiv innsats for reduksjon av de globale utslipp av klimagasser

å gjennomføre en konferanse for å belyse hvilke politiske instrumenter som har vist seg å være mest effektive til å redusere utslipp av klimagasser i Norden

at det regelmessig utarbeides en oversikt over fremdriften i klimaforskningen for å gi et aktuelt bilde av konsekvensene av menneskeskapt klimaendringer

Rek. 20/2010 Oppfølging av *Copenhagen Accord*

(A 1513/miljø)

Nordisk råd rekommanderer de nordiske lands regjeringer

å inngå aktivt i arbeidet med å oppnå ambisjonen i *Copenhagen Accord* om å opprette og finansiere *Copenhagen Green Climate Fund* og REDD-ordningen å styrke den felles nordiske innsats innenfor rammen av *Nordic Climate Facility*

Rek. 21/2010 Nordisk produksjon av vedvarende energi

(A 1518/næring)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å på Nordisk råds 63. sesjon framlegge en redegjørelse med utgangspunkt i en grundig analyse av konsekvensene av å harmonisere støtteordninger for produksjon av fornybar energi i Danmark, Finland, Norge og Sverige

Rek. 22/2010 Samnordisk strategi mot mårdhundens expansion

(A 1499/miljö)

Nordiska Rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att skyndsamt upprätta gemensamma nordiska strategier för att förhindra mårdhundens expansion

Rek. 23/2010 Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011–2013

(B 267/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at gennemføre ministerrådsforslag om "Kunnskap for grønn vekst og velferd". MR-Us strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011–2013 under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betænkningen om forslaget

Rek. 24/2010 Kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne (A 1498/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i

entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere – f.eks. oprette en nordisk master i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, best practices og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter, hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger best practice, metode og erfaring

Rek. 25/2010 Unges arbejdsliv og kompetencer

(A 1497/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at styrke fagligheden og fagplanerne for entreprenørskab i de almene læreruddannelser

at øge muligheder og udbuddet af kurser og videreuddannelse i entreprenørskab rettet mod skoleledere, undervisere og lærere – f.eks. oprette en nordisk master i entreprenørskab og innovation

at øge erfaringsudveksling, best practices og videndeling inden for tværsektorielt samarbejde mellem skoler, læreruddannelse og lokalt næringsliv på nordisk niveau, til gavn for aktører og netværk

at udvikle og udbrede modeller for partnerskaber og samarbejde på tværs af lokalt næringsliv, uddannelser og arbejdsmarked

at gennemføre en række nordiske pilotprojekter, hvor skoler og næringsliv på tværs af landene opbygger best practice, metode og erfaring

Rek. 26/2010 God livskvalitet for ældre i Norden

(A 1509/velferd)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å styrke forskning; grunnforskning, utøvende forskning, excellenceforskning i de nordiske institusjonene for å sikre at de politiske beslutningene på alle områder av eldrepolitikken blir kunnskapsbasert

å utvikle velferdsteknologi på nordisk nivå, for å stimulere til en sterk synergi mellom forskning, entreprenørskap, det offentlige samfunn og tredje sektor innenfor helse- og sosialfeltet

å etablere en oppsøkende tjeneste på kommunalt nivå i de nordiske landene etter dansk modell for kartlegging av eventuelle behov etter fylte 75 år, samt informere om kommunens tjenester

å vurdere mulighetene for å etablere en ”trygghetstelefon” for eldre i de nordiske land og de selvstyrte områdene

å vurdere etablering av et nordisk kvalitetssertifikat for offentlige og private aktører som tilbyr tjenester innenfor eldreomsorgen

å styrke en videre satsing på e-helse

å se på mulighetene av å etablere elektroniske journaler i de nordiske landene etter svensk modell VAS (Vårdadministrativt system) for økt pasientsikkerhet og bedre informasjon om pasienten mellom profesjonsgrupper innenfor helse- og sosialsystemet

å utarbeide en individuell plan (omsorgsplan) for eldre for å bevare et verdig liv, livskvalitet og en funksjonell hverdag

å etablere differensierte boligtilbud til eldre basert på individuelle behov og etter nordisk kunnskapsbasert erfaring

å etablere et tilbud om opplæring i offentlig, privat eller frivillig regi for pårørende som opplever en betydelig endret livssituasjon ved sykdom hos sine aller nærmeste

å se på mulighetene for å lovfeste kommunenes plikt til å støtte pårørende som har omsorgsansvar

å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert psykiatriplan for eldre i Norden

å utarbeide en nordisk kunnskapsbasert tiltaksplan for demente i Norden

å styrke etablering av hospice og annen god palliativ pleie i offentlig og privat regi

å arrangere et etisk seminar i nordisk regi med tematikk; ”hva er et menneske verdt – skal det være mulig å sette en økonomisk grense for livsnødvendig behandling, når og hvem skal sette denne grensen?”, med aktuelle aktører fra de nordiske regjeringer, myndigheter, helsepersonell, økonomer, forskere, eksperter, politikere, private aktører, legemiddelindustrien, interesseorganisasjoner, mennesker med en alvorlig diagnose, pårørende, tredje sektor og andre

Rek. 27/2010 Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser

(A 1514/velferd)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere en felles Nordisk handlingsplan for sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefaling som blant annet inkluderer forslag til finansiering, felles retningslinjer for behandlingen av sjeldne sykdommer, etablering av faggrupper nasjonalt, nordisk, felles registre, systemer for oppfølging og annen støttende behandling

Rek. 28/2010 Fælles nordisk elektronisk register for autoriseret helsepersonell

(A 1506/velferd)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å etablere et nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet helsepersonell som er autorisert i Norden og selvstyreområdene

Rek. 29/2010 Nordisk innovasjonssenter for folkehelse ved Nordiska

Högskolan för Folkhälsovetenskap og toppforskningsinitiativ

II

(A 1505/velferd)

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

å utrede forutsetningene for et Nordisk innovasjonssenter for Folkehelse ved Högskolan för Folkhälsovetenskap (NHV) i Göteborg

å vurdere muligheten for å jobbe frem et ”Toppforskningsinitiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial sektor” etter samme modell som Toppforskningsinitiativet – en nordisk storsatsing på klima, miljø og energi

Rek. 30/2010 Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (Tobin-skat)

(A 1502/näring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att de nordiska länderna gemensamt arbetar för att införa en generell avgift på internationella finansiella transaksjoner på ett europeiskt och globalt plan

Rek. 31/2010 Nordisk initiativ for indførelse af afgift på finansielle transaksjoner (Tobin-skat)

(A 1502/näring)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att de nordiska finansministrarna arbetar gemensamt för en beredskap att möta framtida finanskriser

Rek. 32/2010 Konferens om produktion av hälsosam mat

(A 1517/näring)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att inom programmet Ny Nordisk Mat arrangera en konferens om produktion av hälsosam mat till många i Norden

Beslutning om ikke at foretage sig yderligere

1 Medlemsforslag om en global dimension i visionerna för Mittnorden, A 1404/näring

2 Medlemsforslag om skydd av människor och djur mot epidemier som sprids av rovdjur, som exempelvis vargar, A 1477/ miljö

3 Medlemsforslag om öppna arkiv, A 1491/presidiet

4 Medlemsforslag om problem som björnar och vargar och deras förflyttande orsakar människor och husdjur i Norden, A 1492/miljö

Liste over sager i kronologisk rækkefølge

A 1466/miljø Medlemsforslag om farliga kemikalier Fremst. 1/2010
Fremst. 2/2010

A 1476/miljø Medlemsforslag om en ökad satsning på friluftsverksamhet för barn och ungdomar Fremst. 3/2010

A 1483/miljø Medlemsforslag om en nordisk jord- och skogsbrukspolitik
Rek. 18/2010

A 1486/medborger Udvalgsforslag om afskaffelse af gebyrer i forbindelse med grænseoverskridende betalinger
Rek. 10/2010

A 1487/kultur Udvalgsforslag om etablering af en nordisk kulturfestival
Fremst. 5/2010

A 1494/medborger Udvalgsforslag om udvidelse af indholdet i ligestillings-samarbejdet
Rek. 15/2010

A 1495/näring Utskottsforslag om vidareutveckling av det nordiska forsknings- och innovationsområdet – NORIA
Fremst. 4/2010

A 1497/kultur Udvalgsforslag om unges arbetsliv og kompetencer
Rek. 25/2010

A 1498/kultur Udvalgsforslag om initiativ om kreativitet, innovation og entreprenørskab i uddannelserne
Rek. 24/2010

A 1499/miljø Medlemsforslag om samnordisk strategi mot mårhundens expansion
Rek. 22/2010

A 1502/näring Medlemsforslag om nordisk initiativ for indførelse av afgift på finansielle transaktioner

Rek. 30/2010

Rek. 31/2010

A 1503/presidiet Medlemsförslag om ett förstärkt nordiskt samarbete angående samhällssäkerhet

Rek.13 /2010

A 1505/velferd Utvalgsförslag om et nordisk innovationscenter for folkehelse ved *Nordiska Högskolan för Folkhälsovetenskap* (NHV) og Toppforsknings-initiativ II – en nordisk storsatsing innenfor velferd, helse og sosial sektor

Rek. 29/2010

A 1506/velferd Utvalgsförslag om et felles Nordisk elektronisk register for leger, tannleger, sykepleiere og annet autorisert helsepersonell i Norden og selvstyreområdene

Rek. 28/2010

A 1507/medborger Udvalgsförslag om fællesnordisk tilgang til EU's forbrugerpolitik

Fremst. 6/2010

A 1509/velferd Utvalgsförslag om hvordan skape god livskvalitet for eldre i Norden

Rek. 26/2010

A 1512/miljø Utvalgsförslag om nye initiativer i nordisk klimaarbeid

Rek. 19/2010

A 1513/miljø Utvalgsförslag om oppfølging av Copenhagen Accord

Rek. 20/2010

A 1514/velferd Utvalgsförslag om å etablere en felles Nordisk handlingsplan om sjeldne diagnoser i tråd med EUs anbefalinger

Rek. 27/2010

A 1515/medborger Udvalgsförslag om udvisning af nordiske statsborgere

Rek. 8/2010

Rek. 9/2010

A 1516/medborger Udvalgsförslag om Nordisk pantsystem

Rek. 16/2010

Rek. 17/2010

A 1517/näring Utskottsförslag om initiativ för produktion av hälsosam mat i Norden

Rek. 32/2010

A 1518/näring Utvalgsförslag om produksjon av vedvarende energi

Rek. 21/2010

A 1519/kultur Udvalgsforslag om en nordisk Arte-kanal

Rek. 12/2010

B 265/præsidiets Ministerrådsforslag: Retningslinjer for
Hvideruslandsaktiviteter 2011–2012

Rek. 11/2010

B 266/presidiet Nordisk Ministerråds samlede budget for 2011

Rek. 7/2010

B 267/kultur Strategi for uddannelses- og forskningsområdet 2011–2013 –
Kunnskap for grønn vekst og velferd

Rek. 23/2010

B 268/medborger Det fire-årige samarbejdsprogram for ligestilling 2011–
2014

Rek. 15/2010

BILAGA 3**Conference Resolution**

Adopted by the 19th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants, elected representatives from the Baltic Sea States*, assembling in Mariehamn, Åland Islands, 29–31 August 2010, discussing Cooperation in the Baltic Sea Region, Climate Change and Biodiversity, Integrated Maritime Policy, Peace and Security in the Baltic Sea Region, and Trafficking in Human Beings,

A. emphasizing the important role parliamentarians can play for a sustainable development of the Baltic Sea Region, by raising awareness, building opinion, driving issues, exerting political pressure on governments, and initiating and adopting legislation;

B. reaffirming the close, constructive and mutually beneficial exchange between BSPC and CBSS, as evidenced in e.g. the interaction between BSPC and CBSS working bodies on trafficking in human beings and on integrated maritime policy, and recognizing the usefulness of this interaction as a joint resource in following and addressing the economic, social and political challenges of the Baltic Sea Region;

C. maintaining its strong support to the HELCOM Baltic Sea Action Plan as one of the main tools for the restoration of good ecological status of the Baltic Sea by 2021, regretting that not all HELCOM member states had managed – as they had agreed – to present national implementation plans at the HELCOM Ministerial Meeting in Moscow 20 May, and expecting that those countries that did not deliver national implementation plans will do so at the high-level meeting of HELCOM in early 2011 at the latest;

D. noting with satisfaction the adoption of the declaration "A Vision for the Baltic Sea Region by 2020" at the 8th Summit of the Baltic Sea States in Vilnius in June 2010, and considering the implementation of its provisions as a key factor for further development of the Baltic Sea Region;

E. taking note of the adoption of the EU Strategy for the Baltic Sea Region in October 2009, underlining that since the EU strategy is an internal EU endeavor, it should be adequately harmonized with the Northern Dimension policy, which brings together EU- and non-EU-members as equal cooperating partners;

F. supporting the Baltic Sea Action Summit as a platform for practical commitments aiming at saving the Baltic Sea, and reaffirming the BSPC commitment to the Summit to continue to take political initiatives, to follow the actions taken by the states in the region, and to exercise parliamentary pressure on the national governments of the Baltic Sea Region, urging them to fulfill their obligations in the Baltic Sea Action Plan, call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU,

Regarding Co-operation in the Region, to

1. consider ways to further strengthen cooperation in the Baltic Sea Region between the CBSS and the BSPC in order to ensure cohesion and to avoid divisions in the Baltic Sea Region, while supporting CBSS in implementing the aims of its reform process and achieving concrete results within the framework of its long-time priorities;
2. fulfil their already agreed obligations under the HELCOM Baltic Sea Action Plan, in particular – for those who have not already done so – by producing concrete National Implementation Plans by early 2011 at the latest;
3. fulfil their commitments to the Baltic Sea Action Summit, for instance by allocating sufficient resources for the actual implementation of commitments;
4. coordinate as far as possible the EU Baltic Sea Strategy with the Northern Dimension policy, as well as with the Council of the Baltic Sea States – being a core regional cooperation body – and other Northern and Baltic cooperation bodies;
5. provide contributions to the BSAP Trust Fund managed by the Nordic Investment Bank and the Nordic Environment Finance Corporation, thereby strengthening the resources for the development of bankable projects, meaning coherent, realistic and viable projects to implement environmental and other projects for the benefit of the Baltic Sea Region;
6. work to gradually dismantle barriers encountered by workers, companies and tourists, such as visa requirements and requirements to register place of residence, continue to work towards dismantling obstacles to mobility for workers in the border regions and ensure the availability of a range of high-quality information centres ensuring social security for cross-border workers;
7. promote the further development of civil society in the region, including assisting NGOs both in accessing Baltic Sea support programmes and in placing applications in order to boost their involvement in implementing the programmes;

Regarding Climate Change and Biodiversity in the Baltic Sea Region, to

8. apply an ecosystem approach to the environmental work in the Baltic Sea Region, including investments, research and development to protect ecosystem services and to integrate their values in economic systems, national budgets and strategies for sustainable development, as appropriate;
9. support measures to protect and restore biodiversity, such as reinstating migratory waterways, restoring physical environments, oxygenization and restocking;
10. enhance work with the aim of preventing the continued introduction of alien invasive species of flora and fauna in the Baltic Sea by ships, for in-

stance by developing technologies for ballast water treatment and by a possible ban against ballast water exchange in certain areas;

11. take active measures to protect threatened species, minimize by-catches and phase out discard in fishing, and to ensure that commercial fishing respects catch quotas and fishing areas;

12. take strong and focused measures to eliminate illegal, unregulated and unreported (IUU) fishing, by reinforcing inspection resources and by strengthening landing control;

Regarding Integrated Maritime Policy in the Baltic Sea Region, to

13. promote new measures in view of reduction of harmful emissions:

– render more active support than heretofore to shore sea shipping as an eco-friendly alternative to inland transport;

– investigate to what extent the reduction of the sulphur content of ship fuels may result in competitive disadvantages to the economy in the Baltic Sea Region and elaborate proposals on how to avoid such disadvantages while maintaining high environmental standards in the maritime sector;

– actively support the projects approved for funding under the Baltic region Programme, especially such projects with the objective to reduce harmful emissions from ships and develop reception facilities for waste water from ships in the ports of the Baltic Sea;

14. support the implementation of improved security and fire prevention measures regarding vessels, terminals, ports, sea and shore-line constructions as well as the use of environmentally friendly substances to alleviate damages caused by accidents;

15. extend the obligatory use of pilots in risk areas of the Baltic Sea and strictly implement the ban on transporting oil in single-hulled tankers;

16. initiate measures which 1) pave the way for and promote the use of a single language in international transport operations at sea and on land, and 2) standardize and facilitate the implementation of joint customs and taxation procedures;

17. continue to ensure improvements to the transport infrastructure in the Baltic Sea Region and, while focussing in particular on developing land and sea routes, to promote a transport policy that is in principle governed by the idea that transport operations should be carried out in an eco-friendly way, supported by an interconnected infrastructure;

18. make sure that the EU TEN-T core network must be made up of nodes (capitals, other cities or agglomerations of supra-regional importance, gateway ports, intercontinental hub ports and airports, the most important inland ports and freight terminals) and connections of the highest strategic and economic importance linked with key infrastructure in third countries (including Russia).

19. attach particular importance to the strategic development of the seaports with associated logistics centres and rail terminals in order to create national, regional and European networks. In this context, gaps in the priority TEN projects should be filled, and the projects should be linked and consolidated into a core network;

20. support initiatives for improving safety of navigation and environmental risk reduction in the Baltic Sea and addressing the human factor including support of initiatives that can lead to less administrative burdens by harmonizing and elaborating the existing ship reporting systems (SRS) and vessel traffic services (VTS) in the Baltic Sea;

21. strengthen the joint regional as well as national preparedness and capacity to tackle major spills of oil and hazardous substances, for instance by sub-regional preparations, co-ordination and exercises, as pursued in the HEL-COM BRISK project, and by procuring sufficient supplies of oil spill and hazardous substances recovery equipment;

Regarding Peace and Security in the Baltic Sea Region, to

22. encourage and foster the development of a joint perception of the threats against public safety and civil security in the region, covering natural as well as technological and other man-made threats and risks;

23. promote the development of joint strategies, action programmes and concrete resources to prevent and manage the threats against civil security in the region;

24. extract and exchange experiences from recent threats, such as the bird flu in 2007, the cyber attacks in Estonia in 2007, and the swine flu in 2009, in order to gain knowledge and enhance the joint awareness and preparedness for such threats;

25. promote the dissemination of the experiences from the Baltic Sea Region regarding peace, security and development of democracy in political and diplomatic contacts in order to support democracy;

26. exchange available information on the location and state of sea-dumped chemical weapons, to inform the public about the threats caused by these weapons, to prepare guidelines for behaviour if unexpectedly encountered with sea-dumped chemical weapons, and to organize seminars and conferences on this issue.

Regarding Trafficking in Human Beings, to

27. sign, ratify and accede, for those countries that have not already done so, to all relevant international conventions, protocols and decisions, such as the Trafficking in Persons Protocol ("The Palermo Protocol"), the Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings, and other international agreements; consequently, national legislation and administration of justice should, where necessary, be reviewed and amended in order to ensure conformity with international conventions and protocols and to enable legislation that criminalizes all chains of trafficking in human beings;

28. recognize that trafficking in human beings is an international cross-border crime that requires international cooperation and concerted action across borders, but also that the actual exploitation of victims is perpetrated locally and therefore should be fought by enhanced local plans and resources, including efforts to curb the demand for sexual services from victims of trafficking;

29. allocate sufficient, permanent and dedicated funds and resources to, for instance, public authorities, specialized agencies, NGOs, and inter-governmental organizations and projects, such as the CBSS Task Force on Trafficking in Human Beings, in order to maintain the pursuit of persistent and sustained efforts against trafficking in human beings, for example by measures such as the Nordic Council internal instruction on using only those hotels that can issue a guarantee that they do not engage in any facilitation of selling or buying sexual services;

30. promote the development of an interoperable, coordinated and transparent system for the collection, analysis, exchange and dissemination of information on trafficking in human beings, in order to enhance the understanding of the problem, develop adequate measures against it, improve the capacity to identify victims of trafficking, support investigation and prosecution of trafficking cases, and provide best possible assistance to victims of trafficking;

31. ensure that a victim-centered approach is adopted in all measures and actions against trafficking in human beings, meaning that trafficking is exploitation irrespective of where it takes place or what form it takes, that the human rights of trafficked persons should be at the centre of all efforts against trafficking, that victims should be protected, assisted and empowered, and that victims and relatives of victims should receive unconditional assistance regardless of their status, their willingness to participate in criminal proceedings against traffickers or the kind of exploitation experienced;

32. promote and support the development of the operational capacity to fight trafficking in the field; efficient cooperation models should be developed both between relevant state actors – such as the police, prosecutors, social welfare authorities and migration authorities – and with NGOs, in order to strengthen the chain of assistance and protection of witnesses, victims and relatives of victims and to increase the number of convictions of the perpetrators;

Furthermore the Conference

33. asks the Standing Committee to perform an evaluation of the functioning of the BSPC Joint Financing Mechanism, including a consideration of a possible revision of the procedures for financing the Secretariat function;

34. adopts the amended Rules of Procedure, to take effect after the closure of 19th BSPC;

35. welcomes with gratitude the kind offer of the Parliament of Finland to host the 20th Baltic Sea Parliamentary Conference in Helsinki on 28–30 August 2011.

*Parliaments of Free Hanseatic City of Bremen, Denmark, Estonia, Finland, Federal Republic of Germany, Greenland, Free and Hanseatic City of Hamburg, Latvia, Leningrad, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Norway, Poland, Council of Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation, State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation, City of St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sweden, Åland Islands, Baltic Assembly, European Parliament, Nordic Council, Parliamentary Assembly of the Council of Europe.

BILAGA 4

**Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region,
European Parliament, Brussels 13–15 September 2010**

CONFERENCE STATEMENT

We, the elected representatives of Canada, Denmark/Greenland, the European Parliament, Finland, Iceland, Norway, Russia, Sweden;

In collaboration with the indigenous peoples of the Arctic;

Meeting to discuss the sustainable use of living resources in the Arctic, cooperation in education and research – the legacy of IPY, and the consequences of the melting ice;

Considering the transformative change now occurring in the Arctic driven by the forces of climate change and globalization resulting in tighter economic and geopolitical links;

Ask the governments in the Arctic Region, the Arctic Council and the institutions of the European Union:

Regarding the sustainable management of living resources in the Arctic, to

1. Create mechanisms that emphasize ecosystem-based management and extended environmental impact assessment procedures, as well as social impacts, on an Arctic-wide basis.
2. Establish Arctic cooperation on the management of living resources in the Arctic, and formulate a common set of goals and interests.
3. Examine what sort of practical hunting and fisheries education exists in the Arctic, and facilitate a closer cooperation between research institutions and hunting organizations in the Arctic region.
4. Commission the University of the Arctic to strengthen education, including traditional knowledge, related to the sustainable hunting of marine mammals and establish a network between educational institutions in this field, as well as increase the number of grants to PhD fellowships and research into marine mammals.
5. Collect and share data on new and emerging fisheries within their exclusive economic zones toward ensuring sustainable development of those fisheries and to work towards consistency of approaches and standards for managing transborder stocks.
6. Strengthen the cooperation of the circumpolar reindeer herders' network, including the IPY legacy, the University of the Arctic Institute for Circumpolar Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, European Parliament, Brussels 13–15 September 2010

Reindeer Husbandry, as reindeer as a species and their grazing lands have a special significance for human life and the economy in the Arctic.

Regarding cooperation in education and research, and the follow-up of the International Polar Year, to

7. Enhance Arctic research and education programs for circumpolar projects with the possibility for non-Arctic countries to participate.
 8. Implement agreements and share information between the Arctic countries and other interested nations that secure access to research data and information about the Arctic.
 9. Secure long-term monitoring of development in the Arctic and support the Sustaining Arctic Observing Networks (SAON) process.
 10. Arrange a meeting between the ministers responsible for research in Arctic countries and the ministers from countries participating in the International Polar Year, if possible in conjunction with the IPY Conference in Montreal 22–27 April 2012, in order to promote mutually beneficial interaction between the science and policy communities.
 11. Assess the IPY results and, together with scientific organizations, develop a document for decision-makers of emerging key research findings, and promote consultations on the proposal for an International Polar Decade.
 12. Provide easy access to the results of IPY for researchers, decision-makers and the general public.
 13. Move forward on the plans by the European Commission to set up an EU Arctic Information Centre, taking note of the idea to set up such a centre as a network with a hub at the Arctic Centre of the University of Lapland, Finland, and cooperating with relevant research institutions.
 14. Strengthen existing mobility and exchange programs to increase circumpolar mobility as well as “Go North” mobility for students from southern locations as a focused means to secure international cooperation, integration, and the development of future polar scientists.
 15. Connect the science community and the business sector in order to use the results from polar research to create new jobs in the Arctic region, particularly for those already living there.
 16. Further develop and continue partnerships and general dialogue with local and indigenous communities in business development, knowledge development, IPY legacies and democracy building in the Arctic.
 17. Continue to provide programs to encourage interdisciplinary research cooperation in the Arctic.
- Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, European Parliament, Brussels 13–15 September 2010

Regarding consequences of the melting ice in the Arctic, to

18. Conclude the agreement on search and rescue and increase capacity in the Arctic Region in order to ensure the appropriate response to possible accidents as the Arctic opens up to marine shipping.
19. Strengthen existing measures and develop new measures to improve the safety of maritime navigation, in particular through the International Maritime

Organization and its ongoing work, notably in the development of a compulsory Polar Code.

20. Implement the recommendations of the Arctic Council's Arctic Marine Shipping Assessment.

21. Raise a strong Arctic message to combat climate change at the COP 16 negotiations in Mexico 2010.

22. Enhance efforts to prevent and mitigate climate change and its consequences for Arctic populations and wildlife habitats.

23. Continue to improve the assessment of the environmental, societal and economic consequences of natural resources' exploration and extraction.

24. Support the Icelandic initiative toward a second Arctic Human Development Report in 2014, bringing together state-of-the-art knowledge from the IPY that covers Arctic societies and their welfare in a global context.

Ask the Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region, to

25. Engage in the preparation of the next Conference of the International Polar Year in Canada in April 2012 and actively participate in the Conference.

26. In cooperation with University of the Arctic strengthen the open dialogue between the science community and political leadership in the circumpolar north.

27. Ask the University of the Arctic in cooperation with organisations like IASSA and IASC increasingly to publish Arctic relevant knowledge in reviewed academic journals, with a focus on marine mammals.

28. Promote the Statement from the Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region in the development of an Arctic policy in the European Union and the Arctic states, and involve all the member parliaments in this process.

29. Encourage member parliaments to organize conferences and public consultation exercises on the sustainable management of living resources in the Arctic that involve the participation and contributions of fishermen, hunters, reindeer herders, scientists, politicians and other interested parties.

Ninth Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, European Parliament, Brussels 13–15 September 2010

Furthermore the Conference

30. Asks the Arctic Council and Arctic governments to establish a panel to provide an assessment on how the Arctic nations can prepare for new opportunities and challenges as a result of a changing Arctic, and on the basis of such a study, create a vision for the Arctic in 2030. The panel should include representatives of the science community, parliamentarians, business community and indigenous peoples' organizations.

31. Asks the Arctic states to arrange an Arctic Summit at the level of heads of state and government to show leadership and promote the Arctic region as an area of peaceful development and cooperation.

32. Supports the Arctic Council as the primary forum for Arctic cooperation, and encourages the Arctic Council to arrange annual ministerial meetings in

to strengthen its legal and economic base, and to establish a permanent secretariat for the Council.

33. Calls on the partners of the Northern Dimension Policy and the Barents Euro-Arctic Council, as well as the other structures of cooperation in the Northern Dimension region, to actively implement the policy in the Arctic, and especially to include the Arctic in the new efforts to develop logistics and transportation, environmental policies, as well as to promote cultural exchange.

34. Takes note of the EU's efforts to develop an Arctic Policy and encourages the Arctic Council to consider granting the EU Commission permanent observer status in the Council in order to strengthen cooperation between the Council and the European Union.

35. Supports an active dialogue between Arctic and non-Arctic states in order to increase awareness among the general public as well as governments of the Arctic and its importance, not only regionally but globally.

36. Encourage the European Commission and Arctic governments to have effective dialogue with Arctic indigenous peoples on matters concerning them.

37. Acknowledges the interest and presence of parliamentary observers and representatives from governments and non-government agencies at this Conference, and recognizes their important role in relaying the messages and supporting the actions herein discussed.

38. Welcomes the forthcoming Swedish Chairmanship of the Arctic Council and looks forward to continued cooperation with the Arctic Council.

39. Welcomes and accepts the kind invitation of the Parliament of Iceland to host the tenth Conference in 2012.

BILAGA 5

Norden i Världen – Världen i Norden

Ramprogram för Nordiska rådets verksamhet

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten.

Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland. Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa. Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld.

Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska rådet har tidigare utarbetat ettåriga arbetsprogram. Från och med nu presenteras ett ramprogram, som gäller tills vidare. Ramprogrammet kompletteras av ett årligt ordförandeprogram, som det land som fungerar som ordförande för Nordiska rådet utarbetar.

Utöver detta har de fem fackutskotten sina egna årliga arbetsprogram. Avsikten är att ge större möjligheter för ordförandelandet att sätta sin prägel på den nordiska agendan under ordförandeåret.

Vår vision för det nordiska samarbetet

De nordiska länderna samarbetar för att driva frågor av gemensamt intresse för nordborna. Samarbetet bygger på den värdegemenskap som finns i de nordiska samhällena. Samarbetet skall stärka integrationen mellan länderna och främja regionens inflytande i EU och internationellt. Nordiska rådet lägger agendan för det nordiska samarbetet. Detta skall ske i nära samverkan med de nationella parlamenten och de självstyrande områdena, samt med Nordiska ministerrådet. Nordiska rådet skall hålla hög profil i de parlamentariska samsarbetsorganen och utveckla sitt samarbete med EU-parlamentet och dess relevanta utskott.

Kulturen har ett värde i sig. Kultursamarbetet är en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet. Med konst och kultur kan man öka kännedomen om de nordiska länderna också utanför Norden och därmed skapa bättre förutsättningar för internationellt samarbete och globala satsningar. En gemensam satsning på konst och kreativa kompetenser har stor betydelse för Norden som global föregångsregion. Det nordiska samarbetet förutsätter som regel konsensusbeslut. Detta gäller utan undantag för Nordiska ministerrådet. En konsekvens av detta är att det nordiska land som vill minst, bestämmer mest.

Nordiska rådet vill se mera dynamik i det nordiska samarbetet och rekommenderar därför att Nordiska ministerrådet går in för ”optingout”-principen, dvs. att de länder som vill kan gå vidare trots att ett land motsätter sig det.

Vi vill stärka den nordiska välfärden

Den nordiska välfärdsmodellen har gett många goda resultat. Den har skapat trygga och solidariska samhällen. Välfärdsmodellen är en väsentlig förklaring till att de nordiska länderna placerar sig i världstoppen både då man jämför internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling. Nordiska rådet vill utveckla den nordiska välfärden och stärka medborgarsamhället. Vi måste klara av de utmaningar som globaliseringen medför och bidra till att dess frukter fördelas så rättvist som möjligt.

Den nordiska välfärdsmodellen skall fortsättningsvis värna om grundläggande värden såsom demokrati, frihet, rättvisa, jämlikhet, tolerans och pluralism.

De nordiska länderna skall utveckla stabila och flexibla arbetsmarknader som garanterar en hög sysselsättningsgrad och goda möjligheter till fortbildning och omskolning.

Vi vill arbeta för god utbildning på alla nivåer. Bildning och kunskap är viktiga både för individens självförverkligande och för att Norden skall klara sig i den globala konkurrensen.

Vi vill utveckla våra samfundsstrukturer så att de bidrar till att reducera sociala och ekonomiska olikheter. Vi skall utveckla våra samhällen så, att kvinnor och män har jämlika möjligheter att besätta ledande poster i sådana branscher och fack som nu är könsuppdelade. Detta förutsätter bl.a. bättre möjligheter för papporna att ta ut föräldradedighet.

En ökad immigration av arbetskraft är nödvändig för att vi skall kunna producera de varor och tjänster våra välfärdssamhällen behöver. Vi vill arbeta för en god integration av invandrarna i våra samhällen. Vi vill arbeta för att våra invånare får en god och människovärdig vård i livets alla skeden.

Vi vill påverka globaliseringen

Många av de utmaningar och möjligheter globaliseringen innebär kan inte lösas av ett enskilt nordiskt land. Ett ännu mera integrerat och fördjupat samarbete mellan de nordiska länderna skall därför ges högsta prioritet.

I samarbete skall de nordiska länderna utnyttja den internationella konkurrensen till att stärka den nordiska välfärdspolitik. Satsningar på utbildning, forskning och utveckling, innovation och förnyelse samt flexibilitet skall skapa en stabil och hållbar ekonomisk tillväxt. De nordiska länderna skall aktivt påverka processen så att fördelarna fördelas globalt så rättvist som möjligt. De nordiska länderna skall fortsatt spela en aktiv roll för att minska utsläppen av växthusgaser. Ökade satsningar på klimat- och energiforskning, höjd energieffektivitet och ökad användning av förnyelsebara energikällor skall vara prioriterade områden. Det globaliseringsprojekt som Nordiska rådet initierat och som Nordiska ministerrådet har satt igång skall förverkligas.

Vi vill öka mobiliteten i Norden

Vi vill värna om individens och näringslivets fria rörlighet i Norden. Vi vill ha ett gränslöst och dynamiskt Norden, som kan möta globaliseringens utmaningar och trygga de nordiska ländernas konkurrenskraft och välfärd.

Vi vill avskaffa existerande gränshinder mellan de nordiska länderna och förhindra att nya uppstår. Vi förutsätter en bättre koordinering och harmonisering av lagstiftningen i de nordiska länderna. Vi driver på Nordiska ministerrådets pågående arbete med avskaffandet av gränshinder och förväntar oss konkreta och snabba resultat.

Vi vill rädda havsmiljön

Vi vill arbeta för att de nordiska haven blir rena med en rik biologisk mångfald, anpassade till de enskilda havens särförhållanden. Vi vill att alla näringar – både land- och havsbaserade – skall ha goda möjligheter att utöva sin verksamhet så, att de respekterar den övergripande ekologiska målsättningen för havsområdena. Vi vill att såväl invånare som turister med hjälp av en välplanerad infrastruktur skall ha goda möjligheter till berikande upplevelser i de nordiska havsmiljöerna. Vi vill att utsläpp av farliga kemiska ämnen skall stoppas och att radioaktivt avfall inte leds ut i haven.

Vi vill aktivt bidra till att HELCOM's handlingsplan för Östersjön genomförs. Detta förutsätter bl.a. stärkta möjligheter för projektutveckling och finansiering av miljöinvesteringar i samtliga Östersjöländer. Vi vill påverka EU:s Östersjöstrategi så att den fokuserar på hållbar utveckling i regionen för att garantera en gynnsam utveckling av Östersjöns miljö. EU:s marina och maritima planer skall implementeras så att de är skyddade för förhållandena i Östersjön, Nordsjön m.m. Vi vill ha restriktiva regler för fartygstrafik och offshore verksamhet i de nordliga områdenas sårbara havsmiljöer.

De nordiska länderna skall arbeta för en bättre miljö i havsområdena och besluta om nödvändiga skyddsåtgärder, enskilt, tillsammans och i regionala och internationella fora.

Klimatförändringarnas inverkan på havsmiljöerna skall analyseras och inarbetas i skyddsprogram och i ramvillkoren för näringar såsom fiskeri, jord- och skogsbruk. Klimatförändringarna skall beaktas i den fysiska planläggningen och vid utbyggnaden av infrastrukturen vid havsområdena. Mottagningsfaciliteter för fartygens toalettavfall bör etableras i Östersjöns hamnar. Den ökande fartygstrafiken skall göras säker genom teknologisk utveckling av fartyg och navigationssystem. Havsområdenas miljötillstånd och biodiversitet skall kontinuerligt granskas och rapporteras, så att utvecklingen till ett rent hav med ett rikt växt- och djurliv kan följas.

Vi vill ge den nordliga dimensionen innehåll

Den nordliga dimensionen är en gemensam politik för fyra jämbördiga parter: EU, Ryssland, Island och Norge. Den nordliga dimensionen skall fungera som en politisk plattform för att främja samarbete för hållbar utveckling,

välstånd och säkerhet i Nordeuropa. Samarbetet med Ryssland, särskilt nordvästra Ryssland, skall ha en viktig roll i den nordliga dimensionen. Den nordliga dimensionen skall kunna fungera som ett både politiskt och praktiskt ramverk för en skärpt samordning och samverkan mellan olika slags aktörer i Nordeuropa. Vidare skall det ske en nära samordning mellan den nordliga dimensionen och EU:s strategi för Östersjöregionen.

Vi vill stärka vidareutvecklingen, konkretiseringen och den politiska förankringen av den nordliga dimensionen, t ex genom att stärka kontakter och samarbete med relevanta utskott i Europaparlamentet. Vi vill vidareutveckla det praktiska samarbetet med parlamentariska organ och andra politiska aktörer i Ryssland, särskilt nordvästra Ryssland, kring frågor inom den nordliga dimensionens långsiktiga prioriteringar. Vi vill att samarbetet inom den nordliga dimensionen ska medverka till ökad samordning och minskad överlappning mellan aktörer verksamma inom Nordeuropa. Vi vill att det sker en nära och konkret samordning mellan den nordliga dimensionen och EU:s strategi för Östersjöregionen.

Vi vill ha ett effektivare nordiskt språksamarbete

I skenet av den växande internationaliseringen vill vi ha en språkpolitik som stärker de nordiska språken. Vi vill att de nordiska språken skall vara starka och levande. Vi vill att alla nordbor skall kunna kommunicera på något av de tre skandinaviska språk som lärs ut i samtliga nordiska länder. Vi vill därför främja internordisk språkförståelse och språkkunskap. Bättre språkförståelse gör det nordiska samarbetet effektivare och mera intressant.

Deklarationen om nordisk språkpolitik, antagen den 19 september 2006, måste följas upp och implementeras. De nordiska undervisningsministrarna bör utarbeta en handlingsplan som skall garantera en samlad, långsiktig och effektiv insats gällande språkpolitiken. Regeringarna i Norden verkställer planen och arbetar för att förbättra den nordiska språkgemenskapen.

Det nya Nordplus Nordiska Språk- och Kulturprogrammet utformas så, att elevernas och lärarnas granspråksförståelse stärks och att intresset och förståelsen för den nordiska kulturen och de nordiska språken stimuleras. Projektet "Nordiska språkpiloter i skolan/läraryrket i Norden" skall fortsätta och byggas ut så, att språkpiloter kan handleda lärarkolleger och vara pådrivare av utvecklingen mot en bättre och effektivare undervisning i granspråken. Undervisningen i granspråk i skolan förstärks och inleds tidigare. Tyngdpunkten i undervisningen läggs på att lära sig tala. De samhällsbara nordiska språken skall vara synliga i det offentliga livet, såsom tv och film. Internordiska ordböcker, också i elektronisk form, skall utarbetas.